7 ימים
שבועון ידיעות אחרונות
ABCNEWS
ישיר
למר... יע מאוד בטלוויזיה האמריקנית: פאשלה של
ד... "ל: העובדות בשטח קבעו את התמונה: לטלוויזיה
...שבלות ל'רקע היסטורי' ולהסברים: ● חיים שיבי

כדאי

מאת ג. יפית

MADE IN KOREA

„מייד אין קוריאה", תוית המבטיחה איכות בלתי מתפשרת בצד מחיר ללא תחרות. ○ „סמסונג", ענק האלקטרוניקה מקוריאה מגיע היום גם לצרכן הישראלי ○ יבואן: אימפריה של אלקטרוניקה ○ מבצע החודש וידאו מהסרטים ○ קומפקט דיסק+תקליטיה מהנה.

המהפכה הקוריאנית

עד לפני מספר שנים היו היפנים השליטים הבלתי מעורערים של עולם האלקטרוניקה, אולם הדרישה הרבה למוצריהם בצד התחזקות הין בעולם, הפכה את המוצרים היפנים ליקרים עד יקרים מאוד.

עתה מופנים זרקורי תעשיית מוצרי הצריכה אל הכוכב החדש: קוריאה.

זה למעלה משנתיים הופכים המוצרים המיוצרים בקוריאה, להצלחה מסחרית מסחררת בעולם המערבי. האמריקאים הידועים כצרכנים דקדקניים וברדרניים גילו, כי המוצרים הנושאים את התוית MADE IN KOREA, לא רק שאינם נופלים ממתחריהם היפנים באיכותם, אלא ברוב המיקרים אף עולים עליהם. והמחיר – זול ב־30% ממחיר מוצר יפני זהה!

האמריקאים שגילו את הפוטנציאל הטמון בקוריאה העתיקו את מפעליהם לשם בתקוה לגרוף הצלחות. רבים אף הצליחו (ראה סיפור „ריבוק"). יותר מכך, אפילו היצרנים היפנים מרבים לקנות מוצרים בקוריאה ולשווקם תחת תוית יפאנית, ובכך גרפו לכיסם רווח נקי ללא מאמץ. שהפתי היחידי בכל המערך הזה – הוא כמובן, הצרכן.

אולם, כאמור, הצרכן האמריקאי איננו מה שמכנים „פרייר", והמטאורים היפנים החלו להבריק פחות בשמי אמריקה. הצרכן האמריקאי הנבון החליט שלא כדאי לשלם „מס תוית" יפאנית כאשר הוא יכול לקבל אותו מוצר ב־30% פחות.

וזה עובד! זהו בקצרה סיפור הצלחתו המדהימה של קונצרן הענק הקוריאני „סמסונג". „סמסונג", השם שעוד נשמע עליו רבות, הפך סיפור הצלחה בשנתיים האחרונות. בעוד היפנים חוטפים מכה אחר מכה, גדלים רווחי החברה הקוריאנית, וזו רק ההתחלה. בשנה הנוכחית יעמוד מחזור מכירות של „סמסונג" על כ־20 מיליארד דולר!, כאשר למעלה מ־50% מתוצרתה נמכר כאמור, בארה"ב.

יין מוצרי הצריכה של „סמסונג" נמצא בטייפ קסטה עד מערכות וידאו, קומפקט דיסק, מיקרוגל ומוצרי אלקטרוניקה מתוחכמים ביותר.

כאמור, לפני מספר חודשים החלה „אימפריה של קולנוע" לייבא את מוצרי „סמסונג" לארץ, הענק מקוריאה שם לעצמו יעד: הצרכן הישראלי.

קצרו, שערכנו גילתה כי הצרכן הישראלי, כבן לא פחות מעמיתו האמריקאי. דווקא כאלו שטיילו בשנים האחרונות בארה"ב או במזרח הרחוק ומודעים לעוצמתה של „סמסונג", ממש התנפלו על המוצרים, כשגילו אותם על המדפים, כאן בארץ. אלו היו „השגרירים" הראשונים של המהפכה הקוריאנית בארץ.

בעקבותיהם הלכו הצרכנים החסכוניים, שהחליטו שאין טעם לשלם יותר על מוצר זהה. מה גם שה„אבא" מאחורי המוצר כאן בארץ – דהיינו: „אימפריה של קולנוע", הינו מוכר, ידוע ואפשר לומר בקלות אפילו חביב...

מר אשר קידן, מנכ"ל „קבוצת אימפריה" („אימפריה של קולנוע" ו„אימפריה של אלקטרוניקה") אישר באוזננו כי המהפכה הקוריאנית אכן החלה לתת אותותיה בענף מוצרי האלקטרוניקה בארץ. „המכשירים שאנו מייבאים, ובעיקר מכשירי וידאו וקומפקט דיסק, נחטפים כלחמניות. הצרכן הישראלי יודע להעריך מוצרי איכות במחיר שהוא נמוך אפילו מסביר".

„אני מקווה", הוא ממשיך ואומר, „שהקוריאנים יידעו לשמור על ההצלחה ולא יגררו לעשות רווחים גדולים מדי כמו עמיתיהם היפאנים". מה יהיה עתיד מחירם של המכשירים הטובים מקוריאה? ימים יגידו. נכון להיום, ניתן ליהנות מהם במחיר נמוך ואפילו לקבל מתנות (ראה מסגרת), אולם כמו תמיד – כך עכשיו: הקודם זוכה".

CD-22

קומפקט דיסק + 5 תקליטונים – רק 760 ש"ח

עשה מינוי לסרטי אימפריה וקבל מצלמה + פלאש חינם!

מנויי „אימפריה" זוכים בכל רחבי הארץ שרצו בסך הכל ליהנות מסרטים טובים ביותר [illegible]

קרוקודייל דנדי (אימפריה של קולנוע) בקרוב אצלך בסלון...

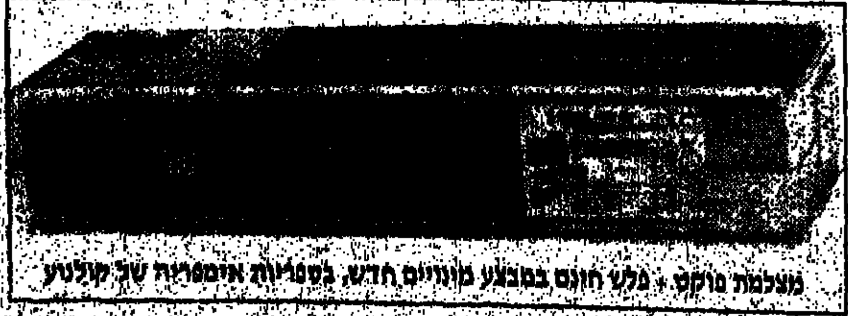

מצלמת קודק + פלש חינם במבצע מנויים חדש, בספריות אימפריה של קולנוע

קנה קומפק דיסק — קבל תקליטיה מתנה

ענק האלקטרוניקה „סמסונג" מביא את הלהיט הנוכחי של עולם המוזיקה — הקומפקט דיסק (או תקליטור). כיום גם אתה יכול לרכוש קומפקט דיסק ליהנות מצלילי ליי הנקיים והעמוקים ב־760 ש"ח בלבד (לא להאמין, מה?) בנוסף תקבל 5 תקליטורי קומפקט במתנה (כערך של 200 ש"ח).

קנה וידאו „אמפייר סמסונג" וקבל חינם מנוי ל־100 סרטים

וידאו מהסרטים: האם יש לך וידאו בחדר השינה?

מכשירי הווידאו של „סמסונג" יצאו מוניטין בעולם כולו. וידאו עם שלט רחוק אלחוטי, באיכות ללא פשרות. כיום במבצע! [illegible]

להשיג בחנויות המובחרות וברשתות השקם, המשביר לצרכן, סופר־סל, בליבג שלום וברשת אימפריה של קולנוע. [illegible]

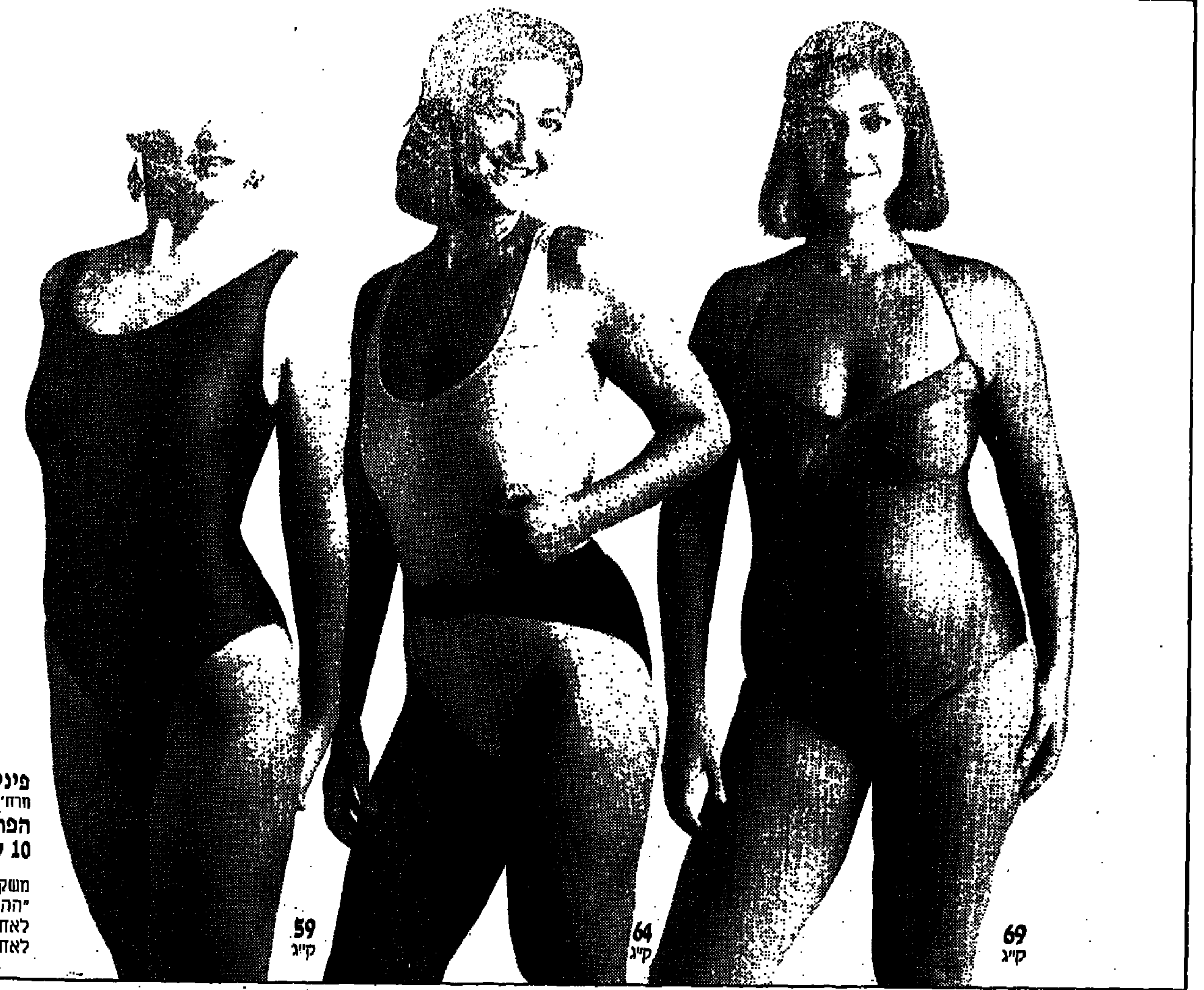

פיני וייס
מרח' ברוריה 22, [illegible]
הפחיתה 10 ק"ג ב־20 יום
משקלה לפני תוכנית "ההבדל הדק" – 69
לאחר 10 ימים – 64
לאחר 20 יום – 59

מרזי מורית.

ההבדל הדק בין להיראות טוב ולהיראות מצוין

לפעמים ההבדל בין להיראות טוב ולהיראות מצוין הוא באמת דק. משהו בין חמישה לעשרה קילוגרמים, אבל מי כמוך יודע שההבדל הדק הזה הוא ההבדל הגדול בין ללבוש בגדים אופנתיים או להתפשר על "מה שעולה עליך", בין לקבל מחמאה גדולה או סתם מילה טובה. בקיצור... ההבדל הגדול בין להיות מרוצה מעצמך – או לא. עכשיו, למרזי מורית יש פתרון גם בשבילך: תכנית הרזיה מיוחדת לבעיית ההבדל הדק – תכנית אישית קצרה, מהירה ונוחה. "ההבדל הדק" – תכנית מהפכנית להרזיה מהירה והמסת השומנים.

"ההבדל הדק" - במהירות ובפיקוח רפואי
שיטת ההרזיה של מרזי מורית מותאמת לך באופן אישי על ידי רופאי החברה בהתאם לנתוניך. התכנית מאפשרת לך אכילה מרובה תוך כדי שריפה מכסימלית של השומנים.

"ההבדל הדק" - עם הנוסחא השווייצרית "מרזית"
כדי לרזות מהר יותר וקל יותר משלבת תוכנית התזונה שלך את "שיטת מרזית" – הכמוסות והמשקה הבלעדיים, ללא תרופות. נוסחת "מרזית" פותחה בשוויץ ע"י חברת PHARMAKON, מהנודעות בעולם, בלעדית ל"מרזי מורית".

"ההבדל הדק" - בהמסת השומנים
הצוות הרפואי מתאים עבורך גם תכנית אישית להמסת ריכוזי השומן והצלוליט שלך.
תוכנית זו, המשלבת את התכשירים הבלעדיים המיוצרים בנוסחה ייחודית, מבטיחה לך את סילוק כל השומנים הבעייתיים שלך.

"ההבדל הדק" - יותר נוח, יותר דיסקרטי
ההתקשרות עם מרזי מורית היא ישירות לביתך – בלי התרוצצויות, [illegible] מפתח הבית. בנוסף, קווי הטלפון של מרזי מורית עומדים לרשותך 24 שעות [illegible]

"ההבדל הדק" - עם הוכחות להצלחה
התקשר אלינו ואנו נשלח אליך עוד היום הוכחות מצולמות מדהימות [illegible]

שירות מיוחד - להרזיה מיידית
תכנית ההרזיה והמסת השומנים בביתך תוך 48 שעות!
שירות מיוחד של מרזי מורית למענך. ניתן למסור פרטים אישיים לצוות [illegible] לצורך מילוי שאלון ההרשמה באמצעות הטלפון, בכל יום בין השעות 6.00 [illegible] תוך 48 שעות תגיע לביתך תכנית ההרזיה האישית שלך ומיד תוכל להת[illegible]

מרזי מורית על הקו 24 שעות ביממה
גם בלילות ובשבתות!
התקשר אלינו לטלפון:
02-222676, 02-222903,
02-225784.
או שלח אלינו את התלוש ותתחיל גם אתה לראות את ההבדל הדקו

מרזי מורית בע"מ
רח' המלך ג'ורג' 35 ת.ד. 4456, ירושלים
נא שילחו לביתי – חינם: חומר מפורט לשיטה + הסבר למכמוסות ולמשקה השוויצרי ב"מרזית" + לתכשירים לריכוזי השומן + [illegible] מצולמות + שאלון הרשמה [illegible] ללא כל התחייבות.
שם ______
כתובת ______

מרזי
רואים

פתוח במוצ"ש 22.00-18.00

חניה חינם והרבה

סוף סוף סוף העונה

בתל־אביב ובכל־בו שלום החדש בחיפה

כל־בו שלום

אלפי פריטים בהנחות ענק עד 50%

שלושה תשלומים שווים על כל קניה מעל 300 ש"ח במחלקות: נעליים אלגנטיות, ארנקים ועור, אופנת נשים, לבני נשים.

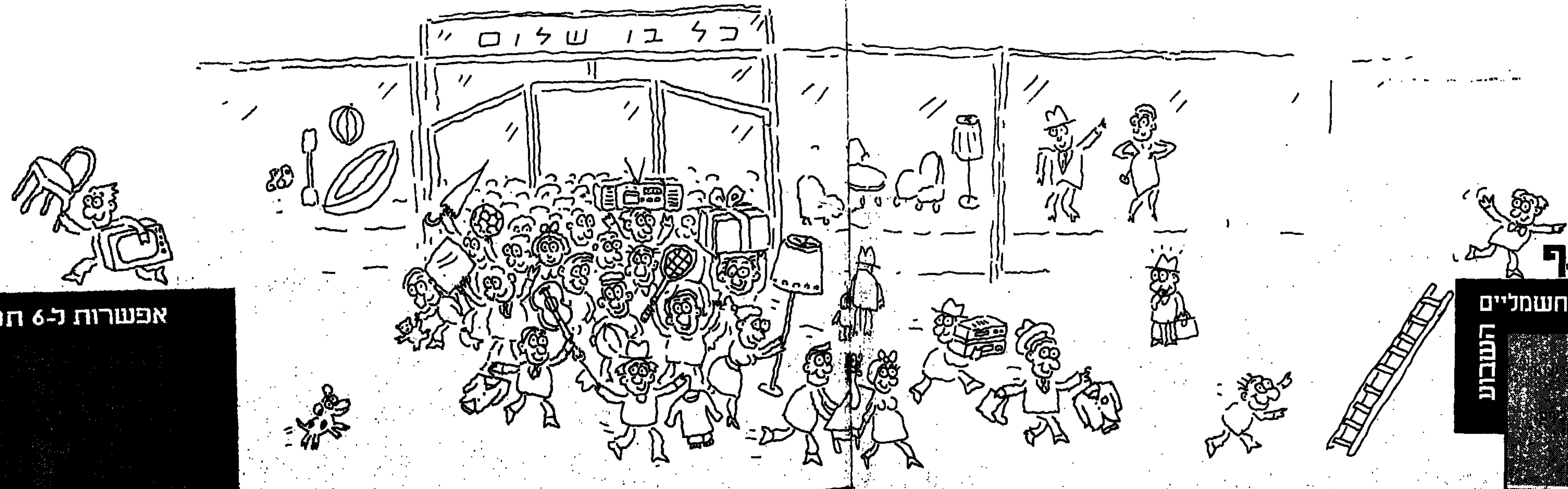

פינת ה Sale!
בקומת המרתף

טקסטיל בית וכלי בית חשמליים

השבוע

אפשרות ל־12 תשלומים למחזיקי כרטיס אשראי ויזה וישראכרט על כל מוצרי SANYO

אפשרות ל־6 תשלומים

מחלקת רהיטים

מחלקת הלבשת ספורט

30% הנחה על כל בגדי ספורט תוצרת "ספולדינג"

מחלקת נעלי ספורט

בלעדי לכל־בו שלום–
נעלי **"ריבוק"** חצאיות רק **129** ש"ח
נעלי **"ריבוק"** 3/4 רק **149** ש"ח
נעלי **"קונברס אולסטר"** משובצות, פסים, וזהב. רק **35** ש"ח

מחלקת נעלים

50% הנחה על **מגפי ילדים** תוצרת איטליה
50% הנחה על גמר סדרות של **נעלי נשים** ספורט ואלגנט
20% הנחה על **נעלי נשים וגברים** מתוצרת אנטוניני
20% הנחה על **מגפיים אלגנטיות** לנשים

מחלקת הלבשות ילדים

20% הנחה על כל מוצרי "בילי ג'וף" ויצרנים ידועים אחרים.

מחלקת לבני נשים

50% הנחה על **חלוקי בית** תוצרת ארה"ב במקום 68 ש"ח, רק **34** ש"ח

- **50%** הנחה על **שמלות מארחות** תוצרת ארה"ב במקום 74 ש"ח, רק **37** ש"ח
- **פיג'מות** לצעירות תוצרת ארה"ב במקום 48 ש"ח, רק **29.90** ש"ח
- עד **50%** הנחה על מבחר של **גרבונים וגרביים.**
- **20% עד 40%** הנחה על מבחר **תחתונים.**
- **סטים** לכלה במקום 72 ש"ח, רק **57,60** ש"ח

מחלקת אופנת נשים

- **50%** הנחה על גמר סדרות מפוטר, Club Med, תוצרת פריס. במקום 142 ש"ח, רק **69** ש"ח
- **50%** הנחה על **מערכות אופנתיות** לצעירות במקום 155 ש"ח, רק **77.50** ש"ח
- **עודפי לודזיה** חצאיות מכנסיים וחולצות בצבעים אופנתיים (רק בת"א) רק **29.90** ש"ח
- **20%** הנחה על מבחר מערכות, **שמלות ז'קטים, חצאיות, מכנסיים, חולצות וסווטשרים של מיטב יצרני האופנה.**

סריגים

50% הנחה על סוודרים תוצרת איטליה במקום 79 ש"ח, רק **39.50** ש"ח
20% עד **50%** הנחה על דגמי KOOKAI החדשים מפריס
דוגמא: במקום 169 ש"ח, רק **84.50** ש"ח
20% הנחה על מבחר סריגים ממיטב היצרנים בארץ ובחו"ל.

מחלקת אופנת גברים

30% הנחה על חולצות צרפתיות
20% הנחה על ז'קטים וחליפות אנגליות
50% הנחה על סוודרים אופנתיים תוצרת איטליה
דוגמא: במקום 79.90 ש"ח, רק **39.90** ש"ח

מחלקת עור וארנקים

עד **50%** הנחה על כל תיקי נשים מעור ומסקאי ... ירות אופנתיות.

אביזרים

25% הנחה על **בובעי לבד אופנתיים.**

תל־אביב: מגדל שלום רח' הרצל 1 **חיפה:** מרכז פנורמה, מרכז הכרמל שד' הנשיא 109.
חניה חינם! לקונים ב־50 ש"ח שעה, לקונים ב־70 ש"ח שעתיים. בין 16.00-19.00 בת"א חניה לכל קונה.

חנויות הרהיטים: ת"א - מגדל שלום, רח' הרצל 1, טל. 03-642911
חיפה - צ'ק פוסט, שלמה בן יוסף 7

● עד גמר המלאי ● המחירים כוללים מע"מ ואינם כוללים הובלה.

מבחר דגמי [illegible] בטבחים מצופי פורמאיקה, [illegible] עם גימור טליקי-לאק וכלה בטבחי עץ מלא

גוף הארון לוחות סנדוויץ' מצופי פורמאיקה לבנה.
גב הארון מצופה דיקט + פורמאיקה בעובי 4 מ"מ.

סידור פנים הארון על פי בחירת המזמין, כמו כן מדפים נגררים על מסילות מאסיביות הנשלפות החוצה.

אביזרים, פירזול, צירים ומסילות ממיטב תוצרת "GRASS" מיטב סוגי העץ: אלון, אשא, מהגוני או כל עץ אחר.
גמר דלתות עץ — בייץ + לאכה בהתזה.

מכבא
הנחות ותנאים מיוחדים למזמינים בשבוע תערוכת המטבחים בגני התערוכה
ב-4.1.88 – 9.1.88

*עד 20 תשלומים *למחזיקי ישראכרט וויזה

הנגרייה מעצבת ומייצרת מטבחים ללא מיגבלות מידה, זווית או צורה, עובדה המאפשרת בניית כל דגם בהתאם לטעמו האינדיבידואלי ודרישותיו הספציפיות של המזמין.

תכנון וייעוץ מוצע על ידינו כשרות ללא כל תוספת מחיר.

קנה עכשיו חדר שינה
וקבל סלון חינם

רהיטי אבני מוריס בעיים יהודכים היום בגדולי. מפעל מודרני ואולם תצוגה ענק, מתפרסים על שטח של 5 דונם במבנה חדיש באזור התעשיה חולון. המפעל מצויד במכונות חדישות, ומחשבים לעיצוב וייצור רהיטים מסוג. באולם התצוגה תמצא שני קומות של מבחר ענק של: חדרי שינה, סלונים, פינות אוכל, מזנונים וחדרי ילדים.

הגיע מבחר ענק של סלונים (מעוצבים ושיבה) 12 תשלומים למחזיקי כרטיסי אשראי ויזה או ישראכרט.

פתוח בכל מוצ"ש
חניה בשפע

המבצע של השנה
ברהיטי אבני מוריס

לדוגמה: חדר שינה מפואר:
הכולל מיטה + שידות + טואלט + ארון + מראה + מזנון היירקיע השמיני רק 5 X 558 ש"ח.
ומקבלים סלון (1+2+3)
(צבע בד לפי בחירת הלקוח)

א.מ.

רהיטי אבני מוריס בע"מ
אזור התעשיה חולון. רח' הבואי 32 טל' 03-807879, פתוח כל יום מ־9.00 עד 20.00 ובשבתות מצאת השבת ועד 23.00

דלק פז · קרית שרת
רחוב האורגים
רהיטי מוריס אבני
רחוב המשמר
תחנת דלק סונול
ב.ל.ל.
ליפר · כביש ירושלים תישן · לי"מ

עיצוב: סולו

כדאי

מאת ג. יפית

איך כמעט זכינו ב־100,000 $ בעקבות פרסום בלתי רגיל ומלא תעוזה של חברת "קריסטל". הסיפור במלואו בשורות הבאות.

$100,000 הם פיתוי גדול מרי, חשבנו, כשראינו את הפרסום המפתה של „קריסטל": מודעה פסקנית עם הצעה בלתי רגילה המבטיחה סכום עצום לכל מי שימצא בארץ מכונת כביסה המשתווה ל„קריסטל" (ב־6 נקודות אשר פורטו בגוף המודעה).

מיד החלטנו להיות חכמים יותר מהפרסום ולזכות בפרס. סוף־סוף שווה להשקיע יום עבודה תמורת סכום „פעוט" כזה...

יצאנו בלי דיחוי לסיור־חיפושים בחנויות החשמל. התחלנו בתל־אביב (אבל היינו מוכנים להגיע אפילו עד עפולה). לאחר מספר גיחות, פחתה התקווה שלנו לזכיה הגדולה. רוב הסוחרים גרסו בלא היסוס שמכונת „קריסטל" היא הטובה ביותר בשוק. „אני מחזיק „קריסטל" כבר 32 שנה", אמר לנו סוחר ותיק „מהיום שהיא יצאה, הקליינטים שלי מרוצים ואני מרוצה". בזה אחר זה קיבלו דבריו אישור בחנויות השונות „יש לי כל מיני מכונות כביסה, אבל עם כל הלב אני ממליץ

מדהים!
פרס של 100,000 $. במזומן.

רק על „קריסטל", חברות קמו חברות נפלו. אולם, „קריסטל" פועלת למעלה מ־32 שנה! לכן אני יכול להמליץ עם כל הלב על „קריסטל". כאן אני בטוח שהלקוח שלי יקבל שרות מהימן ולאורך זמן". הכריז בעל סלון יוקרתי למוצרי חשמל.

בעקבות המטמון

אבל למתמידים יש תמיד תקוה. לאחר חיפושים נמרצים גילינו סוחר בת־ימי אשר אמר שיש לו מכונה כמו „קריסטל", ואפילו יותר טובה מ„קריסטל". רשמנו את השם והפרטים (לקחנו אפילו פרוספקטים), השבענו אותו שלא יסגור את החנות עד שנחזור. פנינו בחדווה לנשיא „קריסטל", מר אלחנן פרידמן. „מצאנו מכונה יותר טובה מ„קריסטל"" שאגנו בנצחון ושאלנו אם ישלם את 100,000 הדולרים המובטחים. חשבנו שהוא יקבל הלם מיידי, אבל מר פרידמן חייך בבטחון מלא ואמר – „בוודאי". אח"כ הוסיף ושאל „אם הסוחר הזה אמר לכם שיש לו משהו כמו „קריסטל", למה לא בא בעצמו לתבוע את הפרס?" באמת שאלה טובה. היינו נבוכים.

מר פרידמן לא היה נבוך. מאוחר יותר הסתבר לנו כי מר פרידמן יודע הכל על מכונות כביסה, הוא חי ונושם מכונות כביסה. והיה היצרן הראשון של מכונות כביסה בארץ (עוד בשנת 1954).

אותו אי אפשר להפתיע בתחום הזה. אם כך, שאלנו, כיצד הוא מסביר את ההבטחה הנחרצת של הסוחר מבת־ים, כי יש לו מכונה העולה על „קריסטל".

כדאי לצרכן: „קריסטל" לא עובדים עם כל סוחר

מר פרידמן גינוח ומסביר בחיוך: „הסוחר שלכם וכל האחרים יודעים את האמת. לכן אינם באים. הרי הם לא היו מוותרים על $100,000 סתם כך". לפי דבריו מסתבר, כי גם סוחרים יש כל מיני. יש סוחרים אמינים ובעלי מוניטין אשר טובת הלקוח לנגד עיניהם. הם תמיד ימליצו על הטוב ביותר וניתן לסמוך עליהם בלב שקט. אלא מה. העמלה על מוצרי „קריסטל" נמוכה, זוהי דרישת החברה כדי שהצרכן לא יאלץ לשלם מחיר גבוה. זה יותר כדאי לצרכן. ואכן, הסוחרים הרציניים מעדיפים למכור מוצרים איכותיים וטובים גם אם הרווח בצידם קטן. מסתבר כי זה משתלם בטווח הארוך יותר

„קריסטל" זה לא רק מכונות כביסה...

כשהתלווינו אל מר אלחנן פרידמן לאולם התצוגה המרשים, גילינו כי ישנם מוצרים רבים הנחשבים לעיליות שבמכשירי החשמל לבית, שהינם בעצם שייכים למשפחת „קריסטל" לדוגמא:
1. מקרר „נוסט פרינט" – קריסטל [illegible] המותאם במיוחד לתנאי האקלים בארץ ואינו מונע, נחשב ליוקרתי והאיכותי בין המקררים הקיימים בשוק.
2. [illegible] „קריסטל" – [illegible] BAUKNECHT [illegible]
3. [illegible] – THOMSON.
4. מייבש כביסה – [illegible] למכונות הכביסה המשוכללות של „קריסטל".
5. [illegible] THOMSON.
6. [illegible]
בעצם, [illegible] „קריסטל" [illegible]

מר אלחנן פרידמן
נשיא „קריסטל"

שכן, מוצר טוב מוכרים בכמויות גדולות יותר, וכך גדלים המחזורים ואיתם כמובן גם הרווחים. (סוחר טוב יודע גם כי כאשר הוא מוכר מוצר איכותי וטוב, יחזור אליו הלקוח לקנות מוצרים נוספים, ולקוח מרוצה הוא נכס חשוב לכל עסק נבון).

אולם יש לדאבוננו גם סוחרים המעדיפים רווח גדול יותר אפילו וזה על חשבון איכות המוצרים ובסופו של דבר על חשבון הלקוח. למרבה המזל רוב הצרכנים הישראליים יודעים לדרוש „קריסטל" דרישה שהביאה עד כה למכירתן של 600,000 מכונות כביסה! אלא שתמיד מוצאים לקוחות נאיביים ויש סוחרים המנצלים את ההזדמנות וממליצים על מוצר שהם מרוויחים תמורתו יותר. מסתבר כי חברת „קריסטל" לא עובדת עם כל סוחר, בוודאי לא עם סוחרים מסוג זה. לקוחות מרוצים הם מטרתו של מר פרידמן ולכן הוא בוחר בקפידה את החנויות המורשות למכור „קריסטל".

מכונת כביסה ברמה גבוהה

הסיכויים שלנו להתעשר מהפרס החלו להראות פחות ממשיים. רצינו לחזור מיד לבת־ים ולבדוק מקרוב, אך מר אלחנן פרידמן התעקש להלוות אלינו תחילה לאולם התצוגה הענק של חברת „קריסטל" (שם מוצגות גם מכונות של יצרנים שונים) כדי להציב בפנינו מכונה מול מכונה, „קריסטל" מול אחיות פחות [illegible] שנוכח בהבדלים במו עינינו.

בתיכנון והכנה עמוקה הוא מצביע בפנינו על כל פרט [illegible]

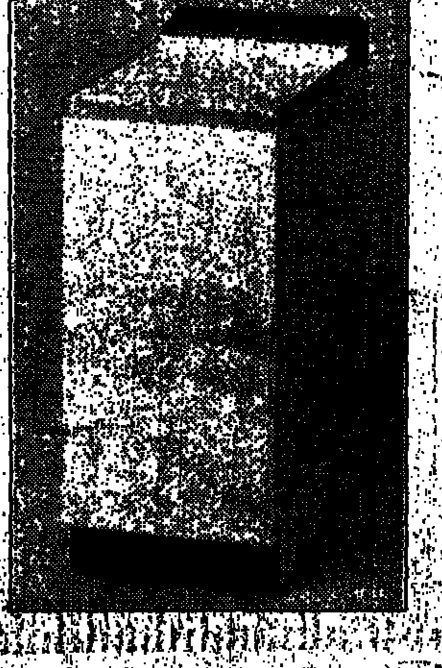

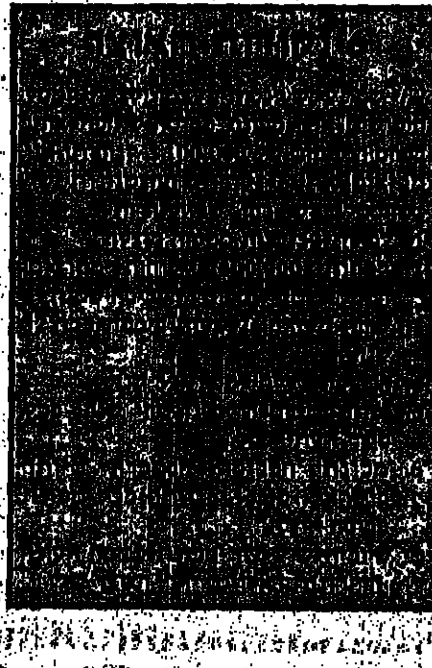

מחייך. „העיצוב והגימור הם גולת הכותרת של מכשיר מסוג זה".

ואכן, גם מי שאינו מומחה גדול בתחום זה אינו יכול שלא להתרשם מן הפיניש המעולה: פינות מעוגלות הכל עטוף ומכוסה. גם אם משתדלים אי־אפשר להשרט ולהפגע. הכל מלוטש מכל עבר. בלטה במיוחד מערכת הבקרה האלקטרונית של המכשיר שהיא BUILT IN. מערכת זו, שהינה בלעדית ל„קריסטל" מאפשרת פיקוח ומעקב ויזואלי (ע"י נוריות בקרה מיוחדות) אחר כל תהליך הכביסה. ניכר כי משקיעים כאן הרבה תכנון ומחשבה. זה מסביר את אוסף התעודות, והפרסים המכסים קיר ענק. צריך להצטיין הרבה זמן בהרבה נקודות כדי לזכות בשלל עצום כזה. מה שמעיד על האיכות עוד יותר מן הפרסים והתעודות הרשמיות, אלו מכתבי התודה של הלקוחות: אוסף רב־מימדים של אלפי מכתבים המביעים שביעות רצון והתפעלות. ניכרים דברי אמת.

הסוחר מגמגם

אז מה, לוותר על $100,000? זה לא קל. החלטנו על נסיון אחרון: חזרנו לסוחר הבת־ימי שלנו עם המודעה של „קריסטל" בהחלטה נחושה לבדוק את 6 הנקודות בזו אחר זו.

שאלנו אותו: המכונה שאתה ממליץ עליה יותר טובה מ„קריסטל" בנקודות הנ"ל? הסוחר הנבוך החל לגמגם הסברים לא ברורים „תלוי" „לא הבנתי נכון..." נפרדנו לשלום מחלומות ההתעשרות, וחזרנו הביתה לעשות את הגיהוץ והכביסה (...ב„קריסטל").

אתה מחזיק בשיא האפשרויות

חסות עולמית של ויזה לאולימפיאדת החורף קאלגרי, קנדה 1988.

"ויזה" - כרטיס האשראי הרשמי של המשחקים האולימפיים מעניק לך את שיא האפשרויות:

שיא ישראלי - כרטיס האשראי "ויזה" - המוצר הנבחר לשנת 1988 והמכובד ב-23,000 בתי עסק ברחבי הארץ.

שיא עולמי - הכרטיס המכובד בכ-6 מיליון בתי עסק בעולם והיחידי המאפשר משיכת מזומנים ב"כספומטים" בחו"ל.

שיא הגמישות - "ויזה עדיף" התכנית היחידה המאפשרת מסלול תשלומים גמיש בכל קניה גם בארץ וגם בחו"ל.

שיא האשראי - הכרטיס היחידי המעניק אשראי חינם עד חודש ימים ב-200 תחנות דלק ברחבי הארץ.

מבצע - קנה ב"ויזה" וסע לאולימפיאדה

- כרטיסי טיסה כל חודש.
- חבילות אירוח מלאות לאולימפיאדה.
- ובנוסף... עד 1,500 זוכים בהחזר סכום קניות יומי כל חודש.

פרטים בחוברת המבצעים של ויזה.

VISA
חסות עולמית למשחקים האולימפיים 1988

ויזה יותר טוב מכסף.

ויזה - כרטיס האשראי של קבוצת בנק לאומי בנק דיסקונט

7 ימים

לאה לשם, אשתו של אודי אדיב. תצלום: זום 77. הוא למד כמה דברים בכלא

הלמוט ניוטון בפעולה, דיוקן עצמי. למה הן מתייצבות לפניו בעירום, בשקיקה

נגה דרומי ורז'ו רק. תצלום: רון סולומון. טקס הנישואים, מאי '86

10
אודי אדיב
שנתיים וחצי בחוץ, „הבוגד הלאומי" מדבר. לאה לשם, אשתו, הפגינה למען ואנונו ● נויה רימלט

13
אלבין הפקות
גליה אלבין, אלמנת מיקי אלבין, כמפיקת קולנוע: סרט כמעט ציוני. שם הסרט: 'שומר נר התמיד'● שוש מיימון

16
זמן אמת
האמריקנים קיבלו את 'עזה האדומה' לכריסטמס. איפה היה דובר צה"ל? ● חיים שיבי

20
הלמוט ניוטון
ספר חדש, גלים חדשים. אמנות או פורנוגרפיה? אמנות ● קארול סקווירס

25
תינוק '88
יהיה שונה מזה שנולד לפני 10 ו־20 שנה. אלכס אנסקי ישנה שיר ע...

לאחר הגירוש
הגירסה של נגה דרומי בעניין רז'ו רק ● ענת אבניאלי

32
תיווך כהלכה
חוק מתווכי־דירות הוגש למשרד המשפטים. אם יתקבל, יאבדו כמה יהודים טובים את פרנסתם ● גדעון רייכר

34
יואל הופמן
הוא יהיה 'גיבור־הספרות' של החורף. רומן ישראלי חדש ● יגאל סרנה

36
סופט אנד דארלינג
אברהם דר, מגיבורי „הפרשה", מכר השנה חצי מיליון „סופט אנד איזי" לספרדים ● אריה אבנרי

38
שנה טובה?
1987 מאחורינו. לא טובה במיוחד, לא רעה במיוחד. 1988 נולדה. תצלומים

46
משטר חירום
תחזית השנתית ל־1988: חשש לביטול הבחירות בישראל והכרזה על מצב חירום. כלכלה במצב קשה, מיתון עמוק ● האסטרולוג אילן בקר

אודי אדיב מתראיין בזהירות

לפני 15 שנים, הורשע אודי אדיב בריגול לטובת סוריה ● היום, שנתיים וחצי בחוץ, בראיון ל„ידיעות אחרונות": „הרהרתי באפשרות להפוך את המשפט שלי למשפט פוליטי, אבל מהר מאוד התברר לי שקשה להגן על המעשה שלי. לא היתה דעת קהל לפנות אליה" ● ואנונו בוחר במשפט־פוליטי. משהו קרה לנו בשנים האלה

נויה רימלט

קיבוץ גן שמואל יש שני בנים מפורסמים: אורי אילן ואודי אדיב. אורי אילן היה לסמל, עם פינת זיכרון, עם מיתוס על האיש שתלה את עצמו בדמשק ולא בגד. את אודי אדיב לא אוהבים לזכור בגן שמואל. בכל מקרה, מעדיפים לראות בו חריג, לא מייצג. גם היום, שנתיים וחצי אחרי שחרורו מן הכלא, אודי אדיב עדיין נקודה רגישה במשק. לפני מספר חודשים, פגשתי חייל צעיר מגן שמואל. כששאלתי אותו על אודי אדיב, הגיב בכעס: „למה תמיד כשאומרים גן שמואל חושבים מיד על אודי אדיב?"

אודי אדיב (41) נעצר בדצמבר 72', לפני 15 שנים, כמעט שנה לפני מלחמת יום הכיפורים, עדיין בעיצומה של האופוריה הלאומית. המעשה שעשה היה אז בלתי נתפס. ההוקעה היתה מוחלטת והעונש היה בהתאם – 17 שנות מאסר. החברה הישראלית הקיאה מתוכה את אודי אדיב.

במאי 85', קיבל שחרור על תנאי. חברי ועדת השחרורים שאלו אם הוא מתחרט על מעשיו. הוא השיב בחיוב. אלמלא עשה זאת, ספק אם היו נותנים לו לצאת. לעם ישראל היה חשוב לשמוע שאודי אדיב, הקיבוצניק שבגד, מכה על חטא.

ועדת השחרורים אסרה על אדיב כל התבטאות פוליטית עד תום תקופת השליש שלו – דצמבר 89'. נאסר עליו לנסוע לחו"ל, אלא באישור מיוחד. וכמו כל אסיר משוחרר על תנאי, הוא מתייצב, מדי חודש, בתחנת המשטרה הסמוכה לביתו, לביקורת.

בינתיים, הוא שנתיים וחצי בחוץ. התחתן, גר בלוד, נרשם לאוניברסיטה, תופס כיוון. כשביקשתי להיפגש אתו, היסס תחילה. לבסוף הסכים. מה שיצא, לאחר שיחות ארוכות, הוא סיכום כלשהו של דרכו של האיש, ואולי הצצה מסויימת אל תוך החברה הישראלית, כפי שהיא משתקפת בראי אותי לראיה הזאת. לכן המלה 'חרטה' איננה במקומה כאן. אי אפשר במלה אחת כזאת, קצת דתית, לבטא זאת. במישור המשפטי, זו היתה המלה שהוציאה אותי מהכלא".

– חשוב לך שאנשים יידעו מה אתה חושב?

„בטח, אחרת למה אני מדבר איתך? חשוב לי שאנשים יבינו את הכוונה שלי. היום אני מאמין באמת, שהיהודים שותפים למה שקורה. מה שיעשו, זה מה שיהיה. אין שום כוח אחר, יותר חזק מהם, שיפתור את הבעיה במקומם".

– וחשוב לך להיכנס לתודעה, לזיכרון הלאומי?

„אם יש דבר כזה – אז כן. הרבה שנים נאחזתי בבגידה וראיתי בה מעלה. חשבתי, שאם העם חוטא, צריך לצאת מתוכו ולומר את הדברים אחרת, כדי לזכות בעולם הבא, כמו אנשי־רוח וכופרים שהיו לפני. אבל, היום אני מבין, שזו טעות גדולה. אין 'עולם הבא', ואתה נשאר לבדך, ומזה לא יוצא שום דבר".

– מהדברים שאתה אומר עולה נימה של פטרונות. אתה מדבר בביטחון, שאתה תראה לאנשים את הדרך הנכונה.

„זה באמת עדיין נשאר לי. תמיד, לאורך כל הדרך, היתה לי הגישה הזאת – לא להקשיב לאנשים, אלא יותר להסביר, להורות. השאלה היהודית־ערבית איננה רק שאלה תיאורתית. זו גם שאלה של ניסיון.

„הניסיון שלי מאוד ייחודי. במציאות שלנו, להמון יהודים יש ניסיון יהודי מעניין, אבל למעט מאוד יהודים וערבים יש ניסיון של חיים משותפים. לי יש, מהחיים בכלא".

■■■

– מה אתה לומד באוניברסיטה?

„אני מסיים תואר ראשון בפילוסופיה ומזרח תיכון. חוץ מזה, אני עובד בעבודות שונות של סטודנטים. זו הרגשה נורא צעירה. כאילו חזר לנקודה שממנה עזבתי את החיים, בדיוק לאותה נקודה".

– חשבתם באיזה שהוא שלב להשתקע בקיבוץ?

„לא. נוצר מרחק כל כך גדול ביני לבין הקיבוץ, ואי אפשר בכלל להעלות את זה על מה שעשיתי. זה שינוי גמור של החיים. אתה מפסיק להיות מי שהיית עד היום, והופך להיות אדם אחר – דמות מאיימת, בוגד בעיני אנשים. וזה היה כרוך בניתוק מהקיבוץ, מהאוניברסיטה, מחברים".

– היה בזה אלמנט של בושה?

„בושה זו לא מלה מספיקה. לא, לא בושה. לא עשיתי מעשה אונס. היתה פשוט תחושה שאתה מתגלה כאדם שונה ממה שהיית עד היום. זאת היתה גם יציאה מהמסגרת היהודית, הקיבוצית. במסגרות אלה אתה סיימת, יצאת".

– איזו תחושה זו להיות בדמשק?

„זה כרוך ברגשות מאוד מעורבים. מצד אחד, חשש. אתה לא שוכח שאתה יהודי, ואוי ואבוי אם מישהו יידע מי אתה. רציתי לבקר ברובע היהודי שם, הצגתי עצמי כעיתונאי אמריקני. זו היתה כניסה לעולם סגור ונעול, עם תחושה שהנה אני כאן, עושה מעשה שמוכיח שהרעיון הזה שלי, של חיים משותפים, ללא איבה – יכול להתגשם.

„אני זוכר, שבפתח הרובע היהודי היתה תחנת משטרה. הם היו מאוד אדיבים כלפי. קצין המשטרה, איש פשוט, נתן לנו נאום די ארוך שהם נגד האימפריאליזם, נגד הציונות, אבל לא נגד היהודים. והמלווה שלי אמר: 'הנה, הוא אחד מאיתנו. זה מאבק אידאולוגי, בשום פנים לא מאבק אנטישמי'. וזה נתן לי תחושה טובה".

– והאמנת שהם אומרים לך את האמת?

„הייתי די תמים. זה מה שרציתי לשמוע, והוא ידע את זה. אח"כ, התפקחתי מהרבה אשליות שהיו לי, לא רק לגבי הסורים".

■■■

– מה בעצם היה המניע שלך?

„לא היה שום מניע אישי. התקופה בקיבוץ היתה תקופה מאושרת וגם אח"כ, החברה הישראלית, לי, באופן אישי, נתנה רק טוב. עשיתי מה שרציתי, רק חשבתי שאנחנו פוגעים בערבים. זו חברה שביסודה לא צודקת, מנצלת את החלשים, ובעיקר כובשת את הפלשתינאים. מה שהניע אותי, זו מחשבה לפרוץ את המסגרת הלאומית ולזכות את עצמי".

משליך על אחרים ורואה רק את רבע הכוס המלאה של מפ"ם.

„אני עשיתי חור רציני בתמונה האידילית, היפה הזאת, של חזן. אומנם אני אדם עצמאי, ולחזן ולקיבוץ אין שום אחריות על מעשי, אבל ב־50 אחוז בהכרח יש להם חלק. ולזה אי אפשר להתכחש.

„רק מי שהתחנך במסגרת סוציאליסטית, שהכניסה לראשים של האנשים שהעולם גדול יותר מהקיבוץ, הבין שצריך גם צדק וצריך לתפוש איזושהי משמעות לקיום שלך.

מאיפה למדתי את הכל הרעיונות האלה?

„היה לי מורה בקיבוץ שלימד אותי, שהעיקר זה המהפכה העולמית. שהקיבוץ יש לו משמעות והוא חשוב דווקא בגלל זה שהוא בונה פה דגם או אידיאל של חברה קומוניסטית שוויונית – וזאת האחריות שלהם.

„אני חושב שזאת אחריות חיובית, והם לא יכולים להימלט ממנה. זה היה הפירוש שלי, ההגשמה שלי של הרעיונות הצודקים האלה".

■■■

– למה לא ניסית להפוך את המשפט שלך למשפט פוליטי?

„חשבתי על זה. אבל, מהר מאוד התברר לי שקשה להגן על המעשה שלי. האמת היא, שהרגשתי גם די לבד. לא היתה דעת קהל לפנות אליה. כל זאת, יחד עם הסיכוי שאם אוותר על משפט פוליטי, אקבל עונש יותר קטן.

„היה כאן הימור גדול, שכן משפט פוליטי משמעו היה אפשרות של מאסר עולם, או עונש כבד מאוד. ואילו בניסיון להמעיט בערך המעשה היה סיכוי לעונש פחות כבד. מה שיצא בסוף, זה לא לכאן ולא לכאן, ובדיעבד אני מצטער על כך מאוד.

„היום, כבעל ניסיון, אני אומר שקו־הסניגוריה שלי היה גרוע. מצד אחד, לא הצלחתי לשכנע את השופטים שהמעשה שלי לא פגע בביטחון המדינה, ומצד שני, לא הסברתי את המניעים הפוליטיים שלי".

■■■

– מה היה סדר היום שלך בכלא?

„בהתחלה למדתי אנגלית בהתכתבות במשך שנה. אח"כ עזבתי את הלימוד הרשמי ועברתי ללימוד פוליטי ולכתיבת חיבור ארוך על לנין, 1905, מרקס והמהפיכה הרוסית. אח"כ חזרתי לפילוסופיה – הגל, שפינוזה, קאנט. בשנתיים האחרונות, ניסיתי לכתוב את הסיפור האישי שלי".

– במו"מ על חילופי שבויים, דרשו מספר פעמים את שחרורך. איך קיבלת את זה?

„זה השתנה. בהתחלה קיבלתי את זה כמחמאה: אחרי הניכור הגמור שנוצר ביני לבין החברה הישראלית, מה שנשאר לי זה להציג מודל ליחסים בין ישראלים לערבים".

– אז היית הולך, אם היו נותנים לך?

„בהתחלה, אני חושב, כן. לקח לי מהר מאוד להבין, שאין מפלט ואתה צריך להיאבק על מקומך בחברה הישראלית. זה העניין. לא לברוח מכאן. העניין הוא להגיע לחברה הישראלית".

■■■

– מה הפריבילגיות הכי גדולות של החופש?

„הפריבילגיה הכי גדולה זה להישאר לבד, בחדר העבודה שלי בדירה. זו תחושה שקשה לתאר. זה מה שנשאר לי מהכלא – היכולת להיות לבד עם ספרים. אני באמת נהנה מזה. זה נותן לי כמעט סיפוק מיסטי. שיא הכיף זה לעסוק בעבודה תיאורטית שאני אוהב. בכלא, יחד עם 14 אנשים בחדר, זה [illegible]

„הבוגר הלאומי" שלה.

■■■

– היית הולך היום בדרך אחרת?

„ברור, למרות שנראה כאילו אני עדיין קיצוני ונגד מה שקורה כאן, ולא מקבל את הפוליטיקה הישראלית. מה שהשתנה אצלי, זו איזושהי חשיבה עצמאית שלא היתה לי. כלומר, לא הליכה עיוורת אחרי מישהו או ראיה של שחור ולבן – ערבים מצד אחד ויהודים מצד שני – אלא ראיה שלמה, הקשורות את הדברים.

„אני רואה בעיה כפולה: שני עמים, שצריך להתייחס אליהם בעת ובעונה אחת, ואף אחד אינו חשוב יותר מהשני.

„מה שעשיתי נראה לי היום, דרך לא נכונה. ביטוי של העמדה החד־צדדית, הנאיבית, שהיתה לי. היום אני מבין, שזאת הבעיה של האנשים שנמצאים כאן, ולכן הייתי צריך לפנות אליהם, ולא לערב בזה אנשים מבחוץ".

– זאת אומרת, שכשאמרת לוועדת השחרורים, שאתה מתחרט, באמת התכוונת לזה?

„הם רצו את המלה הזאת. זאת לא חרטה במובן המילולי שלה. אנשים רציניים לא עוסקים בדברים שהיו לפני 15 שנים. זה קרה, יש לזה סיבות, הנסיבות היו שונות והתובנה באה לאחר מעשה.

„לפעמים, אני אפילו מודה על כך שזה קרה. הייתי אולי צריך לעבור כך כדי להגיע להבנה הנכונה. רק הניסיון הזה שלי הביא הדעת. אני עדיין לא נכנס לחדר האוכל של הקיבוץ. ישנו השביל שאני הולך עליו לחדר של ההורים, בתים של חברים קרובים, וזהו.

„לפני שנה, הזמינו אותי למשחק כדורסל של הוותיקים נגד הצעירים. באתי. כדורסל באמת שיחקתי הרבה שנים שם. זאת היתה הזמנה שלא יכולתי לסרב לה. הופעתי שם יחד עם השחקנים הוותיקים. כשקראו בשמי וצעדתי קדימה, הקהל מחא לי כפיים. זה היה בשבילי רגע מרגש. למרות זאת, הקשר הזה עדיין מאוד בעייתי. נוצרה מחיצה בלתי עבירה".

■■■

– בוא נלך קצת אחורה, לתחילת סיפור המעצר. כשבאו לעצור אותך, הופתעת?

„תראי, ידעתי שאני עושה מעשה מאוד בלתי חוקי, אבל הייתי באשליה שזה לא יקרה לי, שאצליח לעשות את מה שרציתי. אבל כשדפקו על הדלת, הבנתי שזהו, שיודעים מה עשיתי ושהכל נגמר.

„היה פחד כפול: מצד אחד המאסר. נסתיימו החיים החופשיים. אתה נכנס לבית סוהר ואתה לא יודע מתי תצא. הדבר השני: התחושה האיומה שהנה המעשה מתגלה.

„כל הקיום שלי קודם היה מחתרתי, מלבד שניים־שלושה אנשים, אף אחד לא ידע עלי דבר. והנה, בן לילה הופיע שמי בכותרות הראשיות של העיתון, בבת אחת, כל המעשה המחתרתי הזה, שקשור לערבים ולדמשק – נחשף לעיני כולם.

„היה לי ברור שכל העולם הולך לדעת

– אתה לא חושב שפגעת בחברה הישראלית?

„פגעתי באופן פוליטי־חינוכי, אבל לא מבחינה צבאית, לא מבחינה כלכלית. הייתי חייל רגיל בצבא והיו לי ידיעות טריביאליות לגמרי. מה שמסרתי, היה במסגרת של שיחה כללית והיה חסר חשיבות".

– אז למה לפי דעתך קיבלת עונש כבד?

„מהבחינה הציונית פגעתי בקונצנזוס הישראלי של אז. צנחן ישראלי, שעבר לצד השני? עצם הנכונות הזאת להרחיק לכת כל כך, ערערה כמה דברים מאוד בסיסיים במחשבה ובדימוי הישראלי של אז: במחשבה שנבנתה כל השנים, שאנו בונים כאן בית לעם היהודי.

„בן קיבוץ היה הנשמה של הרעיון הזה, ואם הוא בעט, אם הוא אמר שזה רע – זה מערער משהו מאוד בסיסי במחשבה. לכן, יעקב חזן, האידיאולוג של הקיבוץ, תיאר אותי במלים יותר גרועות מאשר העיתונות: 'זאת הפרעה נפשית, משהו איום ונורא, טרגדיה איומה. אי אפשר בשום פנים ואופן לקשור את אודי אדיב למפעל הקיבוצי. מדובר במשהו סוטה ומופרע'.

„כל זה היה בגלל שהוא לא יכול היה בשום פנים לקבל חלק מהאשמה על עצמו, זה בכלל אופייני למפ"ם, ולחזן באופן אישי. הוא לא יכול להטיל על עצמו את חלק האחריות על המעשים ועל השגיאות שלו. תמיד

„ליעקב חזן ולקיבוץ יש חלק בבגידה שלי"

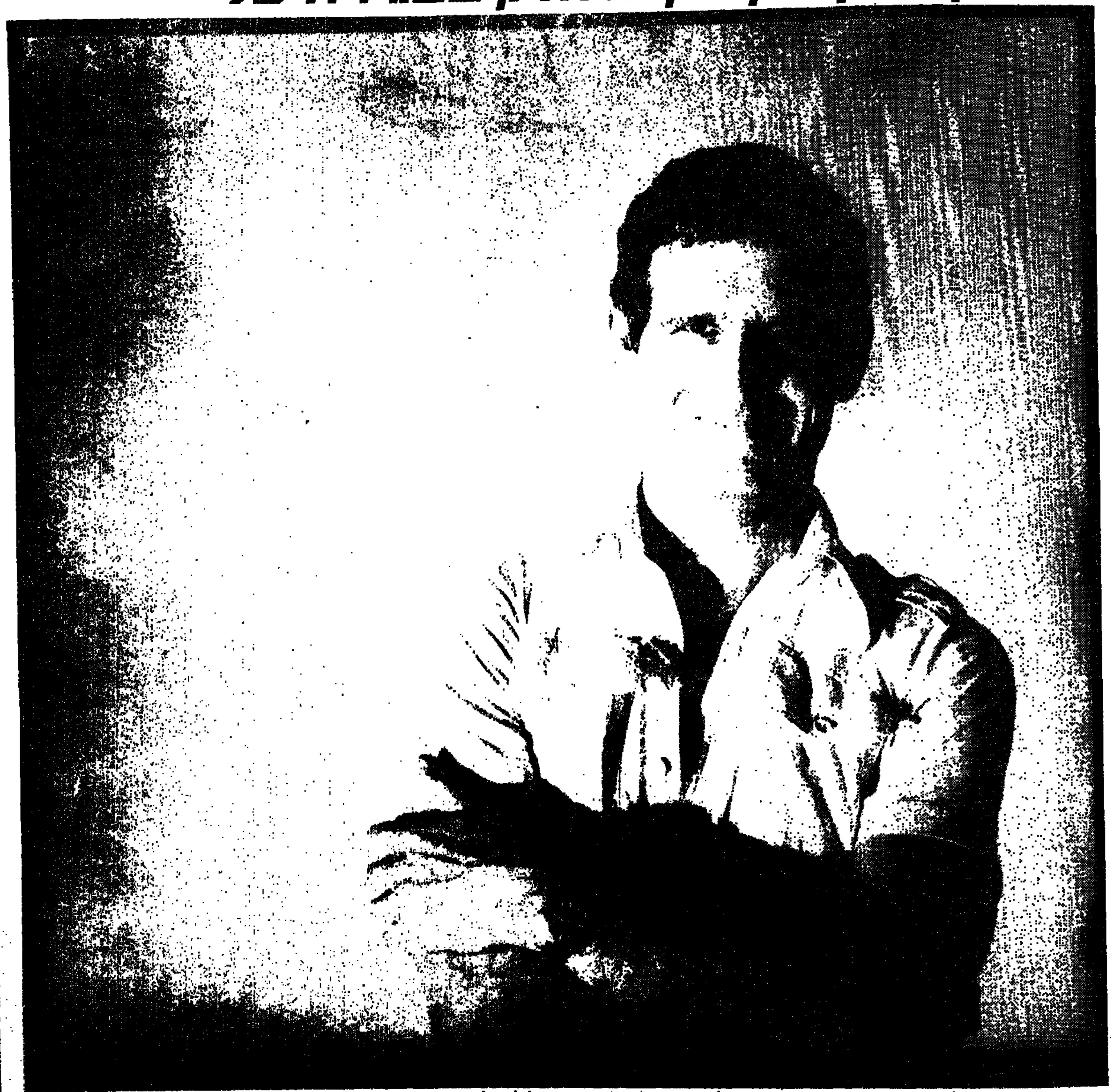

אודי אדיב, 87'. תצלום: ציפי מנשה. שבירת הדימוי של צנחן בן־קיבוץ. המובן המילולי של החרטה, והמובן המופשט שלה

בבית יש לי מעבד תמלילים והתענוג הכי גדול שלי זה לראות 'פייפר' מודפס.

„אח"כ, כמובן, לאהוב. לחיות עם אשה, זה דבר גדול. וחיים. לשחות זה כמעט כמו לשכב עם אשה, זה משהו עצום".

– אתה ממורמר, סבור שנעשה לך עוול?

„מאוד ממורמר. יש לי דעות שליליות על מה שעשו לי, מבחינת הדימוי־התקשורתי. אבל, אני לא עסוק במרירות הזאת, אלא מבטא אותה בשפה פוליטית. שפה אידאולוגית, וזה פותר בשבילי את הבעיה. אני לא מאשים אף אחד, רק את עצמי".

– אתה עדיין מדבר על אידיאל חברתי מרקסיסטי?

„מודלים, בהגדרה, הם כלים, מערכת של סיגומים, שסביבה בונים וממלאים בחומר. המודל בבריה"מ נבנה בתנאים מסולפים מאוד. בשלב מסויים, הוא איבד אלמנטים רבים של המודל הכללי".

– איפה הצליח המודל הזה?

„זאת שאלה פוליטית, ואסור לי לדבר על פוליטיקה. אבל אני אוהב את דרום אמריקה, בעיקר ניקרגואה. מאוד נראה לי המשטר שם".

■■■

– מה תעשה אחרי שתיגמר תקופת השליש שלך?

„אני רואה עצמי בעתיד אפשרות בזירה הפוליטית. אם כי גם בעוד 20 שנה אשאר יותר בצד של התיאוריה, של הכתיבה".

– לא היית רוצה להפוך לדמות אנונימית, להישכח?

„לא. ולכן אני מדבר איתך. אני כבר לא אנונימי בכל מקרה, וזה כולל גם את לאה, אשתי. לפני כמה חודשים, החליטה לאה לנסוע להפגין בבית המשפט נגד מסך החשאיות במשפטו של ואנונו – ומיד כל העיתונאים זיהו אותה.

„אז זהו, ישנו דימוי כבכלל לא אנונימי של אודי אדיב. אודי אדיב הציבורי הוא 'מרגל, אוהב ערבים ושונא יהודים'. הברירה שלי היא לא להיות אנונימי, אלא לשנות את הדימוי".

– אתה באמת מאמין שתהיה פעם בעמדת השפעה, שיקשיבו לך, שישכחו לך?

„זה לא עניין שישכחו, זה עניין של שינוי, ואני לא חושב שאני הגורם היהודי שגורם לשינוי זה. קרו דברים נוספים: מלחמת לבנון, למשל, ואני רואה שהרבה מאוד אנשים משנים את דעתם".

אודי אדיב מדבר בשקט, כמעט נואם. בבית הקפה שבו ישבנו, איש לא זיהה את האיש הממושקף, גבה הקומה. גם כשפגשתי אותו, סיפר לי אדיב, התגובות לא עוינות, אלא להיפך. 15 שנים אחרי, אודי אדיב, כבר עושה רושם, חזר הביתה. הגלות לא היתה בעולה. ■

„הוא נאיבי, אז מה?"

לאה לשם (37) אשתו של אודי.

– איך הוא הגיב אחרי השחרור?

„הוא היה בהלם, נורא מבולבל, לא ידע מה לעשות קודם. עיתונאים התנפלו עליו והוא קבע עם שניים באותו זמן. התגובות שלו לא היו שקולות. כל דבר גרם לו להתרגשות עצומה. כל הזמן רצה לפגוש אנשים ולראות מקומות. היה לו חשוב לקבל לגיטימציה, לראות אנשים. עשיתי לו מסיבת שחרור, באו הרבה אנשים.

„בהתחלה הלכתי איתו לכל מקום. לאופטיקאי, ששאל אותו מה השם, ואודי שתק. אני עניתי, 'אהוד אדיב'. אח"כ, בדואר, שוב אותה סצינה. ואז ראה שאף אחד לא מגיב ולא יורק ולא צועק ובהדרגה אף אחד לא מכיר אותו, והוא התחיל לתפקד לבד".

– אודי השתנה במשך השנים בכלא?

„דברים בסיסיים לא השתנו. הוא היה ונשאר אדם ישר עם אידיאלים, פשוט הליכות ולא מתנשא. אבל היום, אחרי מה שעבר עלינו, יותר נפתח. אולי בגלל הדרך שעברנו יחד. פעם היה נורא מתמיד עם אדם שלא קיבל את דעותיו, התדיד מסך. היום, הוא יודע לשמוע אנשים, להאזין, בסה"כ אני חושבת, שהכלא עשה לו גם דברים טובים" (צוחקת).

– את לא חושבת שיש משהו נאיבי בהשקפה הפוליטית של אודי?

„יש משהו נאיבי, אבל כל ההוגים בהיסטוריה היו נאיביים. אני רואה בזה משהו יפה. תמיד נמשכתי לאנשים בעלי שאר רוח, חזון. כן, זה נאיבי, אז מה?"

„לשמור על אנונימיות? איך אפשר? אודי אדיב הציבורי הוא 'אוהב ערבים ושונא יהודים'. הברירה שלי היא לא להיות אנונימי, אלא לשנות את הדימוי"

שושי מיימון

לסרט של גליה אלבין יקראו 'שומר נר התמיד'. הפקה אמריקנית, שותפה ישראלית־לשעבר, ניחוח הוליבודי ושילוב של מניעים לאומיים וקאריירה אישית • לא תמצאו כאן מלה על מיקי אלבין או החלטת היועץ המשפטי, לשם שינוי

גליה אלבין, מימין, עם אורלי אדלסון. הצלום: ציפי מושה. כולל משהו ממיניסטי

אף מלה על מיקי אלבין

מאז מותו של מיקי אלבין, לא פוסקו הליחושים: סביב האלמנה היפה העשירה והמפורסמת. גליה אלבין הפכה אורחות קבע במדורי החברה. כמעט כל פסיעה שלה לוותה בפירושונים ובניחושים. התחתן לא תתחתן? עם מי זה או, אולי, תשתלט על עסקיו המסועפים של מיקי, ותהפוך אשת עסקים קשוחה?

גליה 'איכזבה'. אחרי שעיטרה את טורי הרכילות, מלווה במחזרים, נטלה, לפני כחצי שנה, את שלושת ילדיה ועקרה ללוס־אנג'לס. חרושת השמועות פרחה שוב: „אלבין עזבה את הארץ. ירדה לאמריקה. בעקבות הטראומה שניות. גליה, החליטה לפתוח שם דף חדש".

אלבין 'איכזבה' שניות. לפני כחודש, שבה לארץ כשאיתה במאי זוכה־אוסקר, צ'אק וורקמן, צוות הפקה הוליבודי, תקציב של רבע מיליון דולאר, תמיכת משרד התיירות הישראלי, ושותפה יפהפיה, אורלי אדלסון.

שתי הנשים הנמרצות מוכיחות למשרד התיירות, ולממונה על הקולנוע הישראלי, מה אפשר לעשות עם קצת מעוף ודמיון. השבוע, סיימו השתיים להפיק סרט דוקומנטרי על ישראל, בבימויו של צ'אק וורקמן. הסרט, באורך מלא, 90 דקות: מראות ואנשים בישראל 87'. הסרט אינו חד צדדי. ישראל על החן ועל מצוקותיה.

■■■

סיפור מהסרטים. גליה התמקמה בלוס אנג'לס במטרה לחדור לעולם הסרטים. היא היתה מרושתת בתחום הקולנוע: ראש ידידי החוג לקולנוע באוניברסיטת תל אביב. באחד האירועים פגשה את אורלי אדלסון. אורלי היא הקשר הישראלי עם ה'מאפיה ההוליבודית'. אדלסון, 31, ירושלמית גזעית, בת למשפחת אבולעפיה המפורסמת, ירושלמים ותיקים, ס"ט, משפחת רופאים ומשפטנים. לפני שש שנים פגשה את אנדרו אדלסון, מפיק יהודי־אמריקאי, בנו של מרב אדלסון, נשיא חברת 'לורימר', היום מהחברות המובילות בהפקת טלוויזיה בארצות הברית. בין היתר, הפיקה את הסדרה 'דאלאס'. אגב, את 'דאלאס' הטלוויזיה הישראלית קבלה בפרוטות מאדלסון.

אורלי נגרפה לתוך העשיה הקולנועית, כמפיקת סרטי פרסומת. לפני כשנה וחצי התחילה לעבוד ב'ברנדמן פרודקשן', חברה לפיתוח פרוייקטים בהפקות. מפתחת שם קאריירה עצמאית.

■■■

בשנה שעברה, זכה צ'אק וורקמן באוסקר על הסרט הדוקומנטרי הטוב ביותר. אורלי, לאחר הכרות ממושכת איתו, החלה לגלגל איתו פרוייקט. גליה אלבין מגיעה לסביבה. אדלסון מודעת לקשרים של אלבין בארץ, מציעה לה להצטרף כשותפה. 'את עם הקשרים שלך בארץ, ואני עם הקשרים שלי באמריקה'. בשנה הבאה, חגיגות הארבעים למדינת ישראל. עד אז הסרט יהיה מוכן, והן מקוות, שעל רקע זה, לא תהיה בעייה למכור אותו בעולם.

גליה: „אורלי אמרה לי: 'זהו פרוייקט חשוב. סרט מהלב, אמוציונאלי. תמיד עושים על הארץ רק סרטים הסברתיים־מאופקים'. היה קל מאוד לגייס אותי. הפרוייקט הזה נראה לי פורמולה נהדרת. צירוף של כל הדברים ביחד. רעיון שנוגע לישראל, הפקה בארץ, ואפשרויות שיווק מצויינות בחוץ".

אורלי: „אתה חייב לעשות דברים למען ישראל, בפרט כשאתה חי בחוץ. זו הדרך היחידה בשבילי לתת, להביא לישראל פרוייקטים".

הן סגרו 'דיל' עם משרד התיירות: תמיכת המשרד בהפקה תמורת עותק סרט בחינם. משרד התיירות הולך על זה. הוא מודע לאספקט ההסברתי של הסרט.

ההפקה עובדת בקצב אמריקאי. תוך שישה(!) ימים מסתיימים רוב הצילומים. קצב של עשרים(!) אתרי צילום ביום. בשבוע הספיקו להיות, בין היתר, בספינת השלום של אייבי נתן, בגבול בלבנון, יד ושם, בקונגרס הציוני העולמי, ובשוק הכרמל.

■■■

– אורלי, אחרי שש שנים בלב הוליבוד. מה זאת הוליבוד?

„אתה חי שם כמו שאתה חי במקום אחר".

גליה: „היה ערב שהפדרציה היהודית נתנה תואר כבוד למרת אדלסון. ואת לוחצת את היד לברברה וולטרס וג'ין פונדה, ואת רואה את בובי יואינג, ולינדה גריי בגודל טבעי. ואת רואה את אורלי בתוך זה, כמובן מאליו. אורלי נעוצה חזק בעמוד השדרה של התעשייה. אורלי לא מתרגשת יותר מהדברים האלה".

אורלי: „מה העניין? אתה קולט את זה מהר מאוד. כולם בני אדם. לאן שהולכים, אתה פוגש אנשים. ויום אחד אתה נהיה חבר שלהם ומגלה שהם בני אדם, שמחים או עצובים".

– שתיכן נשים־מפיקות. הפמיניזם חדר גם להוליבוד הידועה בשמרנותה. מה זה עשה לתעשייה?

אורלי: „היום יש יותר ויותר נשים בקולנוע וזה מקל על נשים אחרות להיכנס. היום כבר שואלים אותי 'את שחקנית או מפיקה?'. וזה מראה שהדברים השתנו בהוליבוד.

„בכלל, נשים זה דבר מעניין. יש אחווה בין נשים. האינפורמציה זורמת הרבה יותר טוב. זה גם מעניק גוון אחר, יש יותר סרטים אינטימיים. את 'משיכה קטלנית', למשל, הסרט היקופתי ביותר באמריקה בחודש האחרון, הפיקה אשה, מזווית ראיה של אשה".

גליה: „הייתי בכינוס של 'נשים בקולנוע'. באירגון 20 אלף חברות. חברות הכבוד: גולדי הון, ג'ולי אנדריוס, ברברה סטרייסנד. לכינוס הגיעו מיוזמויינות. גם מרוסיה ומיוגוסלביה. באירוע נשים נפגשות, מחליפות דעות, מקרינים סרטים של נשים. זה נותן גיבוי מאוד חזק [illegible]. המכנה המשותף לכל הנשים [illegible] זהו סרט ראשון שרבץ לכל [illegible], ושיש לו נגיעה [illegible]".

– [illegible] איך אתן [illegible] בעבודה [illegible] כך?

אורלי: „בכל שיחה שלנו אנו מדברות על המטפלת. כאם תמיד ארגיש יסורי מצפון. אני רוצה להיות בכל המקומות באותו הזמן. אבל, אני יודעת שלולא העבודה, לא יכולתי לתת לילדה את השעות הנהדרות שאני נותנת לה".

גליה: „המקרה שלי אחר. אני גם אמא, גם אבא וגם מפרנס. כל הזמן אני הולכת על בהונות. אבל אין מנוס. ילדי יודעים שהם חיים עם אמא שכל חייה תפיק סרטים. קולנוע זה המיפגש הכי נהדר בין עסקים ויצירתיות".

– תוכניות לעתיד?

גליה אלבין: „ברור לי לחלוטין שקולנוע זה התחום שלי. התחלתי כפסיכולוגית, כי זה מה שהורי חשבו שאני צריכה לעשות. זככל שחולף הזמן, התחושה והידיעה שאני בקולנוע מתחזקת. המחשבה שיש לך רעיון, ואת יכולה להביא אותו למליונים, מרגשת אותי מאוד. וזה יכול להיות הכל: דוקומנטרי, סרט עלילתי, דרמה.

„אני כבר עובדת על הפקה חדשה. משהו עם יהורם גאון. הפקה בינלאומית. עדיין מוקדם למסור פרטים". ■

הוא גילה את ארוחת הצהריים

צ'אק וורקמן, הבמאי: „יש הרבה סרטים על ישראל, שהופקו על ידי משרד התיירות או ארגונים פוליטיים. רציתי לעשות סרט שיתעד את האספקט הרוחני והמסתורין של החיים בישראל. סרט על האנשים שחיים כאן עכשיו.

„בסרט אנו נעים בין מיתוס לריאליה. מתייחסים לספיריטואלי ולמיסטי בארץ, אבל זה מוגש בצורה משעשעת. אנחנו מובילים תיירים צליינים שטעם ראשונה בחייהם רואים בייגל, או מורחים ריבה בתוך פיתה. מהלכה בחינות, שיווק וקדושה כאן משעשע.

„מצאתי שלמרות המלחמות, יש יחסים מאוד קרובים בין הערבים ליהודים. הראיתי את זה בסרט. בתיאטרון 'הסימטה' צילמנו מחזה על ערבי זקן ובנו, משוחק על ידי ערבי בעברית. שוחחנו איתם. המחזאי יהודי, הבן בהצגה יהודי והאב ערבי.

„אני יהודי־אמריקאי עם רגשות עזים לישראל. אומנם, אני לא מחנך את ילדי לעשות עלייה, ואני עצמי לא מתכנן עלייה, אבל אני מרגיש שיש כמה מקומות בעולם שהם מיוחדים במינם. ישראל אחת מהן.

„זה לא סרט לתיירים. ולא סרט תעמולה. אני עושה סרט אמיתי על ישראל. אף אחד לא אמר לי מה להראות. אף אחד לא אסר עלי להראות את הגדה. אף אמר לי איך להראות את הערבים. הכל מנקודת המבט שלי. הייתי חופשי לחלוטין.

„למדתי גם הרבה על האופי של הישראלי המצוי הכל אפשרי, הרץ ממה שאתה רוצה. יש לו מאה סיבות למה אי אפשר לעשות משהו. הישראלים נהדרים. מאוד ים־תיכוניים. כמו היוונים והאיטלקים. 'מה שיהיה יהיה'.

„הכי חשוב לישראלים: לאכול צהריים. במשך הצילומים זה שיגע אותי. כבר עכשיו, על פי הצילומים, ברור לי שהסרט יהיה מצחיק ועצוב, עם אינפורמציה מסויימת. לסרט יקראו 'שומר נר התמיד'".

אַרְבָּעָה מֻנָּחִים חֲדָשִׁים עַל הַלָּשׁוֹן

4 העוגיות החדשות של קוקימן. כל אחת והאופי שלה... ואת כולן אופים במקום !

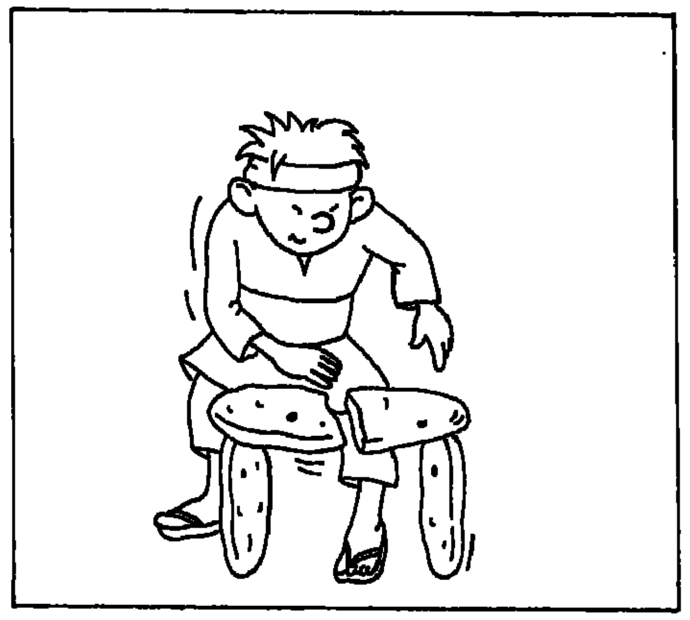
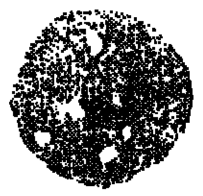
שוקי-קוקי (SUPER COOKIE CHOCOLATE) — עוגיית־ענק שהיא אוצר של שוקולד, צימוקים ואגוזי מלך. טעם חדש שתמיד כיף לגלות מחדש. שוקי קוקי — עוגיה שתיקח אותך לעולם חדש של טעם והנאה.

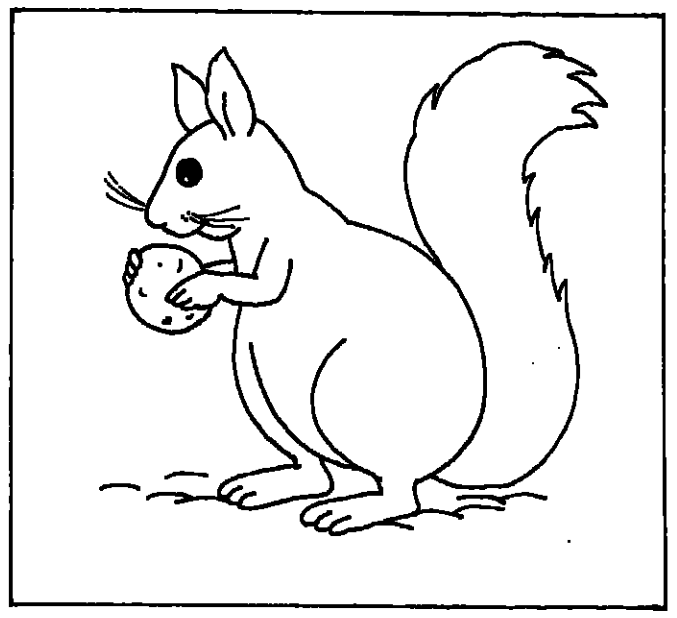
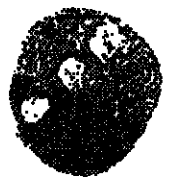
פַּאנַן אגוזים (SUPER COOKIE HAZELNUTS) — סופר עוגיה עם סופר טעם: אגוזי לוז שלמים וצימוקים מובחרים. עוגיה גדולה עם טעם גדול. פַּאנַן אגוזים — הצימוק של העוגיות!

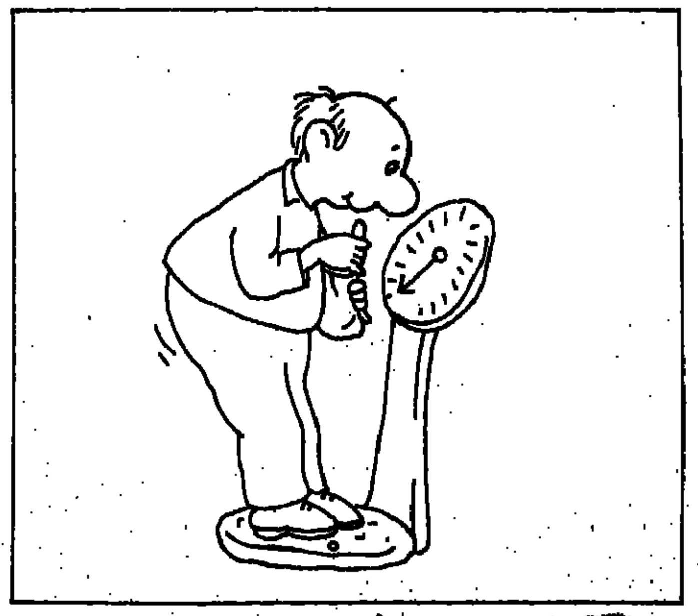
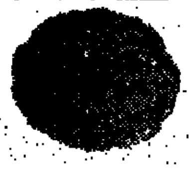
קוקי-קל (SUGARLESS) — המצאה בלעדית של קוקימן: עוגיה בלי סוכר. קוקי-קל — קל להתפתות! שונאי סוכר יאהבו אותה.

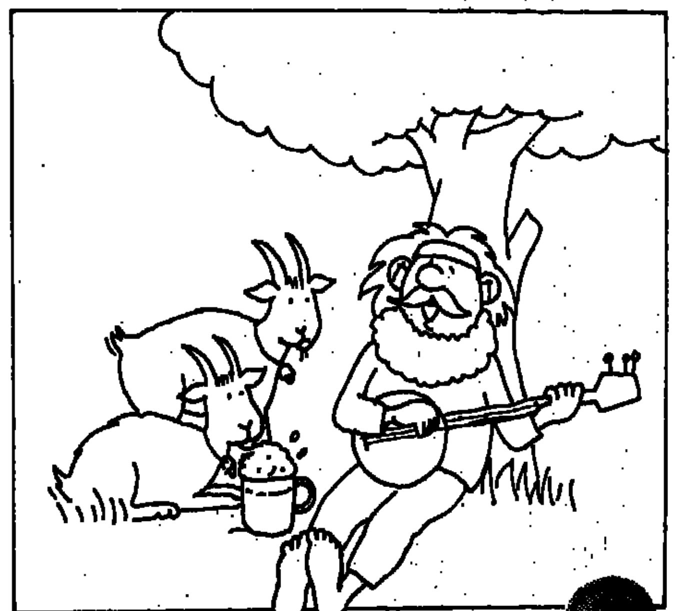

צ'יזבה (CHEESIES) — עוגית גבינה קטנה... ופיקנטית. הולכת טוב עם בירה, יין או משקה קל. קח צ'יזבה — חופשי על הבַּאר!

ישר מהתנור! הרביעיה החדשה של קוקימן מצטרפת ל־15 הטעמים הנפלאים ששגעו את העולם. בוא להכיר את כולם באחד מסניפי המאפה של קוקימן ברחבי המדינה.

ת"א – דיזנגוף סנטר.
ר"ג – קניון אילון.
חולון – סוקולוב 66 (פינת שנקר).
ירושלים – רח' בן הלל 5.
נתניה – רח' הרצל 18.
ראשל"צ – רח' רוטשילד 35.
פ"ת – (יפתח בקרוב).

7 סניפי מאפה בישראל.

לא כל מי שאומר שהוא מוכר קוקי"ס הוא קוקימן ®
קו·קי מן
העוגיה ששיגעה את העולם

קוקימן (ישראל) בע"מ טל. 03-498615

Cookie Man®

למי שקרוב אליך - יש אצלנו יתרון

כשאתה עומד לפתוח תוכנית חסכון לעצמך או לבני המשפחה שלך – זכותך לדרוש תוכנית שתתאים בדיוק לאפשרויות שלך בהווה ולתוכניות שלך בעתיד. לכן, בדיסקונט מציעים לך שורה של תוכניות חסכון מגוונות וגמישות:

לבחירתך: גמישות בתקופת החסכון
אתה יכול לבחור בתוכנית חסכון משנתיים – עד 8 שנים.

לבחירתך: גמישות בהפקדות
אתה יכול להפקיד הפקדות חודשיות קבועות או הפקדות חד־פעמיות, בהתאם לאפשרויותיך.

לבחירתך: גמישות בהצמדה
אל מה אתה רוצה להיות צמוד? בדיסקונט תמצא מיגוון תוכניות „יתרון" שבהן הקרן והריבית צמודות למדד, לדולר, או לסל המטבעות, ויש לך גם מסלולי ברירה בין הדולר למדד ולסל המטבעות.

לבחירתך: גמישות בקבלת הרווחים
תוכניות „יתרון" מאפשרות לך קבלת הכספים בסכום חד־פעמי בתום תקופת החסכון או כהכנסה חודשית צמודה לדולר, או למדד או לסל המטבעות.

יותר קרוב אליך **בנק דיסקונט**

למה? כל הכתבים הזרים אוהדי אש"ף?

בוב, נתת להם חצי סיפור?

בוב סיימון, כתב סי. בי. אס בישראל: „שטויות. ביליתי בעזה שעות רבות עם חיילים. לא פחות שעות מאשר עם תושבי המקום. לא היה צורך להוסיף הרבה טקסט. התמונות היו קשות. הסיפור היה בתמונות" ● משחק התדמיות של החדשות החיות

חיים שיבי

סנטה קלאוס, מקהלות של חג, עצי אשוח, שלג לבן – והחייל הישראלי מפזר הפגנות בעזה. הצרוף הזה, בערוצי התקשורת של ארה"ב, הוריד את תדמיתה של ישראל שם לשפל של ימי המצור על ביירות. האם ניתן היה לצמצם את הנזק? האם היתה הצגת החייל הישראלי בשידורי־חי של קריסטמס 1987 כגוליית אלים, תוצאה של מחדל הסברתי?

הסיפור מתחיל בשטח, בעדשת המצלמה, בזווית הצילום: אפשר להתמקד באבן, אפשר להתמקד ברימון הגז, אפשר להתמקד בדם. אחר כך שולחים את הכל. ניו־יורק תבשל את הסיפור. ניו־יורק מחליטה מה יהפוך לחצי דקה או פחות של „ניוז־אייטם פרום דה אוקיופייד טריטוריס".

אלכס בן־דור התחיל לצלם חדשות בשביל „יומן כרמל" ו„פוקס מוביטון". מקצוען ותיק, איש שטח, מ־1968 בשרות סי.בי אס ניוז. עדות: „באים לשטח, לא מוציאים מצלמה אם לא רואים אירוע של ממש. אם יש סיפור, מתחילים לצלם. המצלמה דורשת שתראה עימות. צמיגים בוערים ואבנים כבר ראינו. לוקחים את הקטע של ידוי אבנים, עוברים לכוחות מגיעים, מתרכזים בעיקר בקטע של הפינוי".

אלכס בן־דור יודע, שניו־יורק קונה עימות. אבל, ניו־יורק מוכנה לקנות גם קטע של ראש מדבר ומסביר. לבן־דור היו בשבועיים הקשים של דצמבר '87 הרבה ראשים מדברים פלסטיניים. כולם באנגלית סבירה עד טובה. לא היו לו הרבה ראשים מן הצד הישראלי.

■■■

בן־דור: „ברוב המקרים, לא היתה בעיה להגיע לשטח. ראינו בחודש האחרון מימד של פתיחות, בעיקר ביהודה ושומרון. נתנו להגיע. בוא נדבר על הקטע בשכם. באנו למושל, קיבלו אותנו יפה. בינתיים החלו שמועות על מהומות בבלטה. רצנו למטה והתחלנו לצלם".

– מה קלטת בעדשה?

„ג'יפ של משמר הגבול מגיע למחנה. הקולות של ההכרזה על עוצר. כוחות נכנסים פנימה לרחוב הראשי. נשים עוברות בין החיילים בדרכן הביתה. ואז, פתאום, מגיח ערבי מן הצד. הוא יודע אנגלית. הוא אומר: „תיראו מה עושים לנו, החיילים מכים אותנו, יש פה אשה שירו בה".

– אתם מצלמים?

„כל הזמן מצלמים. מביאים אשה עם תחבושת על המצח. מצלמים. האשה מדברת. מצלמים. אחר כך, אנחנו מבקשים מן המושל שיגיד משהו למצלמה. כמה מילים באנגלית. שיהיה הסבר. המושל מסרב. אנחנו אומרים לו: תראה, יש פה רק צד אחד של הבעיה, תגיד משהו למצלמה. התשובה שלו: „זאת הבעיה שלך".

– אבל, הוא דיבר שלא למצלמה?

„כן. המושל סיפר איך בבוקר הרסו מסיתים באבנים מכוניות של ערבים בתוך המחנה, והיה צורך להיכנס פנימה להשליט סדר. המושל סיפר שהאשה ש„נורתה" ספגה מכה בראש. הוא היה מוכן להסביר – לא למצלמה".

– היו מקרים שהפריעו לך לצלם?

„כן, אחרי שתמונה של מחנה מעצר חדש, באיזור דהריה, פורסמה בעיתונות היומית, קיבלתי הוראה לצאת לשטח ולצלם. כשהגענו, יצאו מהמקום חיילים ורדפו אחרינו. מישהו לא עשה באותו בוקר את התיאומים שלו. אותה תמונה הרי התנוססה כבר בעמודים הראשונים של העיתונים. כשלא נותנים לי לצלם, אני מרוויח לכתב שלי. כשהכתב שלי שומע שלא נותנים לי לצלם – הוא מרוויח לצופים שלו".

■■■

על רקע החומר המצולם של אלכס בן־דור, נותן בוב סיימון, כתב סי.בי.אס בישראל, את המלים. סיימון, שחקן ותיק בזירת החדשות המזרח־תיכונית, ביטחון של שעות לפני מצלמה – הוא כל מה שתעשיית החדשות האמריקנית יכולה לדרוש מן האיש שלה בשטח, באיכויות כוכב ובניסיון מצטבר.

– נתת לקהל שלך חצי סיפור, בוב?

„שטויות. ביליתי בעזה שעות רבות עם חיילים. לא פחות שעות מאשר עם תושבי המקום. צילמנו, תוך סיכון, גם זריקת בקבוקי תבערה. לא היה צורך להוסיף הרבה טקסט. התמונות היו קשות. הסיפור היה בתמונות".

– למשל?

„באחד הסיפורים הראשונים, עוד לפני התבערה הגדולה, קטע של נער פלסטיני על חזיתו של רכב צבאי כאמצעי מיגון חי, שנועד לסוכך על החיילים מפני מטחי האבנים של המפגינים".

– מה עושה קטע כזה לתדמית של החיילים ברכב?

„ישראלים נוטים לפעמים לדאגה יתרה בנושא התדמית, כאילו שתדמית טובה יותר תשנה במשהו את המציאות. מה שקרה בעזה היה מציאות, והיה צורך לתארה כמות שהיא".

– מישהו בצד הישראלי סיפק לך קטעי מציאות אחרת?

„לא. היינו צריכים לספק את האיזון בעצמנו. לא היו מסיבות עיתונאים על בסיס יומי, לא קיבלנו אפילו פעם אחת בשטח מישהו במדים שיכול היה לדבר אל המצלמה ולהגיד משהו באנגלית. אם היה לפיקוד הצבאי בעזה 'קייס' להסביר אותו, לא היה לו שם מישהו שיעשה את זה".

– אלוף פיקוד דרום?

„אי אפשר היה לקבל אותו".

– מה כן קיבלת מן הצד הישראלי במהלך ימי המהומות בשטח?

„הצלחנו לקבל את יצחק שמיר למצלמה, והיה תדריך רקע אחד מאישיות בכירה".

– בשטח, בעזה, הפריעו לך לעבוד?

„כן. היו תופעות של חיילים המנסים לכסות את עדשות המצלמה בידיים, או לקחת את המצלמה. גם קצינים עשו זאת".

■■■

26 לדצמבר, הבוקר שאחרי קריסטמס. מהדורת חדשות של רשת סי.אנ.אנ: ראש עיריית ניו־יורק, אד קוץ', מצנפת טבחים לראשו, מחלק סעודת חג לנזקקים. מזריקי קראק וחסרי בית מקבלים אוכל חם בדטרויט. האפיפיור מברך בכל השפות ברומא. מזג אוויר סוער במיסורי. ואחר כך קטע בית לחם.

צילום: צליינים בתנועה. חיילי צה"ל בתנועה. טקסט קריין: „גם לבית לחם הכבושה בידי ישראל חדרה בקריסטמס קרן של תקווה. החיילים הישראלים נסוגו כדי לתת לצליינים אפשרות לחגוג".

■■■

סא"ל ד"ר רענן גיסין היה עד ספטמבר 1987 נציג דובר צה"ל בירושלים, וככזה האיש מספר אחד של הדוברות הצבאית בשטחי יהודה ושומרון. גיסין, עכשיו בחופשת שחרור, נסע לסיבוב הרצאות בארה"ב וראה שם איך חוזרת ישראל לגלם במהדורות החדשות את „התפקיד הלבנוני" של יד חזקה.

– ד"ר גיסין, ניתן היה לעסוק בשיפוץ תדמיות ולעשות הסברה בעזה? בבלטה?

„אפשר לצמצם את הנזק".

– איך?

„מאמר מבין ומתחשב של בעל טור בעיתון־עלית חשוב, אבל יותר מזה, אנחנו צריכים תמונות. הנוסחה היא פרישה של מערך דוברים בשטח ופגישות עם כתבים זרים על בסיס יום־יומי – כשכל זה נעשה בשליטה של מרכז אחד במתואם. מישהו שיכול לדבר אל מצלמה חייב לזמן את התקשורת הזרה בשטח כל יום. זה לא נעשה".

– זה היה עובד?

„אם זה היה מתחיל בזמן. ב־9 לדצמבר, לא ב־25 בו. אני מדבר על טיפול צמוד בתקשורת, על תגובות מובילות, על הזנה יומית של הרשתות הזרות בצילומים ובמידע. אתה לא יכול לסגור שטח, זה בלתי אפשרי. אתה כן יכול להציע לתקשורת מסר מתחרה. הם לא יכולים להתעלם ממנו. זה לא קרה. כמו שגורמי הבטחון הופתעו, היתה הפתעה גם במערך הדוברות".

– לא התכוננתם?

„נוצרה בתקופה האחרונה אשליה שהתקשורת הזרה איבדה עניין, ומוקד הסיקור עובר אל המפרץ הפרסי. כשעזבתי בספטמבר, מחצית מהכתבים הזרים בירושלים היו במשימות סיקור במפרץ הפרסי".

– הצבא הגיב ברגישות־יתר לטיפול התקשורתי בסיקור?

„כשהחל גל המהומות, נוצר למעשה מצב של מעין מלחמה, מצב של כמה ימי קרב. טיפלו בימים האלה בכלים של ימי שלום, מבלי לעשות שימוש בכלים שיש לך להסברה. ולפיקוח על זרימת מידע בשטח בזמן חרום. מכאן גם התחדדות הרגישויות של המפקדים בשטח".

– איך אתה מסכם את החומר שראית ברשתות הטלוויזיה בארה"ב על האירועים בשטחים?

„הם התחילו לספור גופות. המצלמה לא מספרת לך למה זה פרץ, מאיפה זה פרץ, המצלמה מתחילה ישר בחייל יורה או בחייל מכה, מוותרת על אנטומיה של הפגנה. הצוותים מצלמים הכל, אבל זה עניין של עריכה".

– מה מנחה לדעתך את שיקולי העריכה?

„ניוז איז מאני. יש עושר גדול במידע. אתה יכול לחתוך את הסיפור איך שאתה רוצה. אתה רוצה קצב. מעט מלים. הרבה תמונות. חיפוש אחרי סטריאוטיפים".

■■■

– לארי גרוסמן, מנהל מחלקת החדשות של אן. בי. סי, אתם מביאים רק חלק של הסיפור? רק את החייל מכה מפגין?

גרוסמן: „יתכן שאיננו מביאים את כל הסיפור, ומבחינה זאת יש אולי מן הצדק בטענות הצד הערבי. הייתי היום ברצועת עזה. ראיתי שם מאות נשים ערביות ממתינות ליד מחנות מעצר מורחבים וחדשים, ממתינות למידע על גורל בני משפחה. גם את זה, גם את הסיפור המלא על תנאי החיים ברצועה, איננו מצליחים לדחוס לפעמים למסגרת הסיפור שלנו".

■■■

פרופ' שמעון שטרית לא תיאר לעצמו שהכנס האקדמי הנכבד בנושא „חרות הדיבור וביטחון לאומי", שהוא אירגן, ייערך על קמפוס הר הצופים בימים שבהם יתמרו ענני עשן שחור מעל הכפר עיסאוויה, למרגלות הקמפוס.

למעלה, על ההר, דיברו משפטנים מאוניברסיטאות ירושלים וניו־יורק על זכות הציבור לדעת בתנאי חרום. למטה, בכפר, צילמו צוותי טלוויזיה את השבאב מפוזר בכוח.

– מסקנות, פרופ' שטרית?

„משפטנים ואנשי תקשורת הסכימו חד משמעית, שעקרון חופש הבטוי חייב להיות מוגן, ואין תוחלת ותועלת בהגבלתו, למעט צרכי ביטחון מובהקים. אין לחסום מידע מפני העולם, כשם שאין לעשות זאת כלפי הציבור בישראל. כיצד ניתן יהיה להכריע בדרך דמוקרטית את הוויכוח על עתיד השטחים בישראל, מבלי שלציבור יגיע מידע על מה שנעשה שם?"

■■■

– דובר צה"ל, תא"ל אפרים לפיד, המערך שלך תיפקד כבימי שלום כאשר בשטחים התנהלו למעשה מספר ימי קרב?

„מערך הדוברות לא פעל כבימי רגיעה. גייסנו אנשי מילואים ותגברנו את המערך. שלושה מעגלים של תקשורת – עברית, ערבית וזרה – הוזנו מדי יום במידע. צריך להבין: רק המעגל של תקשורת עברית כולל מספר רב של מעגלי־משנה: הכתב בדרום, הכתב בשטחים, הכתב הצבאי".

– בוב סיימון, סי. בי. אס ניוז, אומר שלא היו לו קצינים ישראלים למצלמה. מדוע?

„לצערנו הרב, אין לנו במערך דובר צה"ל בסדיר אנשים שיכולים לתת למצלמה באנגלית ראיון מוצלח. במילואים יש כאלה, אבל לא במספר מספיק. קצינים בכירים בשטח לא נרתמו מספיק לעניין. התקשורת הזרה תודרכה הרבה, אבל בסך הכל, לא היו בשטח אנשים מטעם דובר צה"ל שיכלו לעמוד מול מצלמה ולהסביר את הצד הישראלי. עמדנו על כך בלקחים שלנו. זאת בהחלט מגבלה".

– מה היתה המדיניות שקבעת לגבי סיקור של צוותים זרים במוקדי ההפגנות?

„להשאיר את השטח פתוח לסיקור – במגבלות מבצעיות. לזה יש מחיר. חד־משמעית: הופעתה של התקשורת האלקטרונית בשטח הופכת כל הפגנה לארוע. לא היתה נוכחות של צוותי טלוויזיה היו הפגנות והפרות סדר, אך הן לא התפתחו כבאותם מקומות בהם היה סיקור".

– ואיזה ציון אתה נותן לסיקור הזה?

„אני לא נותן ציונים לתקשורת. עם התקשורת הישראלית היה לנו דיאלוג די צמוד. בדיווחים לחו"ל לא הובלט בצילום מצבם הכמעט בלתי אפשרי של קבוצות חיילים – בשרשרת של מאות אירועים – שניסו לבצע פעילות קשה בתנאים א־סימטריים. המצלמה הפכה את המפגין לאנדרדוג, גם אם היתה זאת הפגנה של 3000 מתפרעים ש־15 חיילים מנסים לפזר אותם".

■■■

ד"ר דינה גורן, אוניברסיטת תל־אביב, מתוך הרצאתה „מעבר לצנזורה: דרכים לא פורמליות להשפעה על הנחיית כיסוי תקשורת בנושאי ביטחון", שנישאה במהלך הכנס על הר הצופים.

„דרך בוטה להשפעה על כיסוי תקשורתי של אזורי לחימה היא מניעת גישה. דרך זאת יושמה במלואה על ידי הבריטים במלחמת פולקלנד ועל ידי האמריקנים במבצע גרנדה. שתי המדינות הצליחו „לצאת מזה" מאחר והמבצעים הצבאיים האלה היו מהירים – והסתיימו בנצחון".

■■■

השבוע, יתחיל יועץ ראש הממשלה לתקשורת, אבי פזנר, לקבל בלשכתו לשיחות את הכתבים הנימנים על השורה הראשונה של התקשורת הזרה בישראל.

לקח השבועיים האחרונים נלמד היטב. פזנר חושב שאם, חלילה, יהיה סיבוב מהומות נוסף, האמריקני הממוצע יאכל את ה„סיריולס" שלו לארוחת בוקר עם דיווח פאזון יותר מישראל.

פזנר: „מי שסיפר לך שהוא ניסה לאזן תמונה של חייל דוחף ילד ערבי בראיון עם מפקד ישראלי בשטח, לפי דעתי, לא היה כנה. יתכן שאלופי צה"ל היו עסוקים בטיפול במצב ולא התפנו דיים להסביר פנים לכתבים ולהעניק להם ראיונות. גם אם היו עושים זאת, וזה, כשלעצמו, לא יכול היה להיות איזון לתמונות ששודרו".

– במה בדיוק אתה מאשים את עיתונות החוץ?

„הם לא עשו ניסיון לאזן. שום ניסיון. הם לא צילמו את אותם אירועים בהם הותקפו חיילי צה"ל. לא היתה אפילו רשת אחת שהראתה חיילי צה"ל מוקפים המון סוער. אף רשת שידור אחת לא דיווחה על מה שיכול בקבוק תבערה לעשות למשפחה על הדרך".

– למה? הם כולם אוהדי אש"ף?

„כי מה שהם צילמו ושלחו היה, בשבילם, סיפור טוב".

בשבוע שעבר, כינס פזנר „טנק מחשבה" של מומחי הסברה במשרדו. פזנר תיפקד כאחראי על לשכת העיתונות הממשלתית, שעדיין לא קיבלה מחליף של קבע לישראל פלג. המדיניות שגובשה, לאחר שעות של ניתוח הארועים: יותר הסברת רקע, יותר אנשים בשטח. „נזמין את הכתבים. ננסה לשכנע אותם שהם עשו עוול לצופים שלהם בכך שהציגו רק צד אחד".

– הנזק לתדמית ישראל שנגרם אחרי גל המהומות הראשון הוערך בישיבה במשרדך [illegible]?

„היה נזק מיידי, לא נזק לטווח ארוך ולא נזק מצטבר. כל הסקרים הוכיחו, כי תוך שנים לאחר שתדמית ישראל נזוקה בשיאה של המלחמה בלבנון – חזרה הפופולאריות שלנו למסלולה הרגילים, ואף נרשמה בה עליה קלה. אבל, המסר שלי: גם את הנזק המיידי לא צריך לספוג, צריך למנוע אותו".

המושבה ההולכת וגדלה של כתבי חוץ בירושלים צפויה בימים הקרובים לשעות נוספות של תדרוך. סביר להניח שהיא תסמוך אותו בהכנה. אבל, גם בירושלים עדיין לא המציא אף אחד את התמונה שתאזן ילד בחייל. ■

דובר צה"ל, תא"ל אפרים לפיד, הופתעת? המערך שלך תיפקד כבימי שלום, בזמן שבשטחים התנהלו למעשה מספר ימי קרב?

תצלום בשטח, עובדה בשטח. תצלום: י.פ.פ.א. אבי פזנר: „היה נזק מיידי, לא נזק לטווח ארוך ולא נזק מצטבר"

"השתמשתי בתכשיר ההוא שמבטיח צמיחה ולא צמחה לי אף שערה."

אל תאמין להבטחות כאלו, גם לי הבטיחו. רואים,לא?

דורי בן זאב
שחקן

כמה עובדות על התכשיר ההוא שמבטיח צמיחה:

- התכשיר אינו מוכר בעולם.
- אף משרד בריאות בעולם לא אישר את מכירתו כתכשיר להצמחת שיער.
- בפירסומי התכשיר טוענים מפיציו להצלחה של 95%. רופאי העור אשר יודעים שעדיין אין תכשיר להצמחת שיער, מתלבטים אם הנתון הזה שיקרי או מצחיק.
- בבדיקות שנערכו לתכשיר במעבדות חברת התרופות האיטלקית "קרינוסי", הוכח מעבר לכל ספק שהתכשיר אינו יכול לקיים את ההבטחה שהוא נותן.
- רופאי העור באירופה מעולם לא שמעו על התכשיר הנ"ל.

לסיכום, ביום שלדורי בן-זאב יצמחו שערות הוא ישמח להוריד את הכובע בפני תכשיר זה.

"אני לעומת זאת, השתמשתי בפולטן ונעצרה לי נשירת השיער."

עוד מצרפת אני יודע שפולטן הוא עוצר הנשירה מס' 1 בעולם.

הנרי ברטר
מוסיקאי

כמה עובדות על פולטן:

- **פולטן** נמכר בהצלחה למיליוני לקוחות מרוצים בלמעלה מ-20 מדינות בעולם כולו.
- בצרפת, בה מצויים לא פחות מ-28 מוצרים מסוג זה מהווה **פולטן** 70% מהשוק מזה 6 שנים רצופות.
- **פולטן** הוא התכשיר הנמכר ביותר בעולם לעצירת נשירת השיער.
- **פולטן** עשוי מחומר ביולוגי טבעי בשם טריכוסכריד.
- משרדי בריאות בעולם אישרו במפורש ש**פולטן** עוצר את נשירת השיער.
- במחקרים שנערכו באוניברסיטאות בעולם (ד"ר M. HINCKY מפריז, פרופ' A. FINZI ממילנו, פרופ' L. ANDREASSI מסיינה) הוכח שאצל 80% מהמשתמשים ב**פולטן** נעצרה נשירת השיער.
- בישראל נמכרו תוך שנה למעלה מ-200,000 אריזות.
- **פולטן** יעיל גם בטיפול בקשקשים ובגירויים בקרקפת והוא מתאים גם לנשים.

לסיכום; 3 דקות פעם ביומיים והתמדה בטיפול יוכיחו לך את מה שהנרי ברטר כבר יודע מזמן - **פולטן** עוצר את נשירת השיער.

אביק

אני ממש מרובע

מעיד על עצמו הלמוט ניוטון, „צלם החצר" של השפע המערבי, הניוון והמיניות • ספר חדש, „דיוקנאות", מזמין את הפרשנויות הישנות: אמנות אמיתית, פורנוגרפיה מוסווה, מציצנות פשוטה

ארמאן ואשתו, ווניס, 1985

חנה שיגולה, מינכן, 1980

דאריל חאנה, לוס אנג'לס, 1984

הם מתייצבים מול המצלמה שלו בסדר מופתי – ובסדר הזה, שהוא למעשה סוג של להיטות, יש מידה של מסתורין. מה מושך אל הלמוט ניוטון את סלוואדור דאלי, הצייר הקשיש, ואת אשת החברה מלוס אנג'לס, המצטלמת במלוא מערומיה. ואת אליזבט טיילור, דאריל האנה, ז'אן מורו, קים בסינג'ר או פאלומה פיקאסו. הן והם נענים להוראות החדות והמסויימות מאוד שלו.

ניוטון, ואין בכך ספק, קבע לעצמו מעמד מיוחד כצלם. ניתן לתאר אותו כ'צלם החצר' של השפע המערבי, של המפורסמים המערביים, ושל הניוון המערבי. הוא צלם מאוד מודע, מתוכנן עד לפרט האחרון. הוא מבין דבר אחד או שניים במין, במיניות, בפרברטיות, בנשים ובזונות ובמפורסמים. והוא מבין בתאווה העצומה שלנו לראות את המפורסמים ו'להריח' את העיוות. צילומיו נעשו נכס צאן ברזל של צילום-האופנה המודרני ושל צילום-הדיוקן המודרני.

כמעט כל ספר חדש שלו זוכה לתקשורת עניפה ולמכירה טובה. ניוטון, 30 שנה צלם צמרת, עדיין מצליח להדהים בכל ספר חדש שלו. וזאת, גם אם ניוטון כבר צפוי. הספר האחרון, „דיוקנאות", (הוצאת פנתאון, ניו-יורק), ממשיך לבסס את מעמדו.

תצלומי ניוטון מזמינים פרשנויות שונות. הפרשנויות מתמקדות בסוד הקסם של תצלומיו. אין אלה רק תצלומי עירום. ואין זו רק אירוטקה משוכללת. תצלומי הדיוקן שלו הם כמעט על דמות הבריה. כלומר, זו אכן השחקנית ז'אן מורו, כפי שהיא – אבל, זה דבר מה נוסף. מהו? אולי הנכונות של מורו להסגיר את קמטיה, גילה, השינויים הפיזיים.

בצילום שלו יש מינון מדוייק של פיתוי ומשמעת. הוא מצליח להביא את המצולמים לידי כך שיראו את עצמם כמו 'תמונות', כדבר-מה שהוא מעבר ל'דיוקן הפרטי' שלהם.

ניוטון עיצב לעצמו עולם של סקס ושל אופנתיות. עולם שסימן אותו כ'פרברטי', 'אלים', 'קיצוני'. בראיון, המובא בהמשך, ניוטון מתמודד עם הגדרות אלו. נולד בברלין, 1920, עבד כמתלמד אצל איבה, צלם אופנה, דיוקנות ועירום. ב-1938, עזב את גרמניה והתגורר בסינגפור ובאוסטרליה. ב-1961, עבר לפאריס. יהודי.

ניוטון, כפי שמצויין בספרו, שומר על חשאיות גמורה בדבר קורותיו בין השנים 1938 עד 1956, כאשר חזר לפאריז, ושם קץ לגלות העצמית שלו מתוך התרבות המערבית. מאז 1981, הוא מתגורר במונטה קרלו ובלוס אנג'לס. התקף לב שינה חלק מיחסו לחיים.

הראיון איתו, מאת קארול סקווירס, המובא בספר זה, נערך בניו יורק, באביב 1987.

■■■

– איך היית מרגיש אם היו מבקשים ממך להצטלם עירום?

„באה אלי פעם צלמת מפורסמת והדבר הראשון שאמרה לי היה, שאני אוציא את הזין. אמרתי בשום אופן לא! בטח השתגעת! בחיי, הייתי המום. זה היה בפגישה הראשונה. בפגישה השניה אמרתי לה, טוב, תשימי את המצלמה שלך למטה, ולא יהיה איכפת לי לעשות את זה".

– בהתחשב במה שאתה עושה לאנשים שאתה מצלם, למה חשבת שזה נורא כשהיא ביקשה ממך להתפשט?

„אני לא מבקש מאיש שיעשה אצלי דברים כאלה".

– מהי בכלל הגישה כלפי צילום אנשים מפורסמים?

„אנשים לא רוצים לראות את הדודה שלי אגתה, גם אם הפנים שלה הם המרתקים ביותר בעולם. ואני עצמי מת לראות איך אנשים מפורסמים נראים מקרוב. אחרי הכל, הם השיגו משהו.

„עשיתי סידרת דיוקנאות בשביל מגזין גדול, אמרו לי שהם לא יכולים להרשות לעצמם לשלם לי את המחירים שלי. אמרתי, טוב, תשלמו לי כמו שאתם משלמים לכל האחרים, אבל אני רוצה לעשות את זה ואת זה. הסכימו.

„עשיתי שמונה פורטרטים של עשירים ושמונה פורטרטים של עניים, ומה קרה את העניים לא פירסמו עד היום. זעמתי אבל ברור שלא יכולתי להכריח אותם לפרסם. הגעתי לצילום בזה בשלב מאוחר ביותר. ב-1980, התחלתי לצלם עירום, ופורטרטים זמן קצר קודם לכן. בתחילה, אלה היו תמונות מסחריות".

– איך אתה מגדיר פורטרט, בניגוד לכל תצלום אחר?

„אני חושב שכל דבר הוא פורטרט. תצלום אופנה הוא לא כזה, אבל פורטרט יכול להיות תצלום אופנה".

– שון קאהלהאן, עורך תצלומים, אומר ש„נעשית" להלמוט ניוטון אחרי התקף הלב שלך ב-1971

גרייס ג'ונס ודולף לאנדגרן, לוס אנג'לס, 1985

ווירושקה, פאריז, 1984

..הוא אוריק. שיניתי את זה בלילה. היה לי התקף לב כאן בניו יורק וכמעט גמרתי את הקאריירה. זה באמת משנה את החיים שלך. היו לי בתים – בפאריז, בדרום צרפת – והתחלתי להיפטר מהם. וחזרתי לבתי מלון".

– עושה רושם שגם בעבודה שלך חלו שינויים בעקבות התקף הלב. אם קודם לכן היו בתצלומים שלך רק סימנים קלושים של פרברטיות, אחר כך הם נעשו פרברטיים מאוד.

„אני לא מודע לזה, אבל אני מקווה בכל ליבי, שהתצלומים שלי הם פרברטיים! התצלומים שלי הם לא אלימים. הם ארוטיים, אבל לא אלימים. אני לא יודע למה שמו עלי תווית של צלם אלים. אני לא אוהב אלימות".

■■■

– אמרת שאתה לא מסוגל להיות שום דבר אחר, מלבד צלם. מה ההבדל בין אמן ובין צלם?

„הבדל כביר. אני אומר שוב, כי במה שנוגע לצילום, 'אמנות' זו מלה גסה. זה יהרוג את הצילום. כל הזבל הזה של צילום אמנותי כבר קטלני. זה מה שאני חושב. זה משהו רציני ביותר".

– אתה חושב על המוות?

„בכלל לא. זה לא נושא שמעסיק אותי. אשתי, ג'ון, אמרה לי פעם, 'הלמוט, למה אתה לא רוצה לדבר על זה?' אמרתי לה, שזה פשוט לא מעניין אותי. בזבוז זמן. יש לה חברה שהיא מדברת איתה על מוות. אני בטוח שאכלה הרבה מאוד זמן בתור מת, כמו כולם. אבל אני אוהב רופאים".

– לא שמעתי מאיש דבר כזה.

„הרבה רופאים שטיפלו בי הפכו לחברים שלי. אני היפוכונדר. כל פעם שיש לי בעיה, אני רץ לרופא. כמו מכונית. אני רוצה שהתקלה תסודר כך, שאוכל להמשיך".

– מה עשית כשאר התגוררת בסינגפור?

„לא אספר. זה לא עניינו של איש".

■■■

– יש לך גם עניין בזנות, נכון?

„אני יודע המון על זנות. אני מכיר בחורות שעבדו אצל מאדאם קלוד, המאדאם המפורסמת של פאריז. זה תמיד הקסים אותי, עוד מילדותי, בברלין, שם הייתה הרבה זנות. אחי, גדול ממני בעשר שנים, הראה לי בילדותי את הזונה הכי מפורסמת של ברלין. שמה היה ארנה האדומה. היו לה מגפיים אדומים והיא נשאה שוט. זה השאיר עלי רושם בל יימחה.

„בחיי הייתי בהרבה מאוד בתי זונות. בהאיטי, במכסיקו, בסינגפור. עכשיו, זה קצת משעמם אותי. אני גם חושב, שבתי זונות קלאסיים כבר לא קיימים. אני לא מדבר על זונות רחוב. וברור, האיידס שינה את הכל".

– עכשיו יש שירות של „נערות ליווי", כזה של מאדאם מייפלואר המפורסמת. פגשת אותה?

„לא. עמדתי לצלם אותה, אבל היא העמידה יותר מדי תנאים. בסוף, ויתרתי".

– יש לך עניין בפורנוגרפיה?

„לפני כמה שנים, פגשתי בלוס אנג'לס שני זוגות. בורגנים. הם רצו שאצלם אותם בכל מיני תנוחות. פורנו קשה".

– אתה חושב שאנשים מתחרמנים כשהם רואים את התצלומים הסקסיים שלך?

„אמרו לי שכן. הרבה פעמים".

– זה מוצא חן בעיניך?

„כן. מאוד".

– זו התגובה שאתה רוצה?

„אני לא חושב על כך. ברור, אני רוצה תגובה מכל סוג שהוא. אנשים ספורים נשארים אדישים לתצלומים שלי".

– הגדרת את עצמך בתור 'מציצן'.

„אני באמת 'מציצן'. אני חושב שכל צלם, ולא משנה אם הוא עושה תצלומי עירום או כל דבר אחר, הוא מציצן. כל החיים שלך עוברים עליך דרך חור זעיר. אין לזה שום קשר עם מין. בגלל האיידס, לא אתפלא אם תהיה עכשיו תחיה גדולה של המציצנות. חבל לי על הצעירים. אנשים בגילי, כבר עשו חיים.

„יש מועדונים כאן ובפאריז, ואנשים באים לראות איך אחרים מזדיינים. אבל עכשיו רק מעטים מזדיינים. חוששים מאיידס. ומה יקרה בעתיד? יהיו פחות כאלה שיעשו זה ויותר אנשים שירצו להסתכל? או מה קורה אם אף אחד לא רוצה לעשות את זה? אוננות. בריא מאוד. אבל אנשים לא מתרגשים מזה. חייבים להיות ריגושים, אחרת זה ממש לא טבעי.

„אני שואל את עצמי לאן זה יוביל. הקשחת המוסר. האיידס. כשהיינו צעירים, בברלין, הזדיינו בלי סוף, בחורות ממשפחות טובות מאוד. בגיל 14 כבר הזדיינו בלי חשבון, לא כמו עם הזונות, שגם אליהן הלכנו. אבל לא היה לנו שום עניין בסמים. לא היו סמים. שתינו את הוויסקי הראשון שלנו בגיל 5), והיינו בעננים".

■■■

– אתה כבר לא עושה תצלומי אופנה?

„לא, עשיתי את זה רק בשביל כסף. יש דברים אחרים שמעניינים אותי. בעיקר פורטרטים. והספר הזה, שהוא כמו סגירת פרק בחיי. לא עשיתי שום תצלומי עירום מאז 1981. עשיתי רק פורטרטים ופירסום. ופתאום, עכשיו אני רוצה לחזור לזה. ואני רוצה שהם יהיו תצלומי עירום מטונפים. באמת מטונפים".

– שלב הפורטרטים נגמר?

„לא, אני אמשיך בזה. זה לא דבר שאפשר להחליט שהוא נגמר. אבל, לעשות תצלומי סקס מטונפים, כאלה שאני רוצה לעשות, זה דבר קשה מאוד. אני לא רוצה שהדברים ייראו כמו מה שנתפרסם ב'פלייבוי'".

– אתה עושה תצלומים פרטיים, בהם אנשים רוצים להיראות בצורה סקסית מסויימת, נכון?

„כן. צילמתי אשה אחת כבת 45. צילמתי אותה והיא היתה נועזת, מאוד נועזת. אני הייתי קצת הססן. היא רצתה להצטלם כמו זונה, עם איפור ומגפיים וכל זה. עשיתי כמה תצלומים טובים יותר. היא אמרה שהיא רוצה לתת אותם לבעלה, מתנת יום הולדת. היו לה שני בנים באוניברסיטה וזה היה לכבוד 25 שנות נישואין. כעבור שנתיים מתה מסרטן. יכול להיות שהיא ידעה ובעלה לא ידע והיא רצתה להשאיר לו את התצלומים האלה בתור מזכרת".

– שרלוט רמפלינג היא הדוגמנית האהובה עליך?

„היא מעולם לא היתה דוגמנית, אבל צילמתי אותה הרבה. נהדר לצלם אותה. פנים נהדרים, אשה נהדרת, סקסית, שנונה, מצחיקה".

– הצלם פרנסואה דשאמפ העיר, כי הצילומים שעשית בשנות ה־70 הושפעו מגל הטירור ששטף אז את אירופה.

„לא, לא הטירור. הושפעתי מאירועי '68 בצרפת. הצעירים אז הזדיינו על ימין ועל שמאל, ועשו חיים. הם השפיעו על האופנה וזה השפיע עלי. אני תמיד מושפע מה שהולך סביבי".

– האשימו אותך בזה שהצילומים שלך מוציאים את הכיף מהמין. מה אתה חושב על כך?

„מין לא צריך להיות כיף! זה עניין רציני ביותר, אחרת זה לא סקסי. אני חושב שצריך להיות יסוד חזק של חטא כדי לרגש אנשים. במה שנוגע לכיף במין, זו גישה אמריקנית. אני לא יודע איך זה עובד. לא ניסיתי את זה אף פעם".

– אתה חושב שאתה איש מוסרי?

„כן. אני כמש מרובע. קל מאוד להדהים אותי".

– אבל אתה לא חושב שהתצלומים שלך מדהימים?

„לא, אף פעם לא היתה לי זיקפה מתצלום שלי".

– מה אתה רוצה להראות בתצלומים שלך?

„סיגנון חיים. נגיד, של נשים. אין לזה שום קשר עם מוסר. אני מדבר על גיאוגרפיה בתצלומי הסקס שלי, שלא לדבר על תצלומי האופנה. אם אני באמריקה ואני מצלם אשה במכונית, לעולם לא תהיה זו רולס רויס או מכונית סיטרואן. זו תהיה תמיד מכונית אמריקאית, שמגדירה במדוייק מעמד חברתי. הנשים תמיד מתוארות בצורה אמיתית, הרקע, ההתנהגות. כך מתנהגות הנשים האמריקאיות או, לפחות, כך הייתי רוצה שיתנהגו".

– תמיד אתה קבע איך זה ייראה?

„זו מה שמצפים ממני".

■■■

– פעם דיברת עם רוברט יוז, מבקר האמנות, תוך כדי צילומים, ואמרת שאתה לא מאמין בכל „הזבל הפסיכולוגי הזה בקשר לפורטרטים". אם אתה לא חושב שיש קשר בין השניים, מה הם לדעתך האלמנטים של הפורטרט?

„אני לא יודע כלום על האנשים שאני מצלם. מה אני יודע? רק מה שאני רואה. מה אפשר לדעת על בן ארבע רוברטס יה. קראתי מה שכתב, אבל מה אני יודע עליו? מה אני יודע על הבחורה שצילמתי לא מכבר? שום דבר. אני בא, מסתכל בהם, בבגדים, בדירה".

– אתה מסתכל בכל זה וקובע לעצמך גישה ויזואלית?

„כן. אני לא מרוות האנטנות שלי וקורות כל הזמן, גם אם הקליטה לא טובה או מזויפת. זה לא משנה. אני לא מכיר שום דרך אחרת. אני לא יכול לשאול אשה, לפני שאני מצלם אותה, מה קרה לה בחיים שלה. זה לא מעניין, אני לא רוצה לדעת. למה לי להטעין את הזיכרון שלי בחיים של הזולת? ומה זה ישנה כבר לתצלום שלי? אם הייתי סופר, ברור שהכל היה שונה. אבל אני רק הצלם. המצלמה רואה.

„אצלי אין סמלים. אני לא אאנוס את המצולם שלי. אבל, אם הוא או היא רוצים באונס, זה משהו אחר. לפעמים הם תובעים ממני את זה! אני יודע את זה". ■

ז'אן מורו, פאריז, 1985

אווה גארדנר, לונדון, 1984

בת דודתי, המשוררת טסה, פאריז 1975

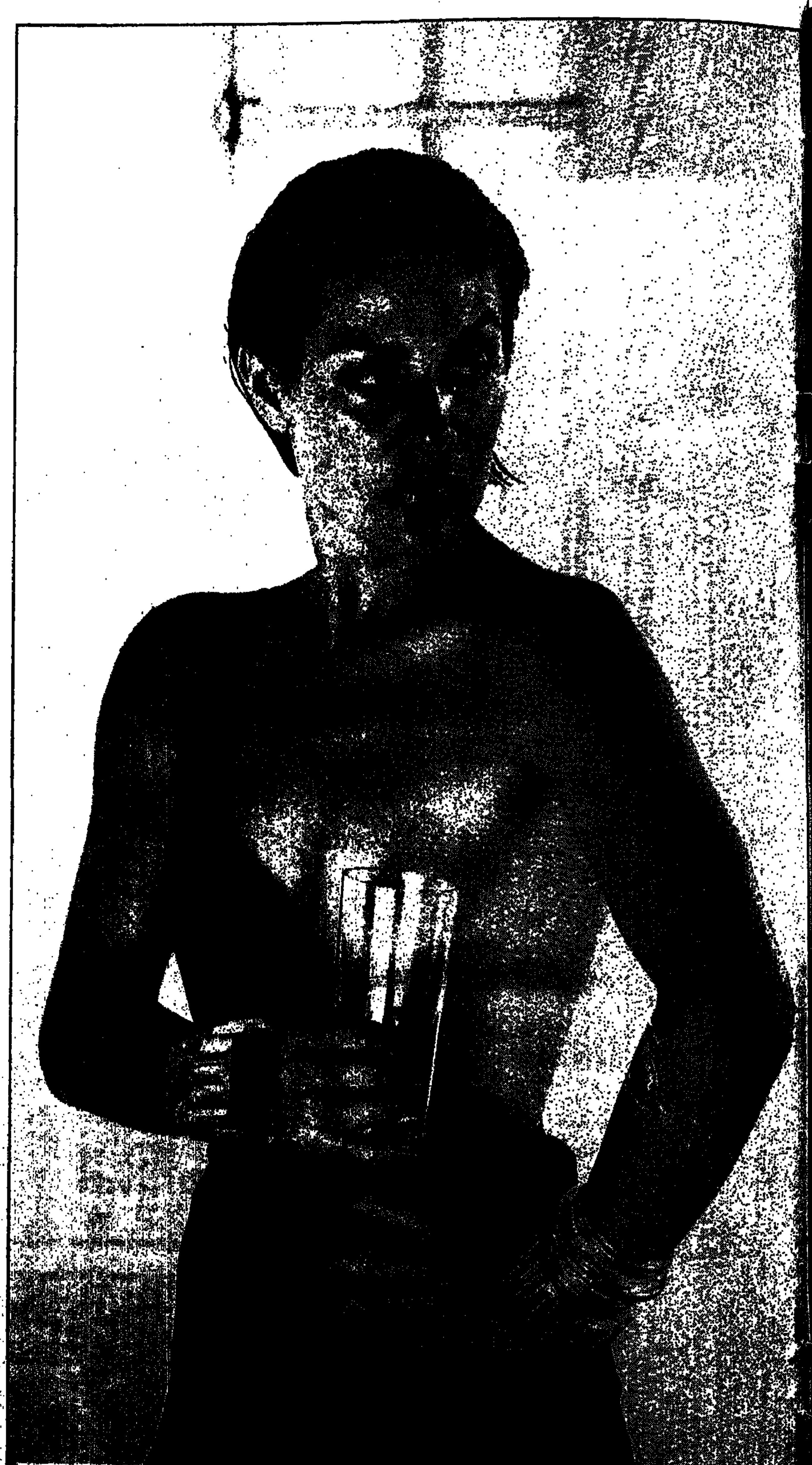
פאלומה פיקאסו, סן־טרופז, 1973

„אצלי אין סמלים. אני לא אאנוס את המצולם שלי. אבל, אם הוא או היא רוצים באונס, זה משהו אחר. לפעמים הם ממש תובעים ממני את זה! אני יודע את זה"

הלמוט ניוטון

תינוקות

תצלומים: מיכל רותם

זה לא מה שהיה

תינוק 88' • תחקיר

לאמהות שלנו לא היו מטרנה, טרמפולינה, חיתולי־נייר, ספר־קלטת; לא ידעו מראש אם הילוד יהיה בן או בת – ובכל זאת גדלו בני־אדם

שושנה חן

היום, הראשון בינואר, יפקחו עיניים התינוקות הראשונים של ישראל 88', ישמיעו בכי ראשון, ירגישו חיבוק ראשון. יקראו להם לירן או בן, סיון או ליהי ואפילו משה'לה ושרה'לה, אם נולדו במגזר החרדי. במשך השנה יצטרפו אליהם עוד קרוב ל־100 אלף תינוקות, כ־76 אלף מתוכם יהודים.

תינוק 88' יהיה שונה מזה שנולד לפני 10 ו־20 שנה, כשם שהשתנתה הארץ שאליה הוא מגיח. ראשית, הסיכוי שלו להיות ילד ראשון, ירד: מאז מלחמת יום הכיפורים, העליה בירידה ומספר הזוגות הנישאים בירידה. שיעור התינוקות הראשונים התייצב על קצב שנתי בן 22 אלף, לעומת 30 אלף עד 1973.

לעומת זאת, יגדל סיכויו להיוולד להורים מבוגרים יותר: כ־10 אחוז מן הלידות הן היום לבנות 35־40. תופעה נדירה מאוד לפני עשר שנים. קריירה של נשים מוזכרת כגורם העיקרי לריבוי הלידות המאוחרות.

מחקרים שנערכו בארה"ב מעידים, שתינוקות אלו, הנולדים להורים מבוססים מבחינה כלכלית, הם התינוקות המרופדים ביותר של כל הזמנים. בישראל, התופעה עדיין בחיתוליה, אך מרגע לרגע הפער נסגר.

לילי סגל, עובדת הטלוויזיה החינוכית, ילדה את הדר, בנה הבכור, לפני שלושה חודשים, בגיל 40. נישאה מאוחר, בגיל 37. הילד היה מתנת הנישואין היפה ביותר ליום הנישואין השלישי. עברה את כל הבדיקות, ידעה מראש את מין הילד, מה שעזר לה, לטענתה, להתכונן אליו מבחינה נפשית. כרבע מן ההורים יודעים היום מראש את מין הילוד; אפס הורים לפני עשר ועשרים שנה.

■■■

לירן וסיון יבכו בלילה, בן וליהי ירצו אוכל וירטיבו עד אין קץ, כמו התינוק הראשון בהיסטוריה. אך במשהו בכל זאת יהיו שונים: תינוקות מרופדי שפע, עוד לפני שהספיקו להשמיע את הצווחה הראשונה, מניעים, בלי לדעת, גלגליה של כלכלה אדירה, הנאמדת בהיקף שנתי של למעלה מ־120 מיליוני דולר.

תינוק 88' יאכל ויחותל בסימן הנוחיות והפינוק – ולא תמיד שלו. לא ירסקו לו בננה'לה. הוא יאכל „גרבר" מצנצנת. ישכיבו אותו בטרמפולינה ולא ב„סל קל". וכשאבא ואמא ירצו קצת מנוחה, יושיבו אותו בכיסא נדנדה מיובא, יסובבו ידית פלסטיק גדולה, והיכבן יתנדנד כה וכה 30 דקות, עד שיקבל סחרחורת ויפסיק לבכות. מחיר הפטנט הזה – 220 ש"ח, לא מפריע לו להיות סיפור הצלחה.

בבית החולים תל־השומר ביקשו לפני שנה, לערוך מחקר השוואתי בין תינוקות הניזונים מחלב פרה, לבין תינוקות הניזונים מאבקת תחליף לחלב אם. לא נמצאו מספיק מועמדים מהקטגוריה הראשונה. קשה להאמין, אבל עוד בסוף שנות השבעים, בילתה האם הממוצעת חלק נכבד מהבוקר ליד סיר החלב הרותח.

חנה פרימר, אם לגל בן שלושה שבועות, לדורון (14) ולמוטי (17), זוכרת היטב את הסיוט של הרתחת החלב. לפני שהשתחררה הפעם מבית החולים, הורתה לילדים לדאוג לשקית חלב. הם צחקו: גל יגדל על „מטרנה", תחליף חלב אם, המיוצר בקיבוץ מעברות – השלטת הכמעט בלעדית על שוק תחליפי חלב אם בארץ.

זכות הראשונים שמורה ליבוא. בסוף שנות ה־70 ובתחילת שנות ה־80, הגיעו לארץ אבקות „סימילק" ו„אוסטרמילק". היבואנים פעלו בתחכום: שכנעו את רופאי הילדים ואת אחיות טיפות החלב, שחלב פרה מתאים לחזין בן עגלים, הגדלים בקצב מואץ פי שלושה מזה של התינוק האנושי. שום דילול במים, טענו, לא יקרב אותו לחלב האם הטבעי. האמהות עברו לאוכל סינתטי, למרות המחיר הגבוה פי כמה וכמה, בהשוואה לחלב.

קיבוץ מעברות נכנס לענף. חתם על הסכם ידע עם „זולגן", חברה שווייצרית, השקיע 4 מליוני דולר במפעל השוכב בשיטת „יבוש בהתזה", אותה שיטה לפיה מייצרים, לדוגמה, גם נס קפה.

יוחנן וטנאי, חבר קיבוץ ומנהל השיווק, נסע לשוויץ ללמוד את סודות השיווק. כששאל את מארחיו איך לשכנע אמהות לעבור מחלב פרה לאבקה, הסתכלו עליו כעל מי שצנח מכוכב אחר: מה עניין עגלים לתינוקות בשר ודם.

היום מגיעה החברה למחזור מכירות שנתי בן מיליוני דולרים. כמה בדיוק, לא מגלים. אפשר להתווכח אם תינוק 88' שיגדל על „מטרנה" יהיה בריא יותר מקודמיו, שגדלו על חלב, אבל אין ספק – ימיה של אמו יהיו נוחים בהרבה.

אהבת הנוחות והפינוק של ההורים עומדת גם מאחורי סיפור ההצלחה הצרכני הגדול ביותר של שנות השמונים: חיתולי הנייר. אם תפרוש זה ליד זה את 330 מיליוני חיתולי הנייר שצורכים תינוקות ישראל לשנה, תוכל להקיף את כדור הארץ חמש פעמים. שוק אדיר, שמכירותיו השנתיות נאמדות ב־50־60 מיליוני דולרים.

80־90 אחוז מתינוקות ישראל מותחלים היום בחיתולי נייר, ומרובה במוצר שחדירתו הראשונה לשוק עויין ושמרני, לכאורה, בוצעה ב־1981. לפני כן, חותלו בחיתולי נייר, וגם לא באופן קבוע, רק „תינוקות שמנת" של העשירון העליון, שהוריהם הרבו בנסיעות לחו"ל, או יכלו להרשות לעצמם את מחירי בית המרקחת של החיתולים המיובאים.

„רק בישראל יכול מוצר להעפיל למעלה כל כך מהר", טוען דוד טמיר, הפרסומאי של „טפנוקים". באנגליה הדלפונית, החלו לחדור חיתולי הנייר בתקופה מקבילה לשלנו. היום מחותלים בהם כמחצית מתינוקות הממלכה המאוחדת. הסיפור דומה גם ביפן העניה.

„הפרוספריטי עזר לנו", מודה ראובן אביטל, מנכ"ל „חוגלה", יצרנית „טיטולים" – הראשונה בשוק הישראלי. „נכנסנו לשוק בתקופת אירידור הטובה והעליזה. האם הישראלית גילתה, שבמקום לנקות את התינוק, לנהל רומאן עם מכונת הכביסה ובחורף לשטוח את החיתולים מול התנור ולהכות שיתייבשו, אפשר במחיר כמה עשרות שקלים לחודש לקנות חיים קלים. והיא קפצה על המציאה."

כשהביאו ל„חוגלה" את המכונה הראשונה, ב־1981, בהשקעה בת מיליון וחצי דולר, נבאו הסקרים שהפעלת המכונה במשמרת אחת תספיק לצרכי השוק. מהר מאוד עבר המפעל לשלוש משמרות.

מאז ועד היום, הופיעו עוד שני יצרנים גדולים על הבמה: „טפנוקים" של קיבוץ עמיר ו„ליטופים" של „סנו"; ובנוסף, עוד שלושה קיקיונים, כוחם אחר בגרה. היבוא ירד ל[illegible] בלתי משמעותי.

היצרניות הישראליות השקיעו יחדיו בפיתוח, במכונות ובפרסום למעלה מ־15 מליוני דולרים ומנהלים ביניהם מלחמה עזה, המזכירה לפרסומאי דוד טמיר את מלחמת החיתולים האמריקנית. בשוק של הדוד סם, שהיקפו נאמד ב־3 מיליארדי דולר לשנה, שלטו ראשונים „פרוקטור אנד גמבל". עם ה„פמפרס" המפורסמים. אחריהם קם יצרן נוסף עם ה„הגיס", וכבש כרבע מן השוק. אנשי „פמפרס" לא אהבו את סיפור ההצלחה של המתחרים, ויצאו לשוק עם מוצר חדש, „לאב", והחזירו לעצמם את השליטה.

■■■

כל הסימנים מראים, כי סביב השיווק של תינוק 88', צפויה מלחמה דומה. עד כה עסקו שלוש החברות בהגדלת השוק ובהתחבטויות על העמדה. „חוגלה", הראשונה שיצאה לשוק, נהנתה מזכות ראשונים וגם מן השם המוצלח ביותר, „טיטולים", שנולד כאשר אנשי החברה ניסו לומר חיתולים בשפת תינוקות. השם הפך נרדף למוצר, וגורם כאב ראש לפרסומאים של המתחרים. מה גם, שהאחרונים טעו כאשר הולידו שמות דומים.

„חוגלה" אחראית היום ל־30־40 אחוז מן השוק. במקום שני, מכובד למדי, עומדים ה„טפנוקים" של קיבוץ עמיר – 30־40 אחוז. הם הצליחו לנגב ב„חוגלה", הודות למבצע מכירות מוצלח, שניהלו ב־1986, כאשר העניקו לרוכשי חיתולי הנייר שלהם צעצועים של „פישר פרייס".

מאות אלפי צעצועים חולקו במהלך המבצע. מנהלי היצוא והשיווק של „פישר פרייס" העולמית הגיחו ארצה לביקור מיוחד, כדי לבדוק לאן הולכים הצעצועים, אם לא מבריחים אותם לירדן – ו„טפנוקים" קפצו לעמדה טובה באמצע.

במקום שלישי, המצטרף האחרון (רק ב־1983) – „ליטופים" של „סנו". תופס 10־20 אחוז מן השוק. אלכס לנדסברג, מנהל השיווק של החברה, מייחס את חלקה הקטן־יחסית בשוק לעובדה, שעד כה הפעילה „סנו" מכונת ייצור אחת בלבד. באחרונה רכשו מכונה שניה, והם מתכוונים להגדיל את חלקם בשוק.

אם פעם סבלו היצרניות מבעיות של מחסור, עתה הן עומדות על סף עודפי ייצור. ילחמו על מחירים; יחדרו עמוק יותר לשוק הערבי, שרק 20־25 אחוז מתינוקותיו מחותלים היום בחיתולי נייר; וינסו לשכנע שהמוצר שלהם טוב יותר.

■■■

באחרונה ביכבו חיתולי הנייר, שלא באשמתם, במלחמת שיווק כושלת שנהלו שתי הרשתות לשיווק מוצרי תינוקות, „שילב" ו„כל בו". במטבח של „שילב" התבשל מבצע מפתה: אספקת חיתולים לחצי שנה לקונים מוצרי תינוקות ב־1,500 ש"ח לפחות. המבצע דלף למתחרים ב„כל בו", שהקדימו

אסם במבצע:
חמים וטעים = פרסים

עכשיו ההזדמנות ליהנות מכל 8 הסוגים של חמים וטעים ולזכות בפרסים.

הפרס הגדול בהגרלה המסכמת:
מטבח mobilia מושלם של

הכולל: משטח עבודה עם ציפוי פורמייקה, כיור אמאייל של חברת "נירוסטה", תנור אפיה וכיריים, הרכבה. בתום המבצע יוגרל הפרס הגדול בין כל המעטפות המכילות 8 אריזות של "חמים וטעים".

איך משתתפים גם בהגרלת הפרס הגדול וגם בהגרלה החודשית:

קנו בחנות את שמונת סוגי "חמים וטעים" של אסם וצרפו לכל מעטפה 8 אריזות ריקות ושלמות (אריזה אחת מכל אחד מ-8 הסוגים של "חמים וטעים"). מלאו את כל הפרטים שבתלוש, השלימו הסיסמה, גזרו אותו או העתיקו את כל הפרטים שבתלוש לדף נייר והכניסו למעטפה. סמנו בגדול על המעטפה את הספרה 8 ושלחו את המעטפה אל:
אסם, "מבצע חמים וטעים" ת.ד. 1458 תל-אביב 61014
ככל שתשלחו יותר מעטפות, כך יגדלו הסיכויים שלכם לזכות.
כל מעטפה כזאת תשתתף גם בהגרלה החדשית כמפורט להלן:

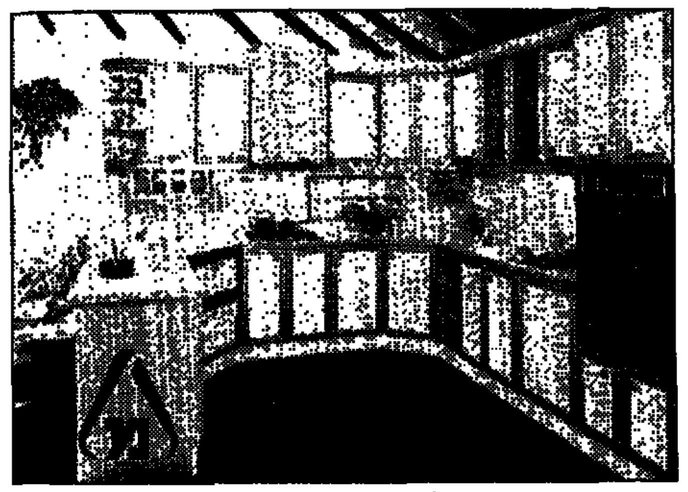
מטבח הפרס במידות: חלק תחתון 7.60 מ' רץ, חלק עליון 6.45 מ' רץ.

כל חודש יוגרלו פרסים יקרי ערך ממוצרי אמקור

■ מקרר - 4700 XL ■ מקפיא - 5000 XL ■ 2 מדיחי כלים PONY ■ 3 תנורי מיקרוגל TS 650 ■ 4 מיקסרים + פוד פרוססור ■ 5 שואבי אבק 1000

איך משתתפים בהגרלה החודשית:
קנו בחנות תבשילי "חמים וטעים" של אסם לפי בחירתכם וצרפו לכל מעטפה 2 אריזות ריקות ושלמות של "חמים וטעים". מלאו את כל הפרטים שבתלוש, השלימו הסיסמה, גזרו אותו או העתיקו את כל הפרטים שבתלוש על דף נייר והכניסו למעטפה. שלחו את המעטפה אל:
אסם "מבצע חמים וטעים" ת.ד. 1458 תל-אביב 61014
ככל שתשלחו יותר מעטפות, כך יגדלו הסיכויים שלכם לזכות.

אמקור

בהגרלה מס' 1 שהתקיימה ב-27/12/87 זכו:

1 מקרר 4700XL:
רפופורט לאה - תל-אביב

1 מקפיא 5000XL:
דוכובני דורית - רחובות

2 מדיחי כלים "פוני":
מועלם מרסל - ירושלים
מרג'ן יהודית - בת-ים

3 תנורי מיקרוגל TS650:
בלקני לאה - נתניה
טפיה רות - מושב צור נתן
פורת יעל - חיפה

4 מיקסרים + פוד פרוססור:
לב ורד - קיבוץ יגור
זבולוני יעל - בני ברק
משפחת לאובר - פתח-תקוה
זמיר צילה - רמת-גן

5 שואבי אבק 1000:
חרצק שרה - ניר גלים
אמיתי מיכאל - חיפה
דניאלי דני - ק. שמואל, חיפה
לזימי נסים - נצרת-עילית
בנטוב דני - רחובות

מקרר - 4700 XL
מקפיא - 5000 XL
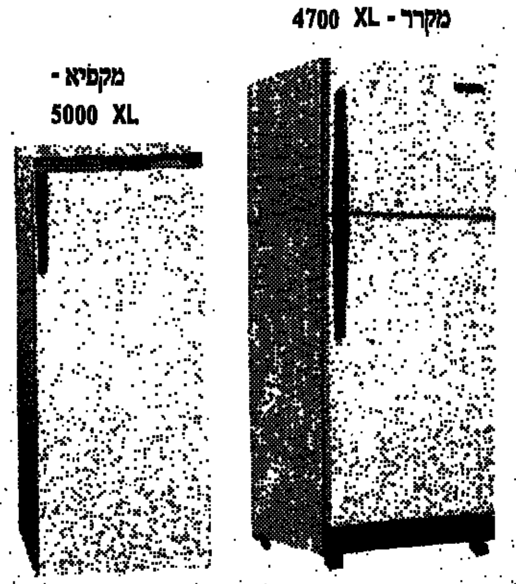
מיקסר + פוד פרוססור

תנור מיקרוגל TS 650

מדיח כלים PONY
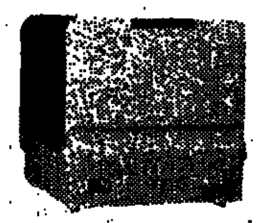
שואב אבק 1000
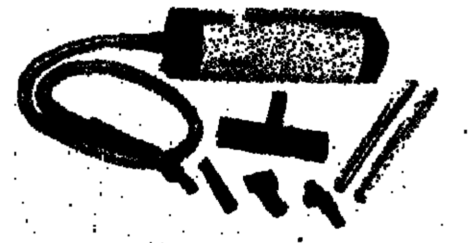

"חמים וטעים" יותר מתוספת!

אסם זה טוב זה

כל ההגרלות תערכנה בנוכחות נציג רואה חשבון, עו"ד החברה ונציג משרד הפרסום. לזוכים ישלחו הודעות לפי הכתובת שבתלוש. ההשתתפות אסורה על עובדי אסם והחברות השלובות ועובדי פרסום אריאלי. תקנון המבצע ישלח לפי דרישה.

שם ושם משפחה ______ טל' ______
רחוב ______ מס' ______ ישוב ______ מיקוד ______
השלימו את הסיסמה: חמים ו_ _ _ _ יותר מתוספת
ראיתי/גזרתי התלוש מעיתון ______

בשבועיים ויצאו עם מבצע דומה להפליא: 20־4 חבילות חיתולי נייר, לפי גודל הקניה. ליוו את הבטחת החיתולים בפרסום חוצות, במודעות ענק בעיתונות.

שני המתחרים נכשלו כישלון חרוץ. ב"שילב" הביא המבצע ל־600־700 קונים: ציפו ל־1,000 לפחות. אצל המתחרים הגיעו 300 לקוחות.

במבט לאחור, טוען איציק אורן מ"שילב", שבעצם פספס המבצע את קהל־היעד שלו. "מבצעי הקניות הגדולות הם ההורים לתינוק ראשון. אותם ניסינו למשוך. אבל, אלה אינם מודעים עדיין להוצאה הגדולה על חיתולי הנייר". מה שלא יפריע למתחרים להמשיך ולהילחם גם בעתיד.

רשתות התינוקות מהוות תופעה ישראלית מעניינית, שלא תמצא כמוה בשוק האמריקני, לדוגמה. לפי הערכות, שולטות "שילב" ו"כל בי" ב־60־70 אחוז משוק מוצרי התינוקות הכבדים, הנאמד ב־40־50 מליוני דולר לשנה.

איציק אורן טוען, שהרבה מהצלחת הרשתות נזקפת לזכות האמונות הטפלות של הלקוחות. בסקר שערכו בחברה שלו גילו, ש־60 אחוז מההורים הטריים לא יביאו הביתה לפני הלידה מוצרים לתינוק החדש. כמחציתם אפילו לא יבקרו בחנות. בניגוד לארה"ב, למשל, בה טורחת האם־לעתיד לנצל את תשעת חודשי ההריון להצטיידות לקראת התוספת למשפחה.

"נוצר מצב, שתוך 24־48 שעות קונים לתינוק מוצרים מייצגים מכל מה שאדם קונה בחייו. מקוסמטיקה, דרך מזון, כלים, ביגוד ועד ריהוט. אין לכך אח ורע בשום תחום צרכני אחר".

הרשתות המרכזות את כל המוצרים תחת קורת גג אחד, ומערפלות את חושיך בשפע הנוחת אליך מכל עבר, עונות על הבעיה שלך ברגעים המבולבלים והשמחים של חייך. קוראים לך ואתה הולך, אפילו אם תשלם יותר.

■■■

החלוץ, איציק אורן, סטודנט שנה רביעית להנדסת תעשיה, יצא ביום ששי אחד, לפני 13 וחצי שנה, להשלים ציוד לבן השני, עם רשימה מדוייקת בו ציידה אותו אשתו, שושי. עד היום הוא זוכר את הרשימה: סדין אחד, כובע אחד, חיתולים. התרוצץ חמש שעות בין החנויות ושב הביתה עם סדין שנקרע כאשר מתחו אותו על המזרון, כובע שכיסה את התינוק עד צוואר והחיתולים שהתפוררו אחרי ההרטבה הראשונה.

איציק ושושי הסתכלו זה על זו וצחקו. אחר כך החליטו שמהצחוק הזה אולי כדאי לנסות להוליד משהו: בוודאי גם הורים אחרים, חשבו, היו רוצים למצוא את כל מה שהם צריכים לתינוק תחת קורת גג אחת.

שכרו קליניקה של רופא שיניים בכיכר המדינה. תוך שנה עברו לחנות ברחוב אבן גבירול. עברו חבלי לידה קשים: יועץ אחד, בימים הראשונים, המליץ ליולדת טריה לקפל את סדין הניילון הגדול ולהניח במרכז המיטה. סגולה בדוקה לחנק התינוק בלי מאמץ. בסל קל מדגם מסויים, ששווק, התפרקו הידיות.

היום "שילב" מונה 20 חנויות, המגלגלות מחזור של כ־15 מליוני דולרים. עד 1989, מתכוננים לפתוח עוד 10 חנויות. ראשונה ביניהן, ב"בן העיר", בתקציב של 200 אלף דולר.

הזינוק של האחים אייל ורפי אייבינדר הירושלמים, היה מהיר יותר. התחילו לפני כשנתיים עם חנות קטנה בעיר, עם חסכונות ואשראי ספקים. היום הם חולשים על רשת "כל בי" בת 8 חנויות, רונן וכיינויות, מחזור בן תשעה מליוני דולרים, ומתכננים פתיחת 6 חנויות נוספות במרוצת השנה.

בביקור בסניפי שתי החברות, קשה להבחין בהבדלים עקרוניים. כולם מהממים אותך בשפע של פריטים. תערוכות ארוכות של עגלות, כיסאות בטיחות, מדפים עמוסי מצעים, קירות משופעי קישוטים. ואתה, ההורה, יוצא מבולבל.

■■■

הוריו של תינוק 88' אכן יהיו מבולבלים יותר. הם ירוצו ללמוד כיצד להיות הורים: ספרי הדרכה ובתי ספר להורים בפריחה שלא היתה דומה לה. זיוית אברמסון, מנהלת בית הספר להורים של מכון אדלר, זוכרת לפני 10 שנים כחצי תריסר קבוצות הורים בתל־אביב ועוד כמה בודדות בבת ים. היום, מפעיל מכון אדלר בלבד כ־70 קבוצות הורים: למעלה מאלף משתתפים, המקפידים להופיע אחת לשבוע במשך שנת לימודים בת שבעה חודשים ולשלם 300־500 ש"ח, כדי ללמוד איך להיות הורים. מחוץ למסגרת המכון פועלות בארץ עשרות רבות של קבוצות הורים, במסגרות שונות.

למה קשה היום לחיות הורים? אנחנו טיפשים יותר מהורינו? תלמה בר־אב, יועצת יחסי משפחה, משוכנעת שההורים של היום אחרים. "כפי שקבע הפסיכולוג דרייקוס: ביום שבו איבד הגבר את השליטה באשה, איבדו ההורים את השליטה בילדים. פעם, היה מספיק מבט כדי להשתיק ילדים".

גבולות סמכותיות ההורים יטשטשו. בדיחה של יועצי חינוך מספרת על איש בן 40, המתלונן: "כשהייתי ילד, הכל הלך לאבא. המנה הטובה ביותר, החלק המשופר של הבשר. אבא חזר מהעבודה וכל המשפחה קפצה לדום. חלמתי על היום שבו אני אהפוך לאבא, אלא שזה קרה בדור, שבו הילד במרכז, ההורים חוזרים מהעבודה והאשה מתנפלת, טוב שהגעת. תלך, תביא, תקח את הילד לטיול לפני שאני משתגעת".

בר־אב עומדת גם על הבדל עצום בפער הידע בין הורים לילדיהם, לדעת ההורים: "אבא שלי ידע הרבה יותר ממני, עד לשלב מאוחר. היום, בכיתה א' ו־ב' ילדים עושים תרגילי חשבון שהוריהם אינם יודעים להתמודד איתם. הילדים חשופים לאין סוף אינפורמציה ממסכי הטלוויזיה והמחשב. הידע מכרסם גם הוא בסמכות ההורים".

בבתי הספר להורים, היא אומרת, מרגישים היטב את עקבותיה ההרסניים של תרבות השפע. ילד 88' מפונק יותר ודיקטטור גדול יותר מבדורות קודמים. בראיון, שערכה לא מכבר לקבוצה בת 10 ילדים, נשאלו הילדים מה הם רוצים להיות כשיגדלו. ששה מהם רצו להיות מלכים. צוציקית בת 4 וחצי הסבירה איך היא רוצה "שאמא שלי תעשה רק מה שאני אומרת". ואחרת, בת 5 וחצי קבלה על החוצפה של אמא, המזרזת אותה בבוקר כדי שהיא לא תאחר לעבודה. "שאני אזדרז", תהתה המיניאטורה, "שהיא תאחר?".

באחד התרגילים ניסו לייעץ להורים איך להתמודד עם בעיית בלגן הצעצועים שמשאיר הילד בחדר, לפני השינה. אמרו להורים להרים את הצעצועים, להכניס לשקית ולהחביא. בבחינת "מה שלא סידרת, לא תקבל". היו משתתפים שדיווחו, כי בצעו זאת יום יום ועבר חודש, עד שהילד הבחין בחסרון הצעצועים. יש אחרים.

■■■

הסיכוי של תינוק 88' להיוולד לאם עובדת, גדול יותר מאשר אי פעם. כ־60 אחוז מאמהות ישראל תהיינה השנה נשים עובדות, לעומת כשליש מהאוכלוסיה האמהית ב־1968, ו־46 אחוז ב־1978. המטפלות ומעונות הילדים מעורבים בגידול הפעוטות יותר מאשר אי פעם.

תלמה בר־אב מבחינה בירידה חדה בתחושת האשמה בקרב אמהות עובדות על היציאה לעבודה, בהשוואה למצב לפני דור ודורותיים. לדעתה, המטפלת והמעון מהווים דווקא גורמים חיוביים בחינוך. לילד קשה יותר להיות דיקטטור של המטפלת והגננת שלו.

אמא פחות אשמה, אבל עדיין עייפה, אפילו עייפה מאוד מתמרון בלתי סופי בין שתי משרות מלאות, בחוץ ובבית. הסיכוי של לירן וסיון לגדול על שיר ערש, או סיפור, קטן מאשר אי פעם. מגיל צעיר, אפילו צעיר מאוד, יחברו אותם לווידאו כמו לאינפוזיה.

בר־אב מספרת על הורים שהגיעו לטיפול עם ילד בן שנה ושבעה חודשים, שלא דיבר. הוא ידע רק לעשות תנועה אחת שחיקתה את "הבטלנים". מחקירה קצרה התברר, כי בכל אחר צהריים היתה חוזרת בביתו הסצינה הבאה: ילד חמד יושב על הספה בסלון, מול מכשיר הווידאו. מסביב אבא, אמא, סבא

תעשיה אדירה, המגלגלת למעלה מ־120 מיליון דולר, מרפדת את צעדיו הראשונים של תינוק 88'. אפשר להתווכח אם יהיה בריא או מאושר יותר, אבל אין ספק – לאמו קל יותר

ב־350 מיליוני חיתולי הנייר שצורכים תינוקות ישראל לשנה, ניתן להקיף את כדור הארץ חמש פעמים. שוק אדיר, שמכירותיו השנתיות נאמדות ב־50־60 מליוני דולרים.

הרבה מהצלחת הרשתות למוצרי תינוקות נזקפת לזכות האמונות הטפלות: 60 אחוז מההורים הטריים לא יביאו הביתה לפני הלידה מוצרים לתינוק החדש

הנסיך הקטן

מי שצחק על הנסיכה היהודיה האמריקנית (ג'אפ), לא ראה כנראה את חדרו של הנסיך/ה הישראלי דגם 88', ואפילו 87'. מן הג'ורנלים המצועצעים ביותר, לבית משותף בחולון.

מיטה לבנה, קווים מעוגלים של האופנה האחרונה. "יצרני מיטות תינוק שרויים היום במירוץ בלתי פוסק אחרי הדגמים האחרונים", טוען יעקב ברוש מ"א.מ.י.", 15 שנים בענף. "אם פעם עשינו דגם או שניים פשוטים, היום עוסקים כל הזמן במיטות מיוחדות". על כל מיטה זולה, ב־250 ש"ח, נמכרות שלוש במחיר כפול. מיטות בצבע עץ, של פעם, נדירות ובלתי מבוקשות. שידות תואמות, שהיו פעם ריהוט נדיר וקשה למכירה, נחטפות היום כמו לחמניות.

תוספת אחרונה בעליה – עריסות. את הרך הנולד משכיבים בעריסה עתירת רנטלים, עם כילה תואמת, תוצרת הארץ או יבוא, ב־150־700 ש"ח.

כל פריט יותאם לעמיתו בעזרת אביזרי טקסטיל מתאימים. הלאה. מגן הראש הזול מפלסטיק, צריך מגן ראש שיתאים לסדין יקר פי חמישה, וזה האחרון לאהיל המנורה וכולם לכרית ההחתלה.

איציק אורן מספר על בית לקוחות בו ביקר. הסלון מימי טיכו, חדר שינה מוזנח. חדר ילדים – אופרה אחרת. הרגיש כאילו הביאו את שאנו אליוה לעזה.

ענת וייס מאבן יהודה, אם לשלושה, הצעירה ביניהם בת שלושה חודשים מודה, כי הדקורציה של חדר התינוקת היתה עבורה פרוייקט שלם. השקעת מחשבה, תכנון וכסף. מה שלא העיזה לעשות לבן הגדול בן ה־11.

לא פלא שבימים אלו השלימה "כיתן" פרויקט מיוחד בשם "כיתנצ'יק", בו ישקיעו כ־100 אלף דולר. לא פחות מ־17 מוצרי טקסטיל תואמים לחדר התינוק. מראה מושלם לתינוק 88'. העסיקו מעצבים מיוחדים, עבדו למעלה מחצי שנה כדי להוליד שק חיתולים שיתאים לאהיל ולמזרון העגלה. וכמובן למצעים.

מחקרי שוק שערכו, טוען שלמה סלומון, סמנכ"ל השיווק של החברה, הוכיחו, שמחכה להם קרקע פוריה של הורים החולמים על חדר התינוקות המושלם. מסתכלים קודם על עיצוב המוצר, על התחרה ורק בסוף על הכסף. בתחילת השנה, ייערכו מסע פרסום, ידחפו מכירות ב"טיפות חלב" ואפילו בקורסים של הכנה ליולדת. מקווים להגיע למחזור שנתי בן מיליון עד שני מיליוני דולרים.

סבתא ושני אחי האם. ילד חמד עושה את תנועת הבטלנים, ואם באותו רגע ממש לא קופץ אחד המבוגרים להעלות את הקלטת המבוקשת על המסך, מתחילה מתקפה של צווחות איומים, המזעיקות את השכנים.

■■■

מקרה קיצוני? עובדה. תינוק 88' ישמע יותר סיפורים מיוסי בנאי ומאלכס אנסקי מאשר מאמא או מאבא שלו. הוא יהפוך לקוח קבוע של "ספר קלטת", סיפור הצלחה ישראלי, שנולד דווקא בשעת משבר בענף התקליטים.

בשנים 1983/1984 היה הענף כמעט משותק לחלוטין. חברות התקליטים המיואשות חיפשו דרך לקדם את המכירות. הרוב הלכו על שיטת ההנחות הדראסטיות. אבשלום רובין, מנכ"ל "ישראדיסק", עלה על רעיון ה"ספר קלטת", שיועד במקורו לשוק התיירים דווקא. "חשבנו שתיירים יקפצו על ההזדמנות לרכוש שירים עם מלים כתובות".

שני עובדים בחברה התעקשו שכדאי להמשיך את הרעיון הזה גם לילדים. ב־1984, יצא ספר הקלטת הראשון לתיירים, בשם "עם ישראל חי", הלהיט הבלתי מנוצח של השוק. מאז ועד היום, נמכרו כבר למעלה מ־150 אלף עותקים במספר מהדורות. בד בבד, יצאו לאור 4 ספרי קלטות לילדים -- וההצלחה היתה מדהימה.

מאז סבבו סרטים רבים על מכשירי הקלטה בבתי ישראל. קצב המכירות השנתי של ספרי הקלטות עבר ב־1987 את חצי מיליון העותקים. אם נתרגם את הנתונים יחסית לגודל האוכלוסיה, מסתבר שהמכירות אצלנו גדולות מאלו שבארצות הברית בכ־50 אחוז.

שוק של מיליונים, כש"ישראדיסק" שולטת בכשני שליש מן השוק ומוגבים אחריה מי שהצטרפו מאז -- "כנרת" ו"ענבל". לוחמים על הילדים בשמות מפורסמים של קוראי הסיפורים. יוסי בנאי מושך קהל אצל "ישראדיסק"; אלכס אנסקי קורץ ב"כנרת". "ככל שהכוכב המספר בקלטת יותר גדול, אני יותר חוששת שמנסים למרוח ולמכור לילד ספר ישן בקלטת חדשה", אומרת בינה אופק, עורכת מדורי הילדים של "ידיעות אחרונות".

תוך 24־48 שעות, קונים לתינוק מוצרים מייצגים מכל מה שאדם קונה במהלך חייו: מקוסמטיקה, דרך מזון, כלים, ביגוד ועד ריהוט. אין לכך אח ורע בשום תחום צרכני אחר

אבשלום רובין מרוצה: "עשינו מהפכה בצורת השיווק בשוק התקליטים והקלטות. מוצר זה התאפיין בעבר בקניות מתוכננות. בדרך כלל, אתה מחליט מראש, בבית, על קניית תקליט או ספר. קניות אימפולסיביות נדירות מאוד".

בספרי הקלטת, התהפך הגלגל. המפיקים שתלו אותם על דוכנים מיוחדים בחנויות הצעצועים, הספרים, התקליטים ובמרכולים. העין נתקלת בהם כשאתה קונה עיתון או לחם. ואם הילד איתך, הסיכוי שלך להימלט, אבוד מראש.

להצלחת ספר קלטת תרמה, לצד השיווק האגרסיבי, עייפותם וחוסר סבלנותם של ההורים. במקום לספר לילד על פיץ העכבר או בגדי המלך החדשים בפעם המליון ו...., במקום להפוך שוב ושוב בדפים, אחרי שכילינו שעה בפקק בדרך מהעבודה הביתה, שותלים את הקלטת בטייפ. ילדים בני שלוש וארבע כבר יודעים בעצמם לחזור ולהשמיע את הקלטת שוב ושוב.

"יותר טוב מכלום", קובעת תלמה בר־אב, "רק חבל שהורים רבים החליפו בכך את הסיפורים, שהולידו את היוצרים הגדולים של כל השנים".

בינה אופק: "המצאה טובה בתנאי שלא ירמו את הילדים. שהסיפור בספר יהיה תואם בדיוק למלים בקלטת. ולא ילבישו להם קלטת חדשה על ספר ישן. וגם שימנו אותן לילדים שאינם יודעים לקרוא. אמא שקונה ספר קלטת לילד שיודע לקרוא, עושה לו עוול, אלא אם מדובר בשירה או במוסיקה".

תינוק 88' פוקח היום בפעם הראשונה עיניים כחולות, שחורות, חומות או ירוקות, לעולם חדש. מניח לארץ ישראל שבעה ושופעת. האם כל הטוב הזה לא יפגע בו, הבנו, כבומרנג? ■

טַפְּנוּקִים לילה
סדרת חיתולים חדשה באיכות ספגה מעולה לשעות הלילה
העובדות היבשות מדברות בעד עצמן
עובדה 1
בלילה זקוק התינוק שלך לחיתול בעל כושר ספיגה גבוה בהרבה מזה שהוא משתמש בו ביום.
עובדה 2
טפנוקים לילה — הם חיתולים חד פעמיים חדשים בעלי כושר ספיגה מוגבר. השימוש בהם מונע את הצורך להחליף חיתולים לתינוק במשך הלילה.
עובדה 3
טפנוקים לילה לבחירתכם בשלושה גדלים: מיני, מידי ומקסי
כדי שלתינוק שלך יהיה חיתול המתאים לו בדיוק.
טַפְּנוּקִים לילה מיני
טַפְּנוּקִים לילה מידי
טַפְּנוּקִים לילה מקסי
חדש

לא רציתי שבגללי הוא יתאבד

רז'ו רץ, הפליט ההונגרי, גורש לפני שבועיים מהארץ. השאיר אשה פגועה וילדה בת שמונה חודשים. נוגה, אשתו: „לא נתנו לי להיפרד ממנו בשדה התעופה"

ענת אבניאלי

אולי פעם, כשהיתה ילדה, חשבה נוגה דרומי שסיפורים עם התחלה קשה והמשך מסובך מובילים, בהכרח, לסיום מאושר. אולי חשבה על אחד מסיפורי הילדים האופטימיים האלה כשכתבה מכתב לפליט הונגרי בכלא הישראלי, על אודותיו קראה בעיתון. אבל סיפור האהבה שצמח ולבלב בין בת נהלל לבין האסיר, השאיר השבוע בישראל אשה וממורמרת עם תינוקת בת שמונה חודשים, שאביה גורש תחת זהות שאולה ליעד בלתי ידוע.

וזה, כנראה, סוף הסיפור.

■■■

נוגה רץ פגועה, חשדנית. קבעה פגישה לצורך הראיון, אחר כך התחרטה וביטלה אותה. קשה היה לשכנעה שוב. מסתכלת ארוכות דרך העינית לפני שהיא פותחת את הדלת. בתה הקטנה, אנט, בזרועותיה. אשה שברירית, נעימה, חייכנית, מייד מציעה כוס קפה, מתנצלת שלא הספיקה לקנות עוגיות.

עד שהמים רותחים, היא שמחה לערוך סיור בבית. מראה את שטיחי הקיר – מעשה ידיה – מצביעה בגאווה על מזכרות מרז'ו: „זה ציור של רז'ו, וזו עבודת פורניר מסובכת של רז'ו, וזה אהיל שרז'ו הלחים מגרוטאות".

אבל מאחורי החיוך, הרבה כאב, הרבה אכזבה ומרירות.

היא כועסת על תוכנית השיקום שהוציאה את רז'ו מהכלא, ושבגללה, לדבריה, שב אליו. „תוכנית שיקום? זו תוכנית שנועדה לשבור אותו". טוענת שמלכתחילה היה ברור שרז'ו לא יחזיק מעמד בנהלל.

„הוא מצא את עצמו במקום סגור, בתוך כל המושב שלי, בתוך כל המשפחה שלי. לא יכול היה לברוח מהתווית שהדביקו עליו, לא כמו בעיר, שם יש כל מיני טיפוסים, וכל אחד אנונימי. היה לו גם קשה לעבוד בחקלאות, שורה לו, בחמסינים אליהם הוא לא רגיל.

„פתאום, היה עליו עול של משפחה. והפיקוח הצמוד כל כך – זה היה בלתי נסבל ממש. על כל יציאה מהמושב, ולוא גם הקצרה ביותר, היה חייב לדווח למשטרה. כשרצינו ללכת לסרט בסביבה, אפילו רק לקפוץ לקנות פיצה במגדל העמק, שלא לדבר על נסיעה לתל־אביב. זה הגביר את רגשי הנחיתות שלו", אומרת נוגה.

היא לא רוצה להישמע כפויית טובה, יודעת שהיא חייבת תודה לחירות לפיד ולאגודה לזכויות האזרח, ואומרת: „כל מי שעזר לי, השתדל לעזור". אבל הטענות בפיה קשות מאוד. „לו באמת רצו לשקם אותו, היו צריכים לאפשר לו לחיות בעיר, לא תחת פיקוח צמוד כל כך. אפשר היה לעקוב אחריו מדי פעם, אבל בצורה עדינה יותר".

היא ורז'ו חזו מראש את הקשיים הצפויים לו בנהלל. לדבריה, ביקשו מוועדת השחרורים של שירות בתי הסוהר לשקמו בעיר. חברי הוועדה, לדבריה, לא הקשיבו.

היא לוגמת מהקפה שכבר התחיל להתקרר. „אם היה משתתף פסיכולוג בקביעת התוכנית, בטוח שהיה ממליץ על העיר, אבל אז על אחת כמה וכמה היו שולחים אותו לנהלל. הם לא רצו לשקם אותו, הם רצו לשבור אותו", היא קובעת. „לנו לא היתה ברירה, כולם התעקשו שאם ישוחרר, אז רק לנהלל, אז נאלצנו להסכים.

„רצו לשבור אותו ולהיפטר ממנו רק בגלל שהוא לא יהודי. אם נקש היה משוחרר מהכלא, הוא היה חופשי בלי בעיות. ונקש חשוד ברצח... לא כמו רז'ו, שכל חטאו התבטא בהעדר ניירות".

היא אומרת שהרשויות לא טרחו להודיע לה על כך שרז'ו נעצר בת"א, ולא שהועבר מכלא אחד לשני. לא סיפרו לה כאשר שבת רעב במשך 16 יום, ולא כשניסה פעמיים להתאבד. על נסיון ההתאבדות הראשון נודע לה מעציר שהיה עמו בתא והצילו. על הניסיון השני שמעה מרז'ו עצמו, בעת שביקרה אותו בכלא. מצאה אותו במצב מפחיד, עם סימן כחול ונפיחות סביב הצוואר.

נוגה טוענת שהתחננה בפני הנהלת בית הסוהר שיאפשרו לבעלה להיפגש עם פסיכולוג. תשובתם היתה – „תני לגרש אותו מהארץ, ואז תיפתר הבעיה". בהתחלה, סירבו אפילו לאפשר לה להיפרד ממנו. בסופו של דבר נפרדו במשך שעתיים בבית הכלא, יום לפני הגירוש. לשדה התעופה לא איפשרו לה לבוא.

לפני הגירוש, ביקשה שיאפשרו לרז'ו לצלצל לאמו, בהונגריה, בשיחת גוביינא. רק הוא יכול לדבר עם אמו בהונגרית ולספר לה על מצבו, הסבירה. השב"ס לא הגיב. רץ גורש תחת השם טיבור נג'ה, מבלי שנוגה קיבלה מידע על תעודת המסע שלו (התחליף לפספורט שאין לו). „בכל זאת אני אשתו, וזכותי לדעת את כל הפרטים הנוגעים אליו. אם הוא ייעלם או ייאסר באחת המדינות, לא אוכל לאתר אותו לעולם ללא פרטי תעודת המסע".

■■■

היא מתעקשת: רז'ו אינו עבריין. כל פשעו – שאין לו תעודות זהות, ולכן בכל מקום אליו מגיע הוא מייד נאסר. 12 שנה עברו מאז עזב את הונגריה, ומאז ידע רק תלאות ומאסרים. „המדינה הוציאה עליו כל כך הרבה אנרגיה, ובסוף כל ההר הוליד עכבר. עשו ממנו פושע בינלאומי, והוא בקושי מחזיק את עצמו על הרגליים.

„איך אפשר להשוות אותי לרינה נקש, שהתחתנה עם אדם העומד למשפט על רצח, או עם אשתו של צבי גור, שרצח ילד קטן? לא הייתי מעלה על הדעת ליצור קשר עם אדם כזה! זה דבר נורא! אם רז'ו ימשיך להתגלגל מכלא לכלא, בשום פנים לא אלך אחריו".

על היחסים עם רז'ו היא מדברת בזהירות, שוקלת כל מלה. טוענת שהם עדיין אוהבים, אבל בין המילים ניתן להבחין שמדובר בריקמת יחסים שברירית מאוד. על העתיד אינה מוכנה לדבר. מוכנה רק לספר שרז'ו צלצל אליה־מצרפת. הוא היה חשוד שם בהברחת מכוניות גנובות, אבל, לדבריה, בכל זאת שחררו אותו מהכלא.

■■■

כזכור, ההיכרות בין השניים נוצרה בעקבות כתבה על רז'ו באחד העיתונים. נוגה קראה סיפור על אדם שמתגלגל מארץ לארץ, מכלא לכלא, ואיש אינו עוזר.

החליטה ליצור איתו קשר. מרחמים? „לא, בעצם... אולי קצת רחמים, וקצת חשבתי שזה אבסורד שקורה דבר כזה. ראיתי בזה סיפור אנושי". שלחה לו מכתב, והוא הזמין אותה לבקרו בכלא. זה היה במאי 1985, ומייד ראתה שהוא „שונה מאסיר רגיל". זו לא היתה אהבה ממבט ראשון, היא אומרת, זה התפתח עם הזמן. התקשורת ביניהם היתה בשברי אנגלית מעורבים במעט העברית שרכש בכלא. במאי 86' התחתנו.

„לא התאהבתי ברז'ו בגלל שהוא אסיר. יצרתי אתו קשר מטעמים הומניים, וקרה מה שקרה והתאהבתי בו. התלהבתי מחוש ההומור שלו למרות מצבו הקשה, מהאינטליגנציה הגבוהה שלו. לא משך אותי הכלא או הפרסומת הכרוכה בקשר עמו. לא חשבתי שזה חשוב. לא תיארתי לעצמי שמה שפה הכי חשוב זה שהוא יהיה יהודי. 'גוי' זו מלה מכוערת, מתנשאת. מה שחשוב לי זה הבן־אדם.

„בכל נישואין יש סיכון. קיוויתי שיהיה בסדר, אבל ידעתי שיכולות להיות בעיות. זה מקרה שכרוך בעיתונות, בפרסום, בביורוקרטיה – והכל ביחד יוצר קשיים. בהתחלה לא חשבתי שיגרשו אותו. אחר כך, כשאיום הגירוש נעשה ממשי יותר, ידעתי שכל מריבה הכי קטנה בינינו מסוכנת".

את הבריחה של רז'ו לת"א היא רואה כבריחה מנהלל, בשום אופן לא ממנה. להיפך. רז'ו רצה שתעבור איתו העירה, אבל היא לא הסכימה. „לא כל עוד הוא שוהה בעיר שלא כדין. עייפתי ממלחמות כמסמר. ידעתי בדיוק למה זה יוביל, ולא רציתי להיות שותפה לכך. כשהוא שהה בת"א, הייתי במתח נורא. יותר קל היה לי לעבור את התקופה הקשה עם משפחתי בנהלל".

מדי פעם, הגיעה לתל אביב לביקור בן יומיים. „פעם אחת רז'ו בא לנהלל לבקר את אנט... וגם אותי כמובן", היא מוסיפה לאחר השתהות קצרה. בעיתונות היו אז פירסומים, שכביכול רז'ו אינו אוהב אותה יותר. עד היום כואב לה להיזכר בכך. „רז'ו מאוד אוהב אותי ואת אנט, אבל הוא לא מסוגל לקחת על עצמו אחריות כלפי משפחה".

■■■

מדוע, אם כן, ביקשה להתגרש? תשובה נבוכה, מגומגמת. כשרז'ו נעצר לאחר שנתפס בת"א ללא רשיון, פנתה נוגה לעורכי הדין שמעון שובר ורפי שרמי וביקשה שיבטלו, או לפחות יעכבו, את צו הגירוש, ושיסדירו את גירושיה מרז'ו. עורכי הדין הוציאו בבית המשפט המחוזי צו עיכוב יציאה מהארץ נגד רז'ו, ופתחו בהליכים להתרת הנישואים.

בינתיים, נזכרו שבזמנו הומצא מכתב מאמו של רז'ו בהונגריה, לפיו סבתו היתה יהודיה. בעקבות כך, החליטו להגיש גם תביעת גרושין ברבנות, מטעמי זהירות. נוגה טוענת, שלא לא היה תרגיל כדי להרוויח זמן ולהשאיר אותו בארץ. „לא ידעתי מה יקרה. ומה יהיה אם ייעלם או ייאסר ואני אשאר תלויה באוויר?"

למרות כל השיקולים האלה, ויתרה בסופו של דבר על הגירושין. „הגירושין השפיעו על רז'ו קשה מאוד. הוא הרגיש שכולם מגרשים אותו, ועכשיו כאילו גם אני מגרשת אותו. הוא לקח את זה קשה עד כדי כך, שניסה פעמיים להתאבד. אז החלטתי לוותר על תביעת הגירושין, ולראות קודם כל מה יקרה אתו. לא רציתי על המצפון שלי שבגללי הוא יתאבד".

רז'ו, על פי דבריה, חסר ביטחון עצמי, לא נותן אמון באנשים. „בגלל מצבו, הוא מרגיש תמיד נחות. אנשים מחבבים אותו, אבל הכל שטחי. אין לו חברים של ממש, שומר מרחק, גם כי לא תמיד בטוח, אולי פחד שאעזוב אותו".

הרגיש שעשית לו טובה שהתחתנת אתו?

– „לא, אבל הרגיש שאני אזרחית סוג א' והוא לא אזרח בכלל. ברור שזה עושה משהו לבן־אדם".

■■■

אנט דומה מאוד לרז'ו: אותם צבעים, אותן עיניים, אותה עירנות. תינוקת שקטה וחייכנית, שכל העניין הזה שאמא מדברת עליו מצחיק אותה מאוד. לפחות, מתנחמת נוגה, אנט לא עברה את חוויית הפרידה מרז'ו בצורה מכאיבה. היא לא גומרת את המשפט, ואנט פורצת בבכי קורע לב. „היא עייפה כבר", מסבירה נוגה, גם אמה. ■

זאת היתה הצגה

דובר שירות בתי הסוהר, סגן גונדר שמעון מלכה: לוועדת השחרורים הרכב קבוע, ולא נגה דרומי תקבע את הרכבה וצורתה. הטענה שרצו לשבור את רז'ו רץ מכיוון שהוא לא יהודי מעוררת תמיהה, במיוחד לאור העובדה שחירות לפיד התערב כדי לקדם ולהביא לשיחרורו.

קטגורית, אמר, לא מקובל לאפשר לאסירים להיפרד מנשותיהם שלא במסגרת ביקור קבוע, אותו מארגנים בצורה אנושית, לא מאחורי רשת.

על נסיונות ההתאבדות של רץ הגיב, שהם היו יותר הצגה מנסיונות לשים קץ לחייו.

לא בנמל התעופה

מלשכת דובר המשטרה נמסר, כי מלכתחילה סוכם עם נגה שתיפרד מבעלה בבית המעצר ולא בנמל התעופה, והפרידה אכן בוצעה. באשר לפרטי תעודת המסע – המשטרה הבטיחה לה שתיצור קשר עם הצרפתים כדי לדעת היכן הוא, וזאת אכן עשתה, אבל טרם קיבלה תשובה. מלשכת הדובר לא ידעו למסור מה המניעה למסור לנגה את פרטי תעודת המסע.

שתי סטירות לחי

חרות לפיד, שהוציא את רץ מהכלא, הוא גם האדם שהחזירו לשם אחרי שרז'ו ברח לתל אביב. לפיו: „רז'ו בהחלט איכזב אותי", הוא אומר. „אני חושב שהוא קיבל במדינת ישראל מה שלא היה מקבל בשום מדינה. הייתי מפליק לו שתי סטירות לחי. מדינת ישראל נתנה לו שטיח אדום, והוא הקיא על השטיח". לדעתו, רז'ו ניצל את תמימותם של נוגה ומשפחתה.

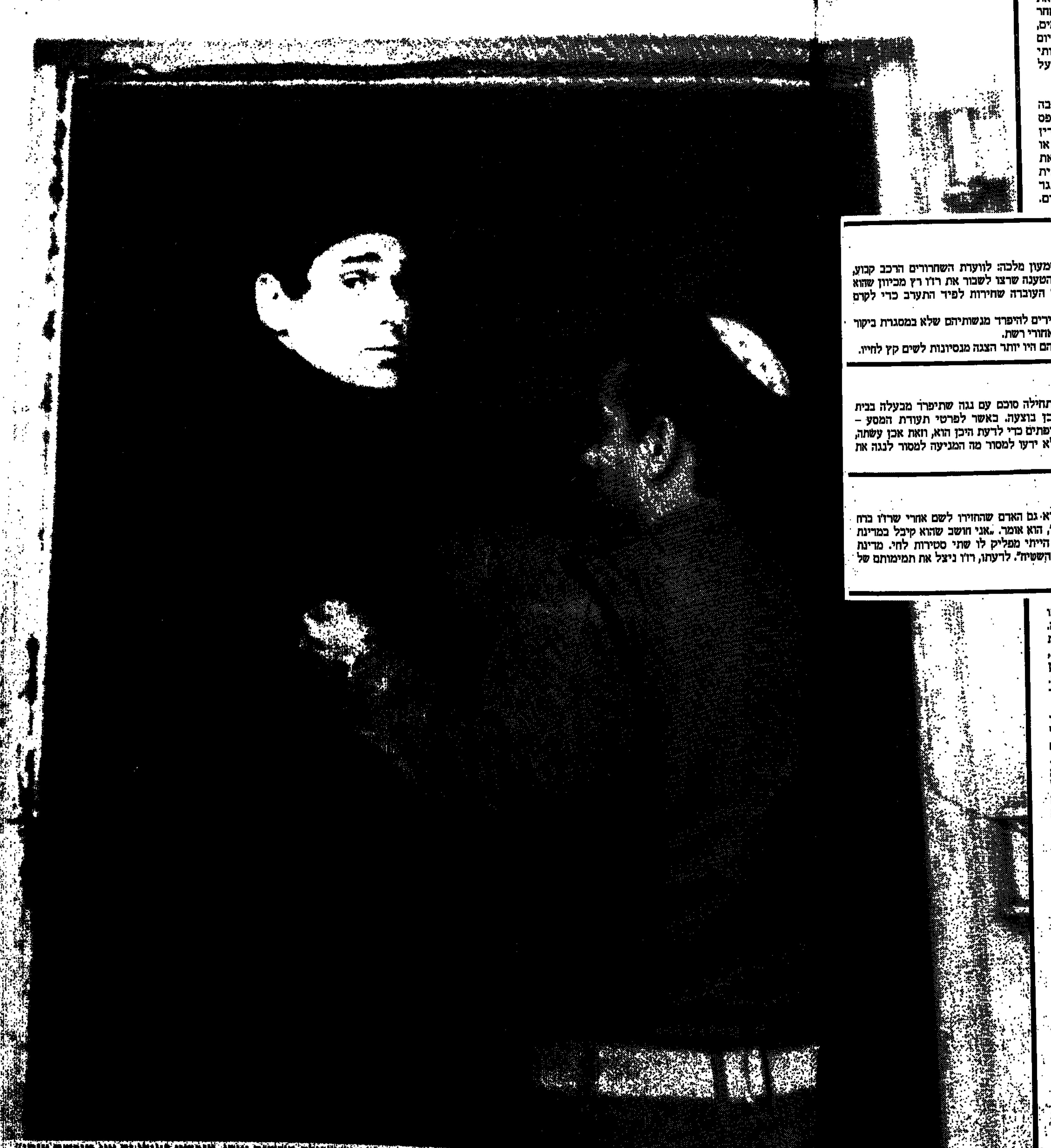

רז'ו רץ בבית המשפט, לפני הגירוש. „הגירושין השפיעו על רז'ו קשה מאוד, הוא הרגיש שכולם מגרשים אותו, ועכשיו כאילו גם אני מגרשת אותו"

על נסיון ההתאבדות הראשון נודע לה מעציר שהיה עם רז'ו בתא והצילו. על הניסיון השני שמעה מרז'ו עצמו, בעת שביקרה אותו בכלא. מצאה אותו במצב מפחיד, עם סימן כחול ונפיחות סביב הצוואר

מתנה לכל השנה

מבצע!

קלטות

מבחר קלטות מוסיקה קלאסית, ג'אז ועוד... באיכות מעולה תוצרת חוץ.

מחיר מבצע 9.00 ש"ח בלבד.

30% הנחה על כל ספרי הוצאת כרם

תן במתנה ספר בהנחה!

כל הזמן אשתו
לאה רבין
צוהר לחייה הפרטיים של רעיית איש ציבור, ואהבתו בנעלי-רבנית, אך עם זאת סיפורה של אישיות עצמאית מאד בעלת חיים מגוונים ומעלליות משלה.
~~24.00~~ ש"ח 18.00 ש"ח

צפון דרום
ג'ון ג'ייקס
סיפורם של אורי מיין וג'ורג' חאזארד השזור אהבה, ריעות, דיעות קדומות קשרי משפחה ונאמנויות. זהו גם סיפורה של ארה"ב בתקופת הקרע שהביא למלחמת האזרחים. הספר שהפך לסדרת טלויזיה מרתקת.
שני כרכים.
~~48.00~~ ש"ח 35.00 ש"ח

מלאך הקסם של דנה
גוני מרדור-סביר
ציירה: נורית צרפתי
סיפורו של מלאך הקסם המלמד את דנה וילדים קטנים אחרים לישון במיטה שלהם ולא במיטה של אבא ואימא.
~~14.40~~ ש"ח 10.50 ש"ח

מטבח טבעי
עריכה: רות קינן
ספרית הבישול של רות סירקיס
שפע של מתכונים המבוססים על שימוש במוצרים טבעיים עשירים באבות מזון ויטמינים ומינרלים, תוך הדגשת הטעם הטבעי בתבשילים טעימים ומגוונים.
~~18.00~~ ש"ח 12.50 ש"ח

מטבח מהיר
עריכה: רות קינן
מספריית הבישול של רות סירקיס
אוכל משובח לאנשים עסוקים. מבחר של מתכונים למטעמי-כוק, הנחיות לשימוש נכון במוצרים מוקפאים ומשומרים להכנת ארוחה קלה ועד הכנת ארוחה מפוארת לאורחים.
~~18.00~~ ש"ח 12.50 ש"ח

פרשת לוסי בנדינג
לורנס סנדרס
אמן ספרי המתח, מיישם את כשרונו בבחינת ערכי המוסר ואורחות החיים של חברת בעלי-הממון הסנובית, ניאופיה וסטיותיה.
~~28.00~~ ש"ח 21.00 ש"ח

יש מוצא
מדריך להשרדות ותושיית קיום
רפי גור, יורם אפשטיין
מדריך ישראלי מקורי הדן בהיבטי ההישרדות ובתושיית הקיום תוך מגע רקע כללי וידע מעשי נרחבים בנושאי הישרדות ותושיית-שדה.
~~46.00~~ ש"ח 34.00 ש"ח

Hockney Posters
אוסף מרהיב ממיטב הפוסטרים של דיוויד הוקני, מגדולי ציירי בריטניה. למעלה מ-120 פוסטרים צבעוניים. חלק מהם במהדורה מוגבלת.
~~67.00~~ ש"ח 50.00 ש"ח

THE RANDOM HOUSE DICTIONARY of the ENGLISH LANGUAGE
המילון הטוב ביותר שיצא עד כה. מעודכן, מקיף, קל-לשימוש כולל מפות, תמונות, תאריכים חשובים ועוד. ספר חובה לכל תלמיד, מורה, וסטודנט.
~~144.20~~ ש"ח 59.00 ש"ח

תן סטימצקי במתנה

המבצע בתוקף: 1.1.88 - 31.1.88 או עד גמר המלאי.

ספרים זה סטימצקי

מבחר הספרים הגדול בישראל

המתווכים רוצים חוק, שיסדיר את עסקי התיווך. הצעת חוק שוכבת במשרד המשפטים ● החוק אולי יגן על הפראיירים ● מי הפראיירים? אנחנו

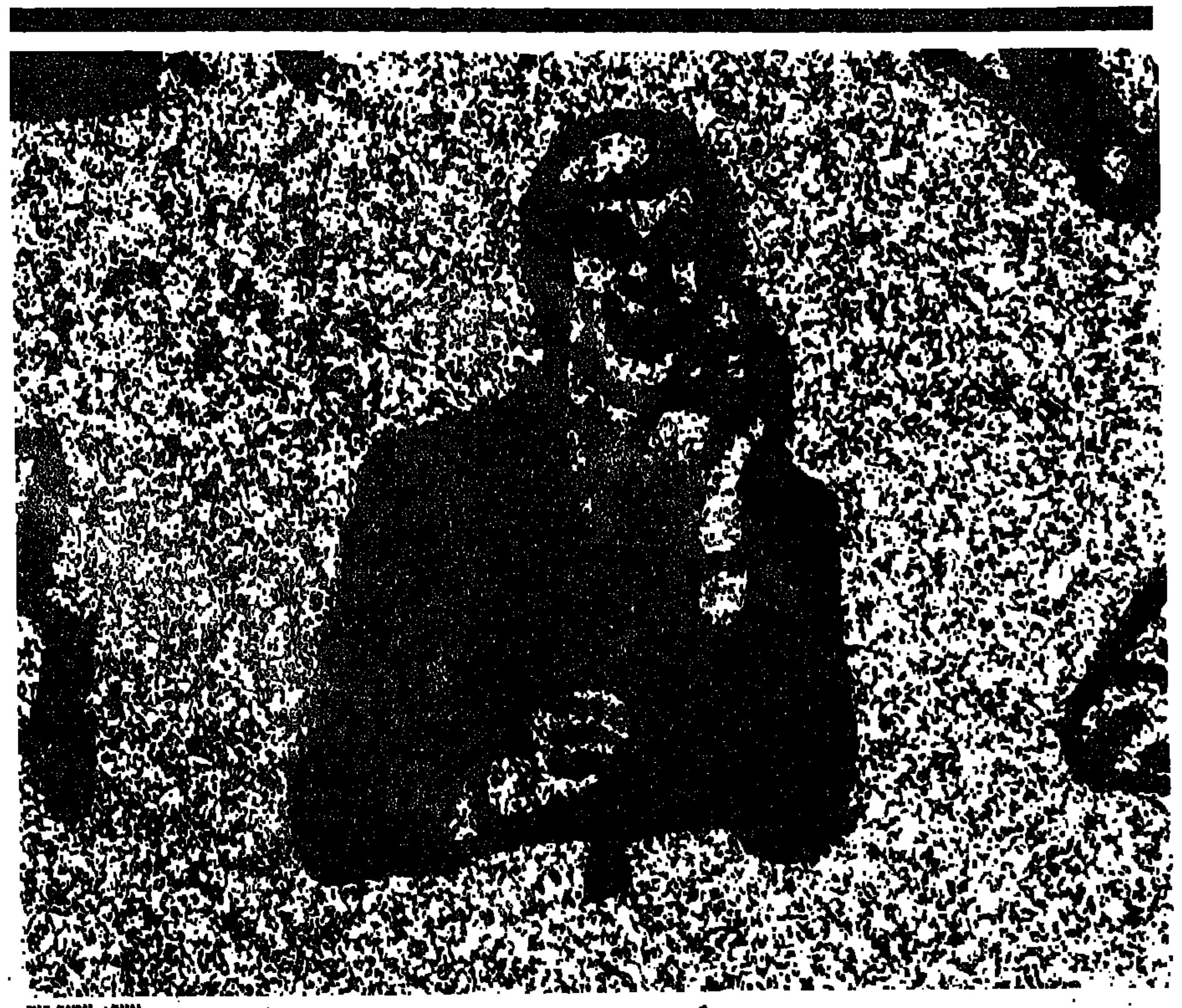

איור: עמיר רום

מי יגן על הפראיירים

גדעון רייכר

ראשונים היו הגרפולוגים. הללו תבעו במפגיע ממשרד המשפטים חוק שימ-נע מבעד כל הווה וסהרורי לעסוק במקצוע. מלומדי החוק מעיינים עדי-ין בבקשה עבת הכרס. אחריהם באו השדכנים. „כל סרסור ונוכל בסוֹל רומנטיקה מזווג זיווגים. הייתכן", כך שאלה הלנה השדכנית האינטרנציונאלית. יש לחוקק חוק שיסדיר את המקצוע המורכב הזה, הציעה הלנה.

ועתה הגיעה שעתם של מתווכי הדירות, הקרקעות הנדל"ן ושאר נכסים.

פרופ' אוריאל רייכמן, דיקן הפקולטה למשפטים של אוניברסיטת תל-אביב, בכבודו ובעצמו, ניסח ברהיטות 88 סעיפים הגדרות וסעיפי משנה, והללו הוגשו ברוב טקס למשרד המשפטים.

מר מרדכי פלס, נשיא מלד"ן בישראל, המייצג 400 חברים בעמותת המתווכים לנכסי דלא ניידי במדינה, לוחץ ללא הרף על מנסחי החוקים ומתקיני התקנות: „מוכרחים לעשות סדר בענף. יש מאות של חובבנים ומזיקים. פותחים וסוגרים משרד. לא מבינים בין ימינם לשמאלם. יש כאלה בעלי עבר פלילי. לא ייתכן שכל אחד יעסוק בעיסוק הזה".

במשרד המשפטים אין ממהרים לחרוץ משפט. יש שם הגורסים, כי אין להסדיר באמצעות חוק את העיסוק הזה. לנציגי מלד"ן אמרו משפטנים במשרד: יש לשמור על חופש העיסוק במדינה.

ומדוע בארה"ב הנאורה צריך רשיון לעסוק במקצוע? שואלים במלד"ן. במכמא אנגלו-סכסי, אומר מר והנר לובל, מנכ"ל המשרד אנגלו-סכסון בכבודו: „מוכרחים חוק מסודר. המשפטנים צריכים לדעת שעבודתנו כרוכה בבדיקת זכויות בנייה, בחישובי מס שבח, בבעיות רישוי ובהערכת סיכונים".

■■■

יש 'חאפרים' רבים בענף. משתמשים במודעות בעיתונים כאילו היו שלהם; מתחזים לקונים ומסדרים את בעל הדירה

אבי ואורי נבות, בני זוג ירושלמיים, ערכו מחקר פרטי יסודי בשוק התיווך. „הלכנו בעקבות מודעות וגילינו שפשוט משקרים אותנו. אנחנו מגלים במודעה דירה המוצעת למכירה במחיר מפתה, בטלפון אומרים לנו: היתה טעות במודעה. אולי אתם מעוניינים בנכס אחר?

„וכך גילינו את הטריק: מתווכים מפרסמים בכוונה מודעות מושכות, ואחר כך, בטלפון, הם מתכחשים וטוענים, כי נפלה טעות ומציעים נכס אחר. כך הם בעצם מרמים ומפתים לקוחות ליפול ברשתם.

„יש מתווכים העוברים על כל כללי האתיקה המעטים, השוררים עדיין בענף, ומכריזים: אצלנו לא תשלם דמי תיווך. הם גם מבטיחים, ללא כל סמכות, שירותי עורך דין 'על חשבון הבית'. מאוחר יותר, יתכחשו כמובן להבטחות הללו".

■■■

יש 'חאפרים' רבים בענף זה. הללו שוכרים, בתשלום מלא, מחברות שהתמחו בכך את כל מלאי הפרסומים, המציעים נכסים למכירה, ואשר פורסמו בעיתונים על חשבון המוכרים.

המתווכים מסתערים על המודעות ועושים בהן כבתוך שלהם. הם מתחזים לקונים, ואחר כך הם מציעים למפרסם המודעה התמים: „יש לי קונה. אפשר לשלוח?"

עד מהרה, מוצא עצמו מוכר הדירה מוקף שפע מתווכים, שאת שירותיהם לא ביקש כלל.

המתווכים אינם מדברים תחילה על עמלה. החאפרים אינם מחתימים בדרך כלל את המוכר על שום התחייבות. יהיה בסדר, הם טופחים על שכמו, הקונה ישלם.

אחר כך, הם נאנחים: קשה למכור. זה לא הולך, ומכאן ועד לקבלת עמלה כפויה הדרך קצרה.

■■■

לאחר שלב הפיתוי, יבואו בזה אחר זה הקונים המרומים אף הם. הללו, המלווים על ידי המתווכים, מגלים כי הנכס איננו דומה כלל לזה המבוקש על ידם. החאפרים, ברובם אינם יודעים מאומה אודות הנכס אותו הם מציעים למכירה. הם לא ביקרו בו מעולם קודם לכן. וכך קורה לא אחת, ששוחרי דירת-חדר משוגרים לדירת-פאר בת שלושה חדרים. סטודנט עגום עיניים המבקש עליית-גג, נשלח לבחון פנטהאוז רב-חדרים. המתווכים המריצים לקוחות מדירה אחת למשנה, מפגינים בדרך זו קשרים נרחבים ומלאי דירות בלתי מוגבל. המוכרים מטורטרים וסבלנותם פוקעת.

לאחר שלב הריכוך, יתמסרו המוכרים קצרי הרוח לכל הצעה חולפת, שתעבור את מפתן ביתם, ובלבד שיפטרו מעונשו של צבא הטרדנים, שוחרי העמלה, הצובא על פתחם.

כך גם ייעשה לקרקעות ולנכסי נדל"ן אחרים. מי שמבקש חלקה פנוייה במרומי הר, יגלה כי המתווך מתכוון למכור לו אדמה בתחתית הוואדי.

המתווך החאפר איננו טורח לאתר את מקום הנכס, וכך הוא מזווג שוחר בית בודד עם חלקה מרובת יורשים. וכבר אירע שמתווך ביקש למכור קרקע לבעליה החוקיים. ומעשה שהיה כך היה.

■■■

בעל חלקת קרקע נחשקת, במרומי פיסגת בית וגן בירושלים, גילה בימים אלה מתווך צועד ברוב שאון על פני חלקתו, ומציע אותה למכירה ללקוח שוקק.

מי אדוני? התעניין לדעת בעל הקרקע.

אני מתווך, אמר המוכר בגאון, והוסיף: האם כבודו מעוניין בקרקע?

כן, אמר בעל הנכס, וגם קניתי אותה כבר.

המתווך מלמל מעט מילות התנצלות והסביר: „אז תראה, זה ככה. הלכתי לטאבו ושם ראיתי שהנכס רשום על שמו של מישהו, טלפנתי אליו ושאלתי אם הוא מעוניין, והוא אמר שבינתיים הוא לא, אבל אני בכל זאת מנסה".

מתי זה היה? התעניין לדעת בעל הקרקע.

„לפני שנה", אמר המתווך המגמגם, „אבל רק עכשיו בא לי קונה".

■■■

מתווך ידוע בענף, ממוסד, חבר בכיר במלד"ן, המסתכל בחשד לצדדים והמגולל את הווילונות במשרדו המרוהט בצניעות, לוחש באוזנינו: „יש הרבה חנטריש במקצוע. אחד גונב לשני את הפרנסה. מתווך מגלה, כי מתחרה עומד לחטוף קליינט שלו ועומד למכור למשל דירה. מה עושה המתווך? אומר לקונה, לא כדאי לך. יש כאן שכנים נוראים. תבוא אלי. יש לי משהו יוצא מן הכלל בשבילך".

מרדכי פלס, נשיא מלד"ן, מכיר את כל הסיפורים הללו. „בעולם המערבי חלף מזמן המצב שהטיפול המסחרי במקרקעין יהיה בידי גורמים מקריים או חובבניים. שם לומדים את המקצוע הזה באוניברסיטאות".

גם אוניברסיטת תל אביב מנפיקה תעודות למי שעבר קורס ממושך בין כתליה ברזי תיווך הנדל"ן. מעטים המתווכים המחזיקים בתואר זה. כאלף אחרים הפועלים על פי ההערכה בענף התוסס הזה, הסתפקו בח' כיתות עממי, אם לא למטה מזה.

ועוד אומר מר פלס: „אין חובת רישוי בישראל על העוסקים בענף. גם מי שאינו יודע קרוא וכתוב, גם מי שהורשע בהונאה, או שפשט רגל, יכול להכריז על עצמו שהוא מתווך בנכסי דלא ניידי. איש לא ימנע בעדו לפתוח חנות או משרד, ולתלות שלט המודיע קבל עם ועדה שזהו עיסוקו.

„בארה"ב, למשל, נהוג שבעל הנכס המסמיך מתווך לטפל בנכסו, מעניק לו בלעדיות לתקופה מוגדרת מראש. דבר זה מאפשר למתווך לפרסם ברבים את הנכס המוצע, לרבות כתובתו, גדלו וטיבו ומחירו, ואף צילומו, מבלי חשש שמא יינזק על ידי מתחרים שיחטפו לו את הנכס.

„אצלנו" — אומר פלס — „או שמתווכים נטולי אתיקה מסתערים על בעל הנכס, או שהלקוח עצמו הולך ומפיץ את הצעתו בין משרדי תיווך רבים, ככל שזמנו ומרצו מאפשרים לו. התוצאה היא, שאף אחד מהמתווכים הללו איננו רואה את העיסקה כבלעדית שלו, ולכן אין הוא מסתכן בהוצאות פרסום, אלא רושם את הנכס בכרטיסיה שלו וממתין בשלווה עד שיזדמן לו לקוח מתאים".

■■■

דוד מונשיין, מתווך ירושלמי עתיר הומור, איננו מסתפק בכרטיסיה. כלל למונשיין, הראוי לפרק פולקלור בזכות עצמו, דרך משלו להבקיע מבעד לים הפרסומים. ניסוחיו מעוררי חיוך, אך גם מוכיחים הוויה נטולות סיכוי.

כך, למשל, כאשר נואשו בעלי דירה חשוכה, ממש נטולת חלונות, מלמכור אותה במחיר מציאה, פרסם מונשיין מודעה מאירת עיניים שבישרה באותיות בחירות: „למכירה דירה שכולה צל".

הדירה נקנתה על ידי [illegible]

(המשך בעמ' 40)

מיין גוט, עכשיו יש לנו שכן מפורסם

מה עושה אדם שרוצה לכתוב אבל גם להישאר בצל? יואל הופמן, פרופסור לפילוסופיה, שירה יפנית ובודהיזם – מסתתר. נע בין מנזר יפני, חדרו באוניברסיטת חיפה, וביתו בצפת. „ספר יוסף" שלו הוא ההפתעה של החורף הספרותי

יגאל סרנה

בקיץ, לפני שנתיים, ניגש הופמן המשועמם לאשתו: „או שאתחיל לבשל, או שאתחיל לכתוב", אמר לה. היה בשנת שבתון מהאוניברסיטה. „תכתוב", אמרה לו, „אם תבשל, תלכלך את המטבח". מאז לא הפסיק לכתוב. בבת אחת, כמו התפרצות שחיכתה שנים, בן 50, יוצאים עכשיו שני ספרים. רומן שלישי, „ברנהרד" ייצא בקיץ. איך מתפרצים פתאום דברים? לך תדע. מי זה יואל הופמן שאתה, קורא יקר, צריך לשמוע עליו? „אמן מעולה לא מותיר עקבות", אומר פסוק מזרחי שתרגם פעם הופמן לעברית.

נסעתי אליו ביום גשום וסוער, אבל הופמן לא מתראיין. רוצה שיקראו את הספר ולא ידברו עליו. איש כהה, שמוצאו באוסטריה־הונגריה, שפמו שחור מגוריני, עיניו רכות, תיק עור עבה, מעילו שחור. תוך זמן קצר, יידעו עליו יותר ויותר אנשים. מרגע שאתה מוציא ספר טוב, קשה להסתתר. מה עושה אדם שרוצה לכתוב אבל גם להישאר בצל? לספר בעקיפין על חייו ולא לשוחח עם עיתונאי. הרצון להיחשף והרצון להסתתר בו־זמנית.

הופמן משחק גם עם הקורא בספרו. „מיין גוט", אמרה גב' שכטר בהערת שוליים בעמוד 155 ב„ספר יוסף", „מיין גוט, עכשיו יש לנו שכן מפורסם. עוד יכתבו את קורות חייו של הארון באינציקלופדיה. לא צריך להגזים, עניתי לגברת שכטר, אבל בליבי חשבתי: למה לא".

שבלול וצפרדע

כשבאתי לראותו, ירד גשם כבר וכולם נמלטו אל הבניין הענקי של אוניברסיטת חיפה. שלושים קומות או יותר, מגדל שראשו בעננים. הופמן, פרופסור לשירה יפנית, בודהיזם, זן, פילוסופיה ועניינים רוחניים אחרים, נטולי שימוש מיידי, הרצה בפני כמה תלמידים נבחרים בקומה ה־16. ההסקה פעלה היטב. שקוע בפילוסופיה, חמישים מטר מעל הכרמל. גבוה מעל חיפה, שבאותו יום, לפני שבוע וחצי, סערה קצת בשל ההפגנות.

באולם הכניסה ניצבו מודעות לזכר 29 חללי ההפגנות, ולצידן מודעה קטנה לחללי המחבלים. ריח הצמיגים לא חדר לפה, לא הפר שלוות המסדרונות הנקיים, הספרייה המוארת אור לבן. מקומה 16 ירד הופמן, נושא תיקו הכבד, לקומה 3, ללמד שירים יפניים. חדר 724, עשרה תלמידים, לפעמים פנסיונר מצטרף, או אורח חד־פעמי. קיר זכוכית גדול אל המפרץ והחדר נדמה כצף באוויר הערפילי.

על הלוח הירוק רשם הופמן שיר יפני: „השבלול נרדם, השבלול מקיץ בדיוק כפי שהינו". כשהלך בסוף השיעור לחדר המורים, נשאר השבלול על הלוח, לצד שיר על צפרדע ועור חיה. תיאור נשמת התנועה המדוייקת, מעט מילים. גם כשימחקו בסחבה לחה, עוד יתקיימו בחלל הכיתה שלושה שירים יפנים צנומים.

הופמן ישב בחדר המורים ארום השטיח. הוא פרופסור ומורה ידוע. מעורר תגובות קיצוניות. תלמידים רבים אהבוהו ואינם שוכחים אותו גם כעבור שנים. פרנט, מקסים או מקומם. לפני היותו פרופסור מן המניין, הוביל כיתות פרועות לשימצה, יין ושירים יפניים. „איש של סגירות עדינה", תגיד סטודנטית שלמדה אצלו לפני שנים.

סגור והם, פגיע, מעט חברים כמו מלאכי בית־אריה מבית הספרים הלאומי. רילקה גורם לו התרגשות עזה. מתעב רומנים, צוחק מקישון. אוהב את פליני, וודי אלן וברגמן. זורק לפח מה שלא נולד בלידה ספונטנית. נתן זך קרא ראשון את כתב היד של ספר־יוסף, אהב את הספר, והופמן, כששמע את שבחו, נשק לזך על לחיו.

קצבן היתום

הרבה שנים עשה דברים אחרים. רעה כבשים בנח"ל, הפליג בחיל הים עם הפריגטות הראשונות לכיף התקווה הטובה, הלך לארבע אוניברסיטאות ולא יצא מזה כלום, חוץ מכמה שפות וניסיון חיים. הדריך תיירים גרמנים ואיטלקים, התחתן עם ורדה וחי בצפת, הוליד 3 ילדים. בחורף ניסה ללמוד בהתכתבות, עקרו לחופה, לירושלים ולתל אביב. רק אצל פרופסור שרפשטיין עשה תואר שני, וביפן, באוניברסיטת קיוטו, דוקטורט. חי במנזר שנתיים, חזר והחל ללמד. התגלגלות כזאת, מיתום לסופר, דרך חמישים שנה.

צריך לדבר קצת על הספר, כי הוא סיבת הכתבה. על פרופסורים לשירה יפנית, בדרך כלל, לא כותבים. הופמן פרסם שלושה ספרים על שירה יפנית וחכמה סינית. בספרי החכמה המזרחית שלו, שנקראו רק על ידי מתעניינים, טמונים כבר ספריו הישראליים שבוקעים עכשיו. „מילים קיימות עבור המשמעות", תרגם פעם מסינית, „משתפסת את המשמעות, אתה יכול לשכוח את המילים".

ספר יוסף אינו ספר יפני. נכתב בעברית. הוצא לאור בשיתוף פעולה נדיר של „כתר" ו„מסדה". על שער הספר צילומם של שני ילדים גרמנים עיוורים. מצח הילד קמוט ממחשבה, גישושם הסומא באוויר, ידיהם האחוזות, חוסר התקווה של עיוורונם. צילום מפרוייקט שעשה בגרמניה, בשנות השלושים, אוגוסט סאנדר. צילם את שולי החברה המתערערת, חולי רוח ועיוורים. הופמן, קפדן כל כך, חיפש זמן רב אחרי תמונה לשער, עד שמצא את הצילום הזה שנגע לליבו.

כריכת הספר כולה עברית ובכל זאת, משהו בניקיון שלו, בחסכון המילים, יפני מאוד. ציור התמונה במשפט, דרך הראיה. הביקורות ינתחו טוב ממני מה טיבו של הספר, ימצאו משהו בניתוח שאחרי המוות, אבל לסוד קסמו, כמו לסודות אחרים, אולי לא יירדו. ראשית הספר בילד היתום קצבן ובטלטוליו בין הדודים, המשכו בארונים המוזרים גורנישט ייגנלה ויוסף. ומילים גרמניות טבועות כמו פנינים יפניות בטקסט העברי המדוייק.

המון פרטים קטנים הנקשרים איכשהו: חפרפרת במחילתה, כוכבים בשמים, דברי מאפה, יהלומים וכרמים, תינוקות ודיו, ועגבניות ודגים במים, וקשת בענן, ומלכים ונביאים ומרק עדשים... וצלצול פעמונים וכלפתאות וציפורניים", ויגפריד מרסק באלה את ייגנלה. מחשבות ודימיונות ודימויים פורחים באוויר. ספר מוזר ותמוה, נטול עלילה, מבריק ומייגע, משעמם ומרתק, חדירת השפעה בודהיסטית אל תוך העברית. הלא מפגישות כאלה נולדים זינוקים לא צפויים.

גר בצפת

על גב הספר אין מלה על הופמן, רק כמה שורות מלגלגות על מה שנהוג לכתוב על גב ספר.

„לא התעניינו בחייו, כל עוד לימד פילוסופיה סינית. אבל סיפורים או רומן, זה כבר משהו אחר, המפקיע אותו מהאלמוניות היחסית ועלול לשנות מהלך חיים או לערער איזונם.

„זה עתה, כשבאתי להתאבל עליו", תרגם פעם הופמן סיפור סיני על מות פילוסוף גדול, „מצאתי זקנים מבכים אותו כאילו היה בנם, וצעירים מבכים אותו כאילו הם בוכים על אמם. ודאי עשה להם משהו שגרם להם לבכות עליו. כך אתה מסתתר מן השמיים, כך אתה מפנה גבך לעולם כפי שהוא קיים, כך אתה שוכח מניין באת ולאן אתה הולך".

הופמן גר בצפת, מקום טוב לשלוות נפש. עיר הררית שנכבשה מזמן ע"י החרדים, וגם יהושע בר־יוסף, שחשף את קיומה, כבר נמלט משם. רחוב ל', בית בודד, הרבה מדרגות, הרים וקור כלבים. שלושה ילדים, מגיל 25 עד שמונה, יסמין תומר ויותם. חלק מביתו סגפני, נקי, חלק שני גדוש חפצי עור, שמייצרת אשתו ורדה. ביפן, לפני שנים, כתב לה שיר יפני: „היא זולפת בושם על תנוך אוזנה – אשתי של הסתיו".

בגיל שנה, עלה יואל הופמן ארצה וכעבור שנתיים מתה אמו היפה. „אבי היה גבה קומה, גבו שחוח קמעא ופניו חטובות כחריץ גבינה. לפרנסתנו שוטט בעיר וטרח בענייני חשבונאות". עבד בחברת ביטוח, שלושים שנה במחלקת נזקים. את היתום הקטן, יואל, שלחו לסבא וסבתא ואחר כך למוסד ילדים בבורוכוב, גבעתיים. 15 ילדים אצל הגברת לבנטל.

יואל היה בן שבע, והמטפלת פרנצי מנהיימר אהבה אותו מאוד. כעבור חצי שנה, נישאה לאביו אברהם. תם פרק יתמותו, תם ונאגר בזכרונו, וישוב ויתפרץ כעבור 45 שנים, בספר.

יואל היה הבן היחיד של כל ההופמנים. אמא ואבא ודודים ודודות כולם אוסטרו הונגרים, וינה וברלין וצפון גרמניה. בושם המשי, טעמה של קצפת בקפה חם.

אמו השניה והטובה

פרנצי הופמן, אמו השניה והטובה של יואל הופמן, יושבת בבית אבות בקצה רמת גן, קרוב לפארק. הכל כל כך מטופח אצל הייקים הישישים. גרניום בחלון וכוננות ספרים, פני פרנצי רחבות, וקמטים של חיבה חרצים אותם בעיניות כמו בערוגה קטנה של ירקות. מקופסת קרטון היא מוציאה שוקולדים ממולאים ודובדבנים. למגדנייה בגרמניה עברה עם ילדים עד לוז הברזל, או עלתה ארצה. מפרנצי ומחברותיה שמע יואל גרמנית של צפון גרמניה, הריח את ההווי הייקית של מי שבא לפה ולא יודע טוב עברית עד היום.

כשנישאה פרנצי לאברהם הופמן האלמן, לפני 43 שנים, נהיו משפחה קטנה. „והיה לי מזל גדול לפגוש אותם". גרו ברמת גן ובקיץ נסעו לפנסיון רוטשטיין בהר כנען, מול צפת, כשיואל עוד לא חלם שיום אחד יתחתן בצפת ויגור ויגדל שם את שלושת ילדיו ואת שלושת ספריו.

פעם בשנה, בכריסטמס, בא שגריר אוסטריה לבית האבות. את יום הולדת הקיזר אין חוגגים פה עוד, אם כי כמה מהדיירים זוכרים אותו באהבה. בטלוויזיה של בית האבות קולטים טוב את לוכסנבורג, מאנטנה גדולה על הגג. חדרים קטנים ונוחים וגדושים חפצים אישיים של זכרונות ותמונות הנפטרים.

את „ספר־יוסף" כבר קראו לה, והיא ביקשה שיואל יקרא לה גם את כתב היד של „ברנהרד - הלב הבוער". כהו עיניה ואינה יכולה לקרוא. וכל הסיפור הקטן הזה על אמו השניה של יואל כבר קשור ל„ספר יוסף", ויהיה מובן יותר אחרי קריאתו.

פנייתו לקורא הספר

„הסיפור הזה אינו מתפתח כלל, אלא הולך ומתפתל כשבלול, אמרה אשתו של הסופר, ושניה עגילים באוזניה. ובשל כך גמר הסופר אומר שלא לפתל עוד את סיפורו, אלא לפתח אותו כפי שצריך, מהר ובקיצור, עד לסופו. לא מפני שהסיפור נמאס על אשתו, אלא מפני שנמאס עליו עצמו. הסופר חייב לקוראיו מה שחייב, אבל לא יותר מכך. והדבר דומה לאותם עסקים שקוראים אותם עסק בערבון מוגבל, שאם העסק פושט את הרגל, חובה למכור את נכסיו כדי לפצות את בעלי החוב, אבל אין חובה על בעליו למכור בשל כך גם את ביתו ואת סדיניו.

„והקורא אינו יכול לבוא לסופר ולטעון, אולי עליך נמאס הסיפור הזה אבל עלי לא נמאס. אין לו לקורא חזקה על חייו של הסופר, ואם החליט הסופר לבקר בטבריה אחרי הצהרים, ולקיים את סיפורו עד לאותה שעה, לא יהא בזה מידת העיבוס אם יאמר הקורא - שייסע לטבריה בשבוע הבא, ובינתיים יעשה את מה שחביב עלי. ובמקום שהקורא יבוא בטענות על מה שהסופר לא עשה, טוב שישמח במה שעשה והסיפור הזה, כפי שכבר נרמז קודם, בכלל אינו ממין הסיפורים שנכתבים מתוך מחשבה תחילה למען קוראיהם. ראשיתו בכתיבה שבהיסח הדעת, או טוב לומר, בהעדר כוונה" (מספר יוסף).

כדאי לקנות פילים

רגש חזק שנשאר להופמן מילדותו: שנאת מנהלים או בוזים או המכונת הטיפסה, זו שיש למבוגרים על ילדים. יש בו גם אהבת ילדים, תחושת אחווה עם אחים ישנים לצרה. בעוד חודשיים, ייצא הספר השני שלו, „בפברואר כדאי לקנות פילים". מין משפט נונסנסי, שמופנה לילדים או להורים שדואגים לרווחתם הנפשית של ילדיהם. מדריך להתחמקות מסמכות.

הבן הקטן שלו, יותם הופמן, יודע כבר שכדי לקבל תשובות רציניות או עובדות, צריך לגשת לאמא. כשחזר יותם יום אחד הביתה, וסיפר שהמורה לטבע ביקשה להביא דוגמאות איך החיות מותאמות במבנה גופן לתפקידיהן, הציע לו יואל לכתוב איך המבנה של המורה לטבע מתאים לתפקידה.

„מורים אינם כספרים", כותב יואל בספר, „שיש בפלגת שבולעת את עצמה, שגומרים טורפים אמהות דעות, שאם מחבקים אשה מכוערת, היא הופכת לאשה יפה. שאפונה צוחקת עד שמתפקעת, שתמרים נראים כמו שדיים של אשה זקנה, שמנהל בית־ספר אוכל עצמות אדם..." וכו' וכו'.

באוגוסט, ייצא רומן שלו, „ברנהרד". ספר שלישי, רומן של ייקה הנמצא בארץ כשהמלחמה הגדולה מתרחשת באירופה. יגאל שוורץ, שגילה את הופמן, בהתלהבות גדולה, כשהתפרסם סיפורו הראשון ב„אינגרא", יגיד ש„ברנהרד" הולך להיות רומאן פיוטי, נטול עלילה, כתוב הופמנית, „לשון צחות". בפברואר יסע הופמן לחצי שנה ליפן, מקום שקט, כמו מנזר, יכתוב ספר רביעי. יחזק את השידוך הזה צפוי בין ישראל לזן־בודהיזם. לא נגמרו ההפתעות. ■

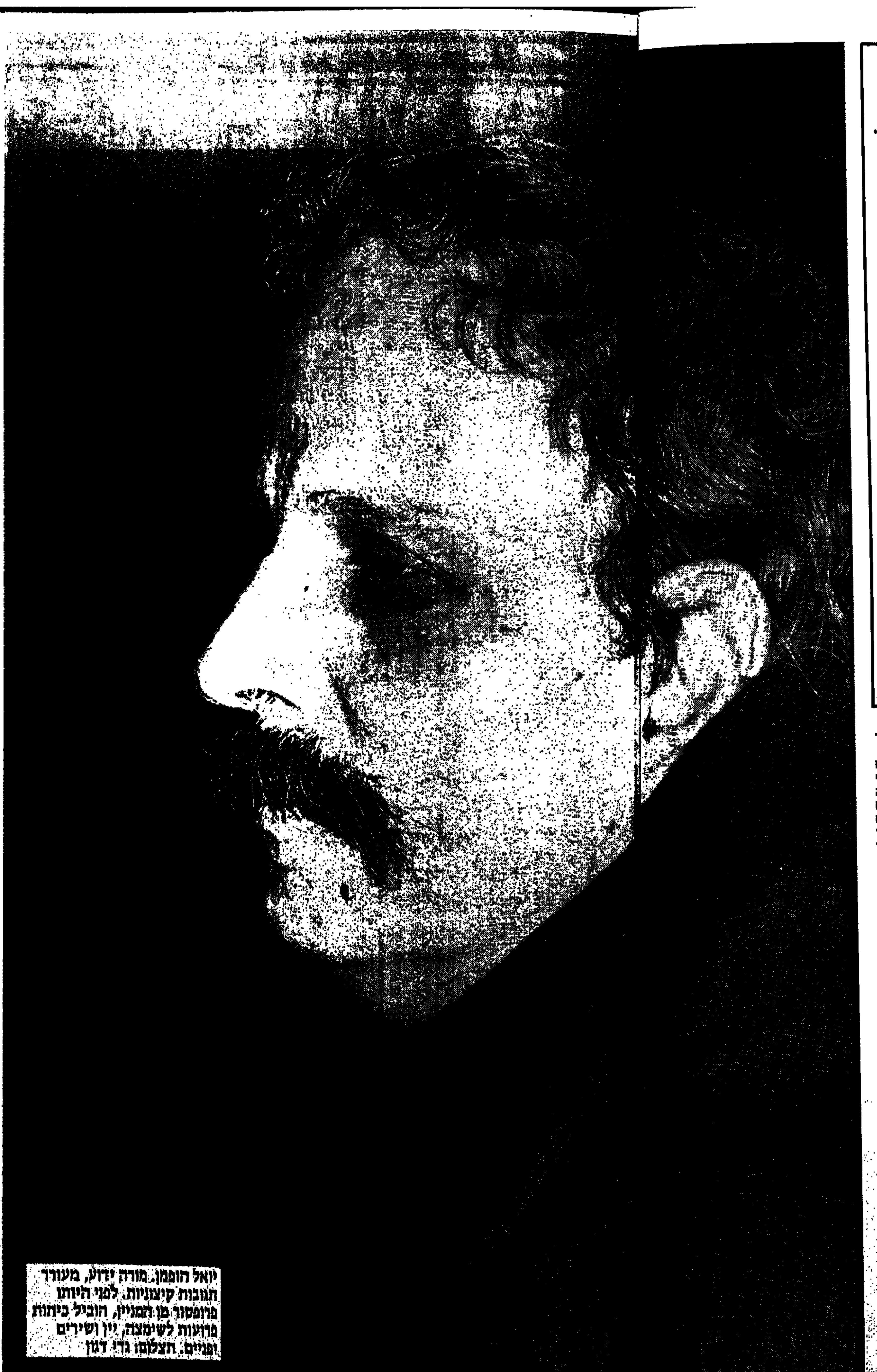

יואל הופמן. מורה ידוע, מעורר תגובות קיצוניות. לפני היותו פרופסור מן המניין, הוביל כיתות פרועות לשימצה, יין ושירים יפניים. תצלום: גדי דגון

הוא יגלח לך את הרגליים

אריה אבנרי

לאן נעלם ג'ון דארלינג? אלה שלא ישכחו את הסערה הפוליטית הגדו־לה שפרצה בארץ בעקבות חשיפת „הפרשה", אולי שאלו את עצמם מה עלה בגורלו של אברהם דר, האיש שיצא נקי מ„העסק הביש" המפורסם. ואולי, מושגים אלה כבר לא אומרים דבר לדור שלם.

על רקע החריקות האחרונות בפעילות של שירותי המודיעין בארץ, הלכתי לפגוש את אברהם דר, שבמשך 12 שנים שמר על שתיקה תקשורתית.

בוקר אחד, בסוף אפריל 1951, נחת בנמל התעופה של קהיר גבר צעיר, שחור שיער ושחום עור, מדבר אנגלית מוהקצעת. בדרכונו של האיש היה כתוב, כי שמו ג'ון דרלינג. הוא היה מצוייד במסמכים המאשרים כי הוא נציג של מפעלים בריטים לציוד תשמלי, שבא לבדוק את השוק המצרי.

כך הגיע לקהיר אברהם דר, האיש שאירגן את רשת הריגול הישראלית. חברי הרשת היו צעירים יהודים, בעלי רקע ציוני, שדר ידע למצוא דרכים אל ליבם. מרסל ניניו, ויקטור לוי, רוברט דסא ופיליפ נתנזון היו מוכנים לפעול תחת פיקודו. בקבוצה היו גם שני צעירים בני העדה הקראית, משה מרזוק ושמואל עזאר, שהועלו לגרדום, אחרי חשיפת הרשת.

הרשת נחשפה אחרי שדר עזב את מצרים והעביר את הפיקוד על הקבוצה לידיו של אברהם זיינברג (אלעד), „האדם השלישי", שהפעיל אותה כרשת מבצעית והוחשד שהסגיר את הרשת. בארץ פרצה סערה פוליטית ב־1954, שנודעה כשם „הפרשה".

■■■

כיום, אברהם דר עושה עסקים בספרד. מאז פרישתו מניהול מכון הייצוא, ב־1974, נעלם מהתקשורת. פעל בשקט, והעדיף עסקים דיסקרטיים בספרו. בשנה האחרונה, הצליח למכור בספרד ובפורטוגל חצי מיליון מכשירי „סופט אנד איזי", 70 דולר המכשיר, המצאה ישראלית מקורית להורדת שיער מהרגליים. המכשיר הכניס עשרות מיליוני דולרים לקיבוץ נחשולים, שבו מייצרים אותו, והביא רווחים נאים לאברהם דר, שהקים חברה משותפת עם הקיבוץ.

בחודשים האחרונים הצליח דר לפרוץ אל היבשת הדרום אמריקנית. רבבות מכשירים נמכרו בארגנטינה, בסיוע חברת שיווק מקומית. לפי התחזית, ב־1988 יימכרו במדינות דרום אמריקה 1.5 מיליון מכשירים כאלה.

בימים אלה, עסוק דר בפרוייקט חדש: שיווק מוצרים המבוססים על מינראלים שבאיזור ים המלח לשורה של ארצות, על פי ידע חסוי, בשיתוף עם חברה בינלאומית.

דר, מצליח מבחינה כלכלית, מחובר טוב לאנשי ממשל בספרד, מסייע לדיפלומטים הישראלים במדריד ועוזר לאנשי עסקים ישראלים שבאו בעקבותיו.

הוא לא שוכח את ימי קהיר. „השם דארלינג לא נבחר במקרה. שמו של המפקד הבריטי במצרים היה דארלינג והקשר המשפחתי, כביכול, שהיה לי איתו, יכול היה להיות לעזר. הוא עצמו קיבל את האפשרות שאני קרוב משפחה.

„העיסוק בכלי החשמל נתן לי ניסיון ראשון בעולם העסקים הפרטי, שלא היה מוכר לי כלל. אבל בכפר יהושע, שם התגוררה משפחתי, היו רואים אותי לפעמים לבוש חליפות הדורות וחשבו שאני ג'ובניק. מעולם לא גיליתי לאיש במה אני עוסק. כמובן שיחסם של אנשי הכפר אלי הכאיב לי. לצערי, דווקא הפרסום סביב הכישלון ב־1955 והפרשה, הוציאו אותי מהאלמוניות. אז ניגשו אלי כמה מוותיקי כפר יהושע וטפחו על שכמי. הנסיבות היו מעציבות, אבל אני קיבלתי הכרה בכפר שהיתה חשובה לי".

■■■

אברהם דר, 63, כסוף שיער, זקוף קומה, נאה, אב לחמישה, נולד בירושלים. הצניעות שלו טבעית ובלתי מעושה.

יש אוריינטציה בריטית בביוגראפיה שלו. סבו יליד עדן, תימן, עבד בצעירותו בחברה הבריטית למזרח התיכון. הגיע ארצה ב־1892, נשא בת ירושלים והשתקע בעיר.

אביו של דר, ספורטאי מחונן, מתאבק, חניך „מכבי" ושוחר אמנות נלהב, התגייס במלחמת העולם הראשונה לגדוד נהגי הפרדות, יחד עם טרומפלדור. בעיצומה של המלחמה הועבר לחיל המודיעין הבריטי. בשעתו עלתה השערה, כי קיים קשרים הדוקים עם ניל"י.

אחרי המלחמה, חזר ארצה בדרגת קפטן, נשא לאשה בת למשפחה הירושלמית הוותיקה סיטון ונכנס כשותף לחברה בריטית לייבוא מכונות כתיבה, „מלפורד".

משפחת דר התגוררה בשכונת רוממה המעורבת, יהודים וערבים. לאברהם דר היו בילדותו חברים ערבים רבים. בימי הפרעות שנעשו ביהודי חברון, נטל דר האב את הרובה שהיה רשאי להחזיקו בתוקף היותו נתין בריטי, ודהר לעבר חברון בנסיון להציל יהודים.

אחד מחברי הילדות של אברהם דר: „בגיל 10 היה חבר בסניף של תנועת הנוער ביתר בירושלים ואביו הגיב על כך בחריפות. 'לא חינכתי אותך להיות רבזיוניסט', אמר לו האב. כעבור זמן קצר הצטרף לקן של השומר הצעיר ואז אמר לו אביו: 'אני לא צריך בולשביק במשפחה'. למרות זאת נשאר בתנועה".

■■■

אחרי פרוץ מלחמת העולם השניה, עקרה המשפחה לחיפה, מאחר שהאב גוייס מחדש לצבא הבריטי ושירת במינהל האזרחי בעיר בדרגת ייצוג של מיג'ור. אברהם דר התחיל ללמוד בקולג' הסקוטי, שנחשב לאחד מבתי הספר המעולים בעיר. חבריו לספסל הלימודים מציינים את כשרונו המיוחד ללימוד שפות.

דר שולט כיום בתריסר שפות, נפוצות ופחות נפוצות. הרשימה כוללת, בין השאר, אנגלית, צרפתית, גרמנית, איטלקית, ספרדית, הודית, פרסית, רוסית, לאדינו. ערבית לא למדו. אותה למד לאחר מכן.

בהיותו בן 16, נהג דר לסחוב אקדחים ורימונים מאוכפיהם של הפרשים האוסטראלים שיצאו למשימות בסוריה. את כלי הנשק העביר, באמצעות חניכי בית"ר שפגש בעיר, לאנשי המחתרת.

המשיכה המחודשת שלו לבית"ר באה בעקבות קריאת ספרי ז'בוטינסקי, אבל חיפה לא היתה מעוז של בית"ר, והוא שינה פעם שניה את הכיוון.

דר החליט להתגייס לפלמ"ח. הוא הופיע באחד הימים במטה פלוגת ד' בתל יוסף. התייצב בפני המפקד, סיפר על לימודיו בקולג' וביקש להתגייס. אחרי בדיקה אישית קצרה, אושרה מועמדותו.

ב־1942, נשלח לקורס הימי הראשון של הפלמ"ח. אחרי שנתמנה כמפקד מחלקת הרכש של הפלוגה הימית, יצא לו שם של צעיר נועז.

בראיון שהעניק ב־1976 לרפאל כשר ב„ידיעות אחרונות" אמר על כך: „בפלמ"ח צ'יזבטנו לא מעט ויתכן שהדביקו לי סיפורים. נכון שהשתתפתי בכמה מבצעים מעניינים בנמל חיפה. אני זוכר, למשל, כיצד הגיעה ספינה הודית עם מטען של כוספה בשביל אחד מבתי החרושת בארץ. האוניה היתה בדרכה מגיברלטר להודו ונודע לנו שנוסף לשקי הכוספה, היא נושאת עמה גם מרגמות.

„החלטנו כי עלינו להשיג את הפגזים בכל מחיר. ארגנו בלילה מסיבה לצוות הקצינים של האוניה. קבוצת מתנדבים מסבלי הנמל הסלוניקאים, עבדה במשך כל הלילה ופירקה את הפגזים, במקום את שקי הכוספה. עבדתי עם חבורה נפלאה של אנשים, כמו יוחאי בן נון, זלמן פרח ואיזי רהב, חברים שניתן היה לעשות איתם מבצעים גדולים".

■■■

באירופה, אחרי מלחמת העולם השניה, עסק דר בהעלאה בלתי ליגאלית של יהודים, בהברחת נשק, בארגון ספינות ובפעולות שונות, שחלקן לא התפרסמו עד היום. מפקד הפלמ"ח, יגאל אלון, הביע באוזניו את הוקרתו בהזדמנויות שונות.

אברהם דר היום: „אבי עבר משבר אישי חמור אחרי המלחמה, כאשר ראה כיצד נהג השלטון המנדטורי במעפילים ניצולי השואה שהגיעו ארצה, וכלפי הישוב העברי בארץ. במשך שנים חינך אותנו לכבד את הבריטים ואת כל מה שהם מייצגים. המציאות העגומה טפחה על פניו. הוא נשבר אחרי שאחי הצעיר יוסף, איש לח"י, נעצר ונדון למוות. אבי החזיר לבריטים את כל האותות שהעניקו לו, ויתר על זכויותיו וניתק את הקשרים איתם".

במלחמת העצמאות, ביצע דר משימות מודיעיניות נועזות בעורף האוייב ובארצות ערביות. עד היום אינו מוכן להרחיב את הדיבור עליהן.

אחרי המלחמה, לא חלם דר על קריירה בטחונית והעדיף להיות חקלאי. הוא נימנה עם קבוצת הצעירים שניסו, ללא הצלחה, לעלות למשק רמות נפתלי. ניסיון הנפל הותיר טעם מר בפה.

דר עבר לכפר יהושע, אחרי שנשא את דליה, בת המקום, והקים שם משק. „מאז ומתמיד היה לי יחס מיוחד לאנשי כפר יהושע. לא שכחתי אותם גם אחרי שעזבתי את הכפר וחזרתי לחיפה. הם אנשי אדמה אמיתיים. יש להם חכמת חיים, מוטיבציה לעבודה, פירגון הדדי, יחסי אחווה. את כל מה שהם עושים בעבודה ולא בספקולציות. העובדה, שעד היום לא נגעתי בבורסה אינה מקרית".

דליה דר, בת כפר יהושע, נהרגה בתאונת דרכים קטלנית והותירה אותו עם בת קטנה. רעייתו הנוכחית, צופיה, אם ארבעת ילדיו, היא בת גניגר.

■■■

זמן קצר אחרי שהקים את המשק בכפר יהושע והחל לראות ברכה בעמלו, הופעל עליו לחץ להתגייס למודיעין של צה"ל. דרושים אנשים מיומנים למשימות חשאיות במדינות ערביות.

אחת המשימות היתה, להקים „בסיס" מודיעיני בקהיר. כדי להכין לעצמו „רקע" אישי מתאים, יצא דר ב־1951 ללונדון. אחרי שהשלים את סיפור הכיסוי שלו, יצא לקהיר והחל בגיוס אנשי הרשת.

אחרי שהחברים ברשת הריגול נעצרו ונדונו לתקופות מאסר ממושכות, מהם [illegible] עולם, דר היה אחד הבודדים שפעלו [illegible] שונות למען שחרורם. באחת ההזדמנויות היה מעורב במעצרם של שני קצינים מצריים

קיווה, לשווא, שלא ישחררו את הקצינים, אלא בתמורה לנדוני הרשת. הוא התאכזב.

אחרי מלחמת ששת הימים, ב־1967, דאג דר לכך, שההחמצה של 56' לא תחזור על עצמה. חברי הרשת המצרית היו בכלא כבר 13 שנים. דר הזעיק את יגאל אלון ואת מנחם בגין, כדי שהעצורים במצרים לא יושארו שם, כפי שקרה אחרי מבצע קדש. אז לא נעשה די, לדבריו, כדי להביא את העצורים ארצה.

האיש שאיכזב אותו יותר מכל היה משה דיין, שלא גילה רגישות לגורל הנידונים, ב־1956, כאשר היה רמטכ"ל. ב־1967, כאשר היה שר ביטחון, לא התנה את החזרת הנידונים בעיסקת החזרת השבויים.

האיש שעזר לדר, היה ראש המוסד מאיר עמית, שהתפטר מתפקידו במחאה על החלטת הממשלה בעניין. עמית חזר בו אחרי שהממשלה ערכה ריבזיה בהחלטתה, והביאה להחזרת נידוני קהיר והמרגל הישראלי וולפגנג לוץ.

■■■

יחסיו של דר עם ראש אגף המודיעין בתקופת הפרשה, אלוף משנה (מילו') בנימין גיבלי, היו מתוחים ביותר. עד היום שוררים בין השניים יחסים מורכבים. בניגוד לאחרים שהזדהו עם שר הביטחון פנחס לבון, או עם גיבלי, דעתו של דר היא, שהאשמה על מה שאירע נופלת על שניהם.

„מעולם לא הייתי אישיות פוליטית ואין לי יומרות בכיוון זה. אין לי עניין לעורר מחלוקות ציבוריות, משום כך לא הבעתי את דעתי עד כה, ואין לי עניין לעשות זאת עתה. אני מעדיף לדבר על דברים בצורה פוזיטיבית".

ב־1971, הוצע לדר לשמש כמנכ"ל מכון הייצוא הישראלי. יו"ר המכון, בנימין גיבלי, לא יכול היה להתנגד לכך. בטעות סברו רבים, כי גיבלי הוא שמינה את דר לתפקיד. דר כיהן בתפקיד זה עד 1974.

אחרי שפרש מהמכון, החל דר לפעול כאיש עסקים פרטי, באמצעות חברתו ד.ע.ח ודר עיבוד חקלאי. דר האמין, שהטכנולוגיה הישראלית יכולה לפרוץ לשוק הספרדי. הוא מכר לספרדים ציוד ההשקייה החדיש וסלל דרך לאחרים בעקבותיו.

ב־1982, אחרי שסוכנות המכוניות הישראלית של „פיאט" הפסיקה את שיווק המכונית הספרדית „סיאט" בארץ, הציע לקחת על עצמו את העניין. כך קמה חברת „סעט" (ספניה אוטוקארס בע"מ), שבה הוא שותף עם חברת „דלק".

בשלוש השנים האחרונות, ייבאה החברה 15 אלף מכוניות. דר העביר את הניהול המעשי לבנו הבכור ברק, וליאיר אנקורי, שהיה בראשי קואופרטיב דן. דר עצמו עוסק בפרוייקט חדש, שאת טיבו אינו מגלה.

דר: „מה שאני יכול לגלות הוא, שהכיוון הוא ים המלח. אני יודע, שיש כיום בעולם נטיה להעדיף אוצרות טבע. יש לי כמה רעיונות וכאשר אגשים אותם, הדבר יתפרסם ברבים. אני לא עושה זאת למען הכסף, אלא האתגר. הסיוע העקיף לקופת המדינה מעניין אותי".

איש הנימוסים הבריטיים סב ומתגלה בדרך כעת. „אני מבקש לייצג גורמה בעולם העסקים, המבוססת על שמירת ערכים ועקרונות. אפשר להרוויח יפה גם ביושר, בלי העלמת הכנסות, ביצוע תרגילים פיננסים לא חוקיים, הערמה על השותפים או פתיחת חשבון בנק סמוי בחו"ל. זה מאפשר לומר בפנים, לכל אחד, כולל פקיד מס ההכנסה, מה שאני חושב עליו.

„ללא קושי אני יכול לחיות בהשג וילות ברוחבי תבל, להיות בעליה של יאכטה ולנסוע במכונית מפוארת. אני מעדיף לחיות חיים צנועים ולהמשיך ולהיות איש האדמה. אני ובני עושים את העבודה במשק החקלאי שלנו, שליד חיפה. המכונית הקטנה שלי מלאה אשכוליות ותפוזים לחלוקה בין חברים". ■

אברהם דר מפיץ היום את סופט־אנד־איזי, מגלח השיער הישראלי ● זוכרים אותו כאחד מגיבורי „הפרשה" ● מאז פרישתו מניהול מכון הייצוא, ב־1974, נעלם מהתקשורת ● היום, יוסי גנוסר יושב במכון הייצוא

ויתר על הפנסיה

למרות שחלפו למעלה מ־30 שנה מאז פרישתו של דר מהצבא, בדרגת רב סרן (בינתיים עלה לדרגת סגן אלוף), לא קיבל עד כה את תשלומי הפנסיה, עבור 20 שנות שירות.

שנת שירות בארץ אוייב משולשת לצורך חישוב פיצויים. לדר היו ארבע שנות שירות במצרים, לצד שנות שירות בטחוני רגילות.

דר פרש מהשירות ב־1957 אחרי מבצע סיני, לאות מחאה על שישראל לא התנתה את החזרתם של עצורי הפרשה („נידוני קהיר"), כתמורה להחזרתם של אלפי חיילים וכמה קציני צבא מצרים. בין הקצינים השבויים היה הגנרל דיגווי, ששפט את עצורי הפרשה.

דר לא היה בארץ באותה תקופה. ערב המבצע יצא למצרים, כדי להוציא משם יהודים בדרך הים. פעל יחד עם לובה אליאב.

אחרי פרישתו, נתבקש דר למלא טפסים כתנאי לקבלת הפנסיה. הוא סירב: „אין לי עניין לקבל את הפנסיה כל עוד החבר'ה יושבים במאסר".

כדי להשתלב בחיים האזרחיים, ביקש מסגן שר הביטחון דאז, שמעון פרס, להסדיר לו הלוואה מקופת המדינה, שהוחזרה לאחר מכן.

אברהם דר: „עד היום אני לא מקבל פנסיה. אחרי שהם שוחררו מהמאסר הממושך בעקבות מו"מ מייגע, בתום מלחמת ששת הימים, התחלתי לטפל בעניינים שלהם ולא חזרתי יותר לטפל בעניינים שלי".

אנשי „הפרשה" מקיימים איתו מאז קשרי ידידות הדוקים. אחת לשנה, ב־13 בפברואר, מתקיים מפגש שנתי באחד הבתים. דר תמיד מגיע למפגש, מכל מקום שבו הוא נמצא.

אחד מ„נידוני קאהיר": „אי אפשר לתאר במילים מה עשה למעננו אברהם. הוא היה קרן האור שלנו".

תצלומים: יצחק מפרימוס

אברהם דר, 1987: „מה שאני יכול לגלות הוא, שהכיוון הוא ים המלח. אני יודע, שיש כיום בעולם נטיה להעדיף אוצרות טבע"

„אף פעם לא הייתי אישיות פוליטית ואין לי יומרות בכיוון זה. אני מעדיף לדבר על דברים בצורה פוזיטיבית"

„מעולם לא גיליתי לאיש במה אני עוסק. לצערי, דווקא הפרסום סביב הפרשה הוציא אותי מהאלמוניות"

מאז תיבת נח, העולם נחלק גם לזוגות ● שנת '87, השנה שהיתה, נחלקה אף היא גם לזוגות: רייגן וגורבאצ'וב, האפיפיור וולדהיים, דתיים וחילוניים בישראל, צ'יצולינה והשד של צ'יצולינה

1987

צ'יצ'ולינה. המסע הבלתי ניפוץ לארץ הקודש

רייגן וגורבאצ'וב. תצלום: בוריס יורצ'נקו. התקשורת הצדיעה לו, האמריקני הצדיע לו

הנסיך והנסיכה. תצלום: נאמה. קלייטון תפילתו ועליזה

תובע מיכאל שקד, נאשם דמאניוק. תצלום: זום 77. משיא הדראמה אל הניירת והמומחים הטכניים

המגע והגבהות. תצלום: זום 77

האפיפיור וקורט וולדהיים. תצלום: סיגמה. מחזה חלל של השנה. מעבר לפרשים וקשקשים

הפגנות שבת בירושלים. תצלום: זום 77. המתח היהודי־ערבי דחק את זה הדתי־חילוני

הנסיך והליידי. תצלום: סיגמה. כנדו מוכר במחוז הרכילות

קללה סינית עתיקה אומרת: „שתהיה לך היסטוריה מעניינת", כלומר, שתדע שיאים ונפילות, שיגשוג ומצוקה, אויבים חד־שים ובריתות חדשות. שנת '87, עם סיומה, נראית שנה מיוחדת במינה. אבל, כמעט כל שנה, בעידן המודרני, נראית מיוחדת במינה, בתנאי שהיא מצטלמת טוב. ואין לך שנה שלא מצטלמת טוב, כי 'ההיסטוריה' בכבודה ובעצמה מבינה תקשורת.

מה קרה? טיפה מהים: הבורסה האמריקנית השאננה, נפלה. משטרי דיקטטורה בפיליפינים ובהאיטי קרסו ופינו מקום למעין דמוקרטיות מבוהלות. 50 הרוגים במכה, בירת האיסלאם.

בירושלים, בשלהי המאה ה־20, התחדשה מלחמת דת, הפעם יהודית פנימית, בעוצמה פונדמנטליסטית. ממשלת אחדות לאומית סיכמה עצמה סופית השנה כממשלת שיתוק. בסוף השנה, ישראל הצטרפה לרצף תצלומי הטלוויזיה מרחוב קוריאה, ו'גברה' עליו: מהומות בשטחים, חיילים יורים במפגינים, הרוגים. גם השנה, התקשורת נרחפה על ידי גורמים ימניים ולאומיים לעמדת 'האשם העיקרי'. הטלוויזיה הרוסית, לראשונה מאז הפלישה, הקרינה קרב באפגניסטן. שביתת טלוויזיה ממושכת בישראל חידדה את התחושה שהעם 'שונא' את 'המסך'.

רייגן וגורבאצ'וב, לאחר מסעי גישוש ממושכים, נפגשו לפיסגת פתיחות בלתי צפויה. מי שהיה אותה תקופה באמריקה, יכול היה לחשוב שהרוסי רץ לנשיאות האמריקנית. גארי הארט חזר למירוץ.

צ'יצ'ולינה, אולי בעקבות מארק טווין דמיוני לחלוטין, הגיעה לישראל. הנסיך והליידי די המשיכו למלא טורי רכילות באינטנסיביות של נעורי זוהר. מלחמת איראן־עיראק נדחקה לשולי החדשות. איראנגייט ריסקה נשיא אמריקני, וצירפה אותו למסורת נשיאים אמריקניים המתרסקים בשלהי הקדנציות שלהם, לאחר שנים טובות לא רעות.

משפט דמאניוק, שהחל כדראמה גדולה, נפרט לנ... ולמומחי־הגנה מוכים. גורבאצ'וב מכר את ספרו להוצאה אמרי... וכסף ויזומה עברו השנה מארצות הברית לברית המועצות; ... אמריקנים בונים מלונות פאר במוסקבה ובלנינגראד. חברת ה... סאצ'י האנגלית הגבירה את החדירה שלה לארצות הברית.

וודי אלן, כצפוי, יצא עם סרט חדש, ואן גוך נמכר ב־36 מ... דולאר. קיפר הגרמני ושנאבל האמריקני זכו למעמד אמנותי... של פיקאסו ושאגל. בישראל ביקרו טינה טרנר, הראיי־רסט... היוריתמיקס. מהפך היסטורי בישראל: הסיטרואן בי.אקס דוחק... גלגלי הטוברו. איש לא יופתע אם, חס ושלום, מספר הרוגי ה... הדרכים בישראל השנה יעבור או עבר את האלף.

ההיסטוריה הישראלית רשמה לעצמה השנה מושגים ... וביניהם: אוטובוס 300, ואנונו, הזמן הצהוב, נאפסו, מולכו, אינס... יהיה טוסו, באה מאהבה, עיתונאי קטן שלי, חיי בישראל... שחורה, מבכ"ל מדיני, התגנבות יחידים, שתי אצבעות מצידון...

כצפוי, מה שלא צולם לא קיים. מה שלא דווח, לא קרה. התקשורת של '87 הם טיוטת ההיסטוריה הראשונה של '87. ■

מערכת „7

מי יגן על הפראיירים

ראשונים היו הגרפולוגים. אחריהם באו השדכנים. ועתה הגיעה שעתם של מתווכי הדירות, הקרקעות הנדל"ן ושאר נכסים ● במשרד המשפטים מתלבטים: „אנחנו חיים במדינה ליברלית. אדם רשאי להגנה על חופש העיסוק"

(המשך מעמ' 32)

מסיבות השמורות עימם, להגיף עצמם מאחורי וילאות כבדים.

דירה אחרת פנתה לעבר בית הקברות, והמצבות המלבינות הבריחו לקוחות. „נוף מקאברי", פסק מונשיין, „מוצע למכירה". והמצבה, כלומר, הדירה, נחטפה. לכל דירה יש קליינט, אומר דוד מונשיין. דירה קטנה ברחוב סואן ורועש, נמכר תחת הכותרת: „דירה מתאימה מאוד לכבדי שמיעה".

ועוד ניסוחים מונשייניים מופלאים: „במושבה הגרמנית דירה עם טחב. מתאימה לגידול פטריות".

■■■

גם הלקוחות אינם טלית שכולה תכלת, אומרים בענף, ומתכוונים בין השאר לטריק ידוע של הסעת חינם באיצטלה של חיפוש דירה. כך, למשל, היה נוהג יהודי בעל זקן מידות לפקוד כמעט מדי יום את אחד ממשרדי התיווך הרבים במרכז הבירה, והיה מבקש לרכוש דירה צנועה בשכונת תלפיות רווקא. זה רחוק, היה אומר הקונה הלהוט. המתווך היה מזמין מונית ומסיע את הלקוח המזוקן לדירה אחת או שתיים בתלפיות. הקונה היה סוקר בנחת את הנכס מגלה עניין ומפטיר: „אני צריך עוד לישון על זה". אחר כך, היה מוותר על הזכות להסעתו במונית בחזרה לעיר למשרדו של המתווך, ונפרד ממנו: „אני אלך ברגל. אתקשר בקרוב".

ההסדר הזה פעל שבועות רבים, עד אשר טעה הנוסע המאושר ונכנס לאותו משרד פעמיים. אז גם נתגלה הסוד. היהודי היה זוכה בדרך זו להסעת קבע חינם לביתו בשכונת תלפיות.

■■■

מלד"ן מחייב את 400 חבריו בכללי אתיקה. „אפילו הוצאנו אנשים מהאיגוד שלנו", מתפארים חברי מלד"ן. מר פלס: „הגוף שלנו נעדר מעמד חוקי או ממלכתי. אנחנו אגודה וולנטרית של מתווכים, שהגיעו למסקנה, כי עליהם לאכוף על עצמם את כללי האתיקה. יש לנו גם גוף לבוררות ואנחנו מוציאים חברים מהאיגוד.

„למשל, מתווך המציע נכס שיש לו אינטרס אישי בו, עובר עבירה חמורה בכך שהוא מסתיר את זה מהקונה.

„אסור לחבר שלנו להציע נכס על ידי תיאור מטעה או מסולף. לחבר אסור גם לבצע פעולות שעורך דין צריך לבצע אותם.

„לקוחות רבים מגלים, כי מתווכים נטולי סמכות מנסחים בעצמם זכרון דברים עבור הלקוח, ובכך, לעתים, הם גורמים לו נזק בל ישוער. זו גם עבירה על החוק.

„יש לקוחות לא מעטים המנצלים את אי הסדר השורר בענף, ומתחמקים מתשלום הולם עבור השירותים שקיבלו".

■■■

„תשמע מה קרה לי", אומר מונשיין, „יום אחד פונה אלי לקוח, אינני יכול לנקוב בשמו, נאמר שמו גולדנברגר, והוא מבקש את שירותי המקצועיים. תדע לך שאני אינני פונה ללקוחות אלא אם הם באים אלי.

„האיש הזה אומר לי שיש לו דירה מפוארת בטלביה. תמכור לי את הדירה, הוא מבקש. נחתם הסכם כדת וכדין, ואני מוצא לו קונה משהו יוצא מן הכלל.

„שם הקונה במקרה אף הוא גולדנברגר, והוא תייר מארה"ב. אני מפגיש אותו עם המוכר, ולאחר שיחה של דקות אחדות, מתנפלים השניים בבכי זה על צווארו של זה.

„אנחנו אחים, הם בוכים ואומרים לי, לא נפגשנו עשרים שנה.

„זה בסדר, אני אומר להם, שמח להפגיש רחוקים, אבל עכשיו מגיעה לי עמלה. מה פתאום? מיתממים הגולדנברגרים, ממתי אח מוכר לאח באמצעות מתווך?"

עורך דינו של מונשיין הבהיר להם את משמעות הסירוב, ואיחוד המשפחות ומכירת הדירה התבצעו תמורת תשלום עמלה כחוק.

אגב, מונשיין מסכים להנחה, שמי שמחליט באמת בעסקי קניית ומכירת דירות הן הנשים. גמרת עם האשה כאילו סגרת עסק.

■■■

כמה לוקחים? איש הישר בעיניו יעשה. יש הגובים 2 אחוזים מהקונה בלבד. יש הנוטלים מהקונה והמוכר. יש המסתפקים באחוז. יש כאלה שבכוונה תחילה אינם מדברים על עמלתם, ורק ברגע שלפני השלמת העיסקה הם מתנים את ביצועה בתשלום הולם.

מתווכים בורים מבטיחים, לעתים, במלוא הסמכות: „הנכס הזה פטור מתשלום מס". אחר כך, מתברר שהמס מרקיע שחקים. לעתים יגלו: „הנכס נקי. אין שעבודים". מאוחר יותר, מתברר כי לא עיינו כלל בנסח הרישום, והנכס משועבד עד דור אחרון לנושים מציקים.

כדי למנוע תקלות כאלה מציע פרופ' אוריאל רייכמן, בהצעת החוק המעלה אבק במשרד המשפטים: „מי שיורשה לעסוק בתיווך, צריך לסיים לפחות 50 שעות לימוד בקורס לאנשי מכירות מיקרקעין".

תכנית הלימודים, על פי החוק המוצע, תכלול בין השאר את כללי האתיקה שיונהגו במקצוע, וכן הרצאות בנושאים כגון: יסודות בדיני חוזים, דיני תכנון ובנייה עיסקאות מיקרקעין ושומה, ואפילו חוק מס שבח הלכה למעשה.

עוד מציע דיקן הפקולטה למשפטים: אחת לשנה, כאשר מתווך יבקש לחדש את רשיונו, יצטרך להוכיח כי השתתף בהשתלמות בת 25 שעות לימוד.

מתווך יהיה רשאי לעסוק במקצועו, וזאת על פי החוק המוצע, אם הוא בעל השכלה של 12 שנות לימוד לפחות.

■■■

אבי ואורית נבות, שנכוו באש התיווך, קובלים על כך שבחיפושיהם אחרי דירה היו מטלפנים בעקבות המודעות בעתונים ומגלים רק במאוחר, כי מדובר למעשה במתווך.

החוק המוצע ימנע תרמית מעין זו: „לא יפרסם מתווך מודעה על מכירת נכס, מבלי שציין בה במפורש כי הוא עוסק בתיווך מיקרקעין".

הרבה גידולי פרא ייעלמו מהנוף המשגשג הזה, אם אכן תתקבל הצעת החוק. במשרד המשפטים, אין נחפזים. שם טוענים נשתכנעו, כי העיסוק הנפוץ הזה דורש הכשרה מקצועית וכללים שיש לכפות אותם.

מכונאי וחשמלאי צריכים אצלנו הסמכה. כל עלמה במשרד נסיעות, המוכרת כרטיסי טיסה, חייבת בקורס בן שנה אחת לפחות. אבל, מי שעוסק בנכסים, ששווים מגיע לעתים לעשרות שנות חיסכון, איננו צריך אלא פנקס קטן ולקט מודעות מהעיתון. אפילו איננו זקוק למשרד או לטלפון. בכל בית קפה יכול מתווך כזה לנטות את אהלו ולגלגל עסקים כטוב בעיניו.

היום, אין הוא מתחייב במאומה בעבור מחיר טעויותיו. אם יתקבל החוק, יסתכן מתווך חפיפי כזה בהשעיית רשיונו עד לתקופה של חמש שנים.

פעמי החוק בוששים בינתיים לבוא. במשרד המשפטים גורסים: „אנחנו חיים במדינה ליברלית. אדם רשאי להגנה על חופש העיסוק".

ומי יגן על הפרייארים? לא שאלה טובה.

מיצעד הרהיטים השנתי

עסקת השנה
לרגל החלפת התצוגה
הנחה 25%
על התצוגה היוצאת

38 תשלומים חדשים
לראשונה בישראל שיטת שיווק מהפכנית
בא.א רהיטים אתה קובע את תנאי התשלום
38,25,19,13 תשלומים
ללא צורך בכרטיסי אשראי
התשלומים צמודים למדד

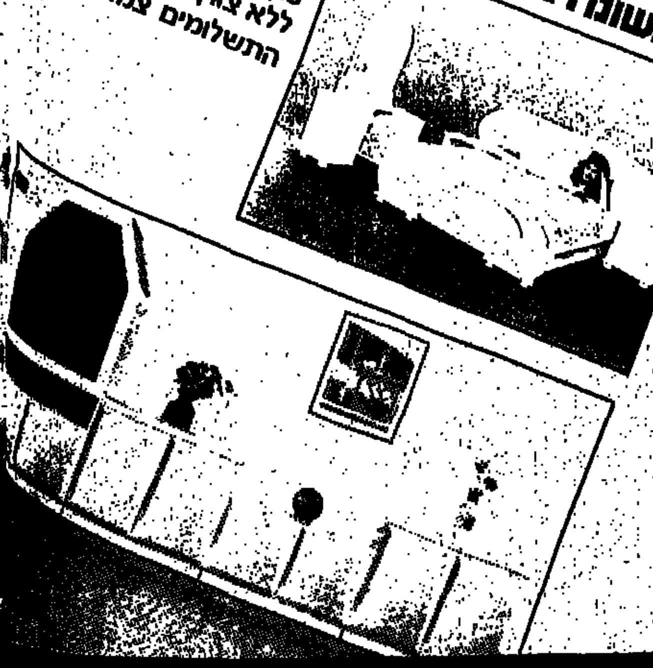

רהיטים
מערכות ישיבה מעור ובד. מזנונים. חדרי שינה.
פינות אוכל. חדרי ילדים ונוער.
רח' אצ"ל 35. אזור התעשיה החדש ראשל"צ. טל. 03-9611966 מול מפעלי גלי

פתוח בשבתות
מ-10.00 בבוקר עד [illegible]
במשך השבוע 9.00-20.00

לאור ההצלחה המיוחדת
של הבית המיוחד...

החלטנו לבנות עוד אחד מיוחד

על יחודו של הבית המיוחד בגבעת סביון עמדו אנשים רבים והוא הפך להצלחה מיוחדת. הדירות המיוחדות של בית זה נמכרו כולן, הרבה לפני לוח הזמנים המתוכנן.
לאור הביקוש המיוחד החליטה חברת אפריקה ישראל להשקעות לבנות ליד הבית המיוחד בית מיוחד נוסף.

מה כל-כך מיוחד בבית המיוחד?

הכל:

הבנין המיוחד
הבית המיוחד מצטיין בצורתו הארכיטקטונית המיוחדת המבטיחה שפע של כיווני אוויר עם נוחות ופרטיות מירביים לכל דירה, מבחר יוצא דופן של דירות מסוגים שונים, חניה תת-קרקעית, מחסנים פרטיים וגימור מושלם - כל אלה הופכים את הבית המיוחד לבית שאיכות החיים בו טובה במיוחד ויש בו פתרונות יחודיים למגוון של צרכים.

הדירות מיוחדות
בבית המיוחד אתה יכול לבחור מתוך מגוון אפשרויות יוצא דופן דירה גדולה במיוחד המהווה פתרון אידאלי לדרישותיך - כאילו הותאמה במיוחד לך: 3 חדרים (115 מ"ר), 4 חדרים (130 מ"ר), 5 חדרים (145 מ"ר), דירות גג, דירות עם מרפסת פתוחה ועוד.

המקום מיוחד
הבית המיוחד נבנה במקום טוב במיוחד בלב גבעת-סביון - השכונה שתוכננה והוקמה במיטב המסורת של, אפריקה-ישראל להשקעות, באיכות ללא פשרות ובתכנון סביבתי קפדני.

חברה מיוחדת
את הבית המיוחד בונים האנשים שבנו את סביון - אפריקה ישראל להשקעות בע"מ. הבניה של אפריקה ישראל באזורי יוקרה הוכיחה את עצמה לאורך כל הדרך, ערך הדירות שבנתה עולה בהתמדה יותר מבמקומות אחרים.

לפרטים נוספים
התקשר אלינו עוד היום, נשמח להפגש אתך ולספר לך עוד איך תוכל להשקיע טוב ולהשתקע טוב בבית המיוחד.
ת"א - רח' אחד העם 13, 03-650281, ימים א'-ה', 08:00-17:00.
סביון - מרכז מסחרי, 03-357191, ימים א'-ה' 16:00-18:00 יום ו' 09:00-13:00.

גבעת סביון
בקהילה של הצלחה!

אפריקה ישראל להשקעות בע"מ מקבוצת בנק לאומי לישראל בע"מ.

שירה • מאיר • שוב־עני • שקולניק

להרעיב את המחלה

מאת: אברהם ישי

חומרי הפסולת הנאגרים בתוכנו מכבידים מאוד על הגוף. השתחררות מרעלים אלה עוצרת את אי־הספיקה באיברים הפנימיים החיוניים, ומשפרת את מצבנו הגופני והנפשי. זה בדיוק תפקידו של הצום, ששורשיו מגיעים עד ליוון העתיקה.

אם אתם ממשיכים לתרץ את עובדת היותכם "מלאים" בכך שזו דרך־חיים, כי אז טעות בידכם. הלא האמת כאן בהירה כמסך שקוף. כמה חתולים, כלבים, אריות ונמרים ראיתם כשהם סובלים ממשקל־יתר? הטבע מוכיח, שהחיה בהיותה חולה, ואין זה חשוב במה חלתה, מפסיקה מייד לאכול, וחוזרת להרגלי האכילה שלה רק בהיותה שוב בריאה. במלים אחרות: אפשר לראות בהתנהגות טבעית זו מעין הרעבת־המחלה. קשה לנו, בני־האדם, לקבל עיקרון זה, ואף־על־פי־כן יש עדיין הטוענים, כי האדם הוא החיה הרציונאלית ביותר עלי־אדמות. מעניין מה דעתן של החיות על כך...

כבר לפני אלפי שנים המליץ היפוקרטס, אבי הרפואה המודרנית, על הצום. אפלטון וסוקרטס, חכמי יוון הגדולים, נהגו לצום באופן סדיר כדי להגיע לטהרת הנפש והגוף ול"יכולת שכלית עליונה". היוונים לא היו היחידים, ועמם ניתן למנות גם מלומדים רבים מן המזרח. נזכיר גם את הרמב"ם, שדגל בצום כדרך פשוטה להגיע אל פסגת הבריאות הנפשית והגופנית.

אנחנו, כאורגניזם שלם, נהנים מאותה בריאות שממנה נהנה גם התא הקטן ביותר המרכיב את גופנו הגדול. ייעודו של התא הוא להתרבות ולהחליף חומרים לשם יצירת תאים חיים ובריאים, שיחליפו את התאים המתים. לרוע המזל, בלא שנהיה מודעים לכך, אנו אוגרים חומרי פסולת, המתייצבים ככלמים לפעולת חידוש החיים בתאים ולהעברת חומרי־תזונה מתא לתא. נקל להבין, כי מצב כזה גורם להזדקנות מהירה. לכן, כדי להילחם בהזדקנות אין די ביצירת תאים חדשים. לא־פחות חשוב מכך לסלק את התאים המתים, דהיינו, את הפסולת, ויפה שעה אחת קודם.

הצום הופך לכלי חשוב שכל אדם בריא יכול להיעזר בו (אם אינכם יודעים מהו מצבכם הבריאותי, כי אז עליכם להתייעץ עם הרופא שלכם) זאת כדי לנקות את הגוף מרעלים מצטברים וליצור סביבה בריאה ליצירת תאים חדשים.

קשה אומנם להבין כיצד הגוף מבריא ללא אספקת מזון ואף בונה תאים חדשים המתפקדים ביעילות רבה. אך מה לעשות? זוהי עובדה פיזיולוגית שלא ניתן לערער עליה. רמת החלבון בדם בזמן הצום נמצאת בגבול הנורמה, וזאת, שוב, בגלל ההיגיון הנפלא שבו צורך הגוף את ... ועוד מאותן חומצות־אמינו על־ידי שחזורן בחילוף־החומרים החלבוני.

חומרי־הפסולת הנאגרים בתוכנו במשך הזמן מכבידים מאוד על הגוף. מרבית העול נופל על איברים אצילים כגון הכליות, הריאות, וכמובן הכבד. השתחררות מרעלים אלה עוצרת את אי־הספיקה באיברים הפנימיים, ושוב חוזרת אלינו היכולת הגופנית שנשכחה מאיתנו זה כבר. זוהי, בעצם, אותה הרגשה המלווה אותנו ביום הצום הרביעי, כאשר אנו חשים מעין התעלות מדהימה ומפתיעה למי שאינו רגיל בה. הכוח החדש הינו התחלה של משהו שלעתים אי־אפשר להיפרד ממנו.

נתחיל בכך, שאם אתם נוטלים תרופות באופן סדיר, עליכם להתייעץ בעניין זה עם הרופא־המטפל.

אם החלטתם לצום תוך שתיית מים בלבד, עליכם לשוב ולהתייעץ עם הרופא.

אם תחליטו לבסס את צומכם על מיצים, כי אז תוכלו להתחיל בכך כבר מחר. אין צורך בתוספי־מזון כגון ויטמינים, משום שתוספים אלה אינם פעילים ללא המזון עצמו. הצמים ה"קשוחים" והקנאים טוענים כי צום על בסיס של מיצים אינו נחשב לצום, אך לדעתי, זהו הצום המעולה ביותר. בירקות ובפירות קיימת אנרגיה אדירה, והמינרלים מטעינים את הגוף ביכולת התנקות מעולה ומהירה.

בצום המבוסס על מיצים בלבד יש להתחיל באכילת מנות של פירות וירקות טריים במשך שלושה־ארבעה ימים. יש להקפיד על אכילה של פירות בנפרד מירקות, וזאת משום שהפירות זקוקים לאנזימים שונים לשם עיכולם.

ביום הרביעי או החמישי התחילו בשתיית מיצים של ירקות ופירות, גם כן בנפרד, במשך ששה עד שמונה ימים. בתקופה זו תיעלם לחלוטין תחושת הרעב, ותוכלו לשתות מיצים ככל שיחפוץ לבכם. לרוויה!

רבים יודעים איך להתחיל בענין מסויים, אך מעטים בלבד יודעים כיצד להפסיק. יש להימנע מהפסקה מיידית וברוטאלית של הצום, משום שהדבר יהווה מכת־הלם לגוף שהתרגל לתנאים חדשים.

הנה לכם כמה ציוני־דרך להפסקת הצום:

- הוסיפו למיצים מנת־אוכל אחת קטנה
- איכלו לאט ולעסו היטב.
- חיזרו בהדרגה לתפריט מקובל ומאוזן. תחילה יהיה תפריטכם מורכב מפירות וירקות טריים במשך שלושה ימים, ורק אז ניתן להוסיף לו מרכיבים נוספים.

כאשר תסיימו את הצום ותשובו לתפריט מקובל, תהיו בריאים הרבה יותר. כל מזון או משקה, אפילו כוס־קפה, ישפיעו עליכם בצורה שונה מזו שהורגלתם לה לפני־כן, וגופכם יידע לטפל טוב יותר ברעלים.

מתוך מגאזין "חיים יפים" יולי...

רופא מפורסם שטיפל בהצלחה באישים חשובים מאוד מתריע: היזהרו מתרופות!

ד"ר בילר: "אני נגד תרופות - לפניכם הדרך שלי כיצד להיות ולהישאר בריא"

מאת ניקול קארפאנטייה

מדוע המזון הוא התרופה הטובה ביותר וכיצד לזכות בבריאות איתנה ובחיוניות שופעת?

התחדשות הרקמות הטבעית

יותר מ-40 שנה של עיסוק ברפואה לימדו את ד"ר בילר, כי: "התרופות הטובות ביותר אינן תרופות כלל, אלא המזונות שאתה אוכל".

וכך הכריז הרופא המפורסם: "גם אם היית שבור־כלי במשך 20 שנה, 30 או 40 שנה, יוכלו הרגלי אכילה חדשים ונעימים למלא אותך אנרגיה, להמריץ את חיוניותך ולהעניק לך בריאות מוצקה.

לעתים קרובות, תוכל לטפל במחלות רבות ושונות על־ידי כך, שתקפיד אך ורק על הדיאטה, אשר תיקבע לך לפי ספרי, והמורכבת ממאכלים רגילים הנמצאים בשימוש יומיומי, אשר מסייעים לגוף לפלוט מתוכו את הרעלים ההורסים את הבריאות!"

ד"ר בילר: "מאכלים מסויימים" הורסים את הבריאות; אחרים - משקמים אותה."

ד"ר בילר מספר, כי הגיע, על סמך נסיונו המצטבר, לשלוש מסקנות בסיסיות:

① לא החיידקים גורמים למחלות, כי אם ההרעלה המנוונת את התאים, פורצת את הדרך להתרבות החיידקים.

② השימוש בתרופות מזיק כמעט בכל מקרה. התרופות גורמות לתופעות לוואי מסוכנות, ולעתים אפילו למחלות חדשות.

③ המחלה ניתנת לריפוי על־ידי שימוש מתאים בתזונה נכונה. קביעה זאת נדמית אולי פשטנית, אולם אני הגעתי להכרה בכך, בעקבות מחקר מעמיק בתחום מורכב ביותר, שהוא - הכימיה הקולואידית של בלוטות ההפרשה הפנימית.

האם אתה יודע את הסוד?

אשר יבטיח לך בכל בוקר התעוררות דינמית? הסוד אשר יעניק לך עיכול "קל" כפי שרצית שיהיה לך תמיד? כיצד לאבד קילוגרמים ממשקלך ולהגיע למשקלך האידיאלי? כיצד לסייע לפעולתן התקינה של הבלוטות שלך? כיצד יכולות הנשים לעבור את תקופת המעבר בסבל מינימלי וללא תרופות? אלו רק דוגמאות מעטות מתוך שלל העצות המעשיות המובאות בספר. רכוש אותו וקרא בו ללא התחייבות מצידך.

ספר גדול, שבו 18 פרקים

הגוף - סדנת תיקונים ★ העיכול: קו ההגנה הראשון נגד המחלה ★ הכבד: קו ההגנה השני נגד המחלה ★ בלוטות ההפרשה הפנימית: קו ההגנה השלישי נגד המחלה ★ גופך בעיני הרופא ★ הכולסטרול ובעיות הלב ★ החלבונים עלולים להרוס את הגוף ★ דיאטה של ירקות לשיפור הבריאות ★ חלב ושמנים, במזון וכתרופות ★ כיצד להימנע מהצטננות ★ כיצד לטפל בקצרת, בטרשת העורקים, בקדחת השחת, בכיבים, בסוכרת, בחצבת וכו'.

ד"ר בילר: "תנו לטבע לטפל בכם"

"השתמשתי בתרופות כימיות, רק במקרים דחופים" - אומר ד"ר בילר - "ובהזדמנויות חריגות ונדירות. לעומת זאת, השתדלתי לרשום לחולים שלי תרופות־נגד שהטבע העמיד לרשותנו. ספרי - 'המזון הוא התרופה' - מלמד אתכם, מהו לדעתי המזון הטוב ביותר שיכול לשמש גם כתרופות הטובות ביותר."

המקרה של אשה בת 55

האשה סבלה מדלקת מיפרקים (ארטריטיס), מיתר לחץ־דם, מנדודי־שינה ומעודף משקל. כיום היא בריאה לגמרי וחזרה למשקלה הנורמלי. תוכלו לקרוא בספרו של ד"ר בילר, כיצד היא הגיעה למצב זה, כאשר התרופות שהיא השתמשה בהם לא היו אלא מאכלים פשוטים. אותן שיטות פשוטות עצמן, של תזונה נכונה, ריפאו גם גבר בן 61, שהיה מרותק למיטתו במשך יותר משנתיים עם עודף נוזלים שהצטברו ברגליו ובבטנו. אשה בת 58 שסבלה מהתנפחות הזפק. אשה שסבלה מיתר לחץ דם וכן הלאה.

ד"ר בילר מצטט דוגמאות רבות אחרות של חולים שהוא טיפל בהם, אך ורק בעזרת מזון מתאים (חולי סוכרת, טרשת העורקים, בצקת, קצרת, כיבים, תפקוד לקוי של הכליות ושל הכבד, הזדקנות מואצת, שיבושים בפעולת הבלוטות, וכדומה).

עדותן של שתי כוכבות מפורסמות שד"ר בילר טיפל בהן

גלוריה סוונסון (הכוכבת המפורסמת של שנות ה-30): "סבלתי ממחלה רצינית. התייעצתי עם 4 רופאים גדולים. כולם פסקו: דרוש ניתוח. ד"ר בילר ריפא אותי בעזרת דיאטה פשוטה".

גרטה גרבו (השחקנית הבלתי נשכחת): "אני בטוחה שספרו זה של ד"ר בילר יביא הצלה גדולה לאנשים רבים, במאבקם נגד המחלות שהם סובלים מהן".

דעתו של רוקח צרפתי

"הספר 'המזון הוא התרופה' הוא יוצא מן הכלל. נתתי אותו לכל אחד מילדי. הייתי מודאג כבר זמן רב מן הרעילות של התרופות הכימיות".

כיצד תוכל להעזר בספר זה ולהפיק ממנו תועלת רבה

כאשר תקרא בעיון את מפתח הענינים שבספר, מתחילתו ועד סופו, תגלה בן־רגע תיאור של מחלות רבות, חולשות, כאבים, אשר יתכן שפגעו גם בך. פתח את הפרק המצוין וראה כיצד ד"ר בילר מטפל באותם חולאים ללא תרופות.

"כאביך, סבלך ומחלתך נובעים מתזונה מוטעית ומשימוש בתרופות כימיות"

(מתוך ספרו של ד"ר בילר)

מעולם לא היה ספר כה חשוב ומשמעותי עבורך!

ספרו של ד"ר בילר יגלה בפניך לא רק את פרי יותר מ-40 שנות טיפול רפואי בעזרת מזון בריא. אלא - ודבר זה אולי חשוב עוד יותר - הוא ילמד אותך כיצד להכיר, להבין ולטפל באותות המצוקה שגופך שולח אליך.

האם לא היית רוצה להרגיש טוב יותר? האם לא היית רוצה שידידיך יתפעלו ממראה פניך הטוב? "לא רק שתיראה צעיר יותר, אתה תיעשה צעיר יותר", מדגיש ד"ר בילר.

ניקול קארפאנטייה

Dr. HENRY BIELER

ד"ר בילר מכהן כפרופסור בקתדרה על־שם טילדן־וגר־בילר לרפואה דיאטטית, בחסות האוניברסיטה של קולומביה של ארה"ב. וכך הוא מכריז:

"אני מאמין באמונה שלמה שהטבע, אם ניתנת לו ההזדמנות, יהיה תמיד המרפא הגדול ביותר. לעתים קרובות, נמצאתי במחלוקת עם רופאים אחרים המפטמים את החולה בתרופות, מתישים אותו בסמים חזקים ולבסוף נאלצים "לרפא את נזקי התרופה"."

גם אם אינך מרבה לקרוא ספרים, אתה חייב לעצמך את קריאת ספר זה (ותוכל לקראו ללא כל התחייבות מצידך).

אם לאחר שתקרא בספרו של ד"ר בילר לא תרצה להחזיק בו, החזר אותו תוך 30 יום בצרוף החשבונית/קבלה וכספך יוחזר לך תוך 10 ימים, לאחר שהספר המוחזר יגיע לידינו. כל זאת ללא תנאים כלשהם ומבלי לבקש ממך הסברים.

שי חינם!

שלח/י הזמנתך תוך 10 ימים ותקבל/י שי חינם את החוברת של ד"ר ז'אן מאוק־ויולה - "מה עושה רופא כדי לשמור על בריאותו" - אותה תוכל/י לשמור גם אם תחליט/י להחזיר את הספר.

הספר מתאים לנשים ולגברים

ניתן לרכוש את הספר גם ב"סטימצקי" - דיזנגוף סנטר, ת"א ובחנות הספרים של עלינה - כיכר המדינה, ת"א או בדואר באמצעות התלוש.

אחריות

ספרים שיוחזרו תוך 30 יום, בצרוף החשבונית/קבלה - יוחזר מחירם (ללא דמי טיפול ומשלוח) - תוך 10 ימים, מתאריך קבלתם במשרדנו.

שים לב!

כדי לקבל ללא דיחוי את העותק שלך, שתוכל לקרוא בו 30 יום ללא התחייבות כלשהי וללא תנאים, כל מה שעליך לעשות הוא לגזור ולשלוח את תלוש ההזמנה שלהלן.

קיראו את ספרו של ד"ר הנרי בילר - ללא כל התחייבות

(בתוקף ל-21 יום).

תלוש הזמנה זה יש לגזור ולשלוח לפי הכתובת: הספרים השימושיים בהוצאת "גימל" ת.ד. 16187, תל־אביב 61161 - טלפון 236293

כן, ברצוני לקבל ללא התחייבות את הספר "המזון הוא התרופה" מאת ד"ר בילר. אם ארצה לשמור את הספר ברשותי, אעשה כן. אם לא - אחזיר אותו לכם, בצירוף החשבונית/קבלה, תוך 30 יום ואתם תחזירו לי תוך 10 ימים, את הסכום ששילמתי (פחות דמי טיפול ומשלוח) - זאת ללא הצגת כל שאלה בפני.

אני מצרף בזה סך 35.40 ש"ח (32.90 ש"ח מחיר הספר + 2.50 ש"ח דמי טיפול ומשלוח) בהמחאת דואר / בציק לפקודת "גימל".

שם פרטי .... שם משפחה ....

רחוב .... מספר ....

ישוב .... מיקוד .... טל' ....

ת.ז. .... חתימה ....

* בקב עיכובים בדואר יש לקחת בחשבון שהספר יגיע תוך כ-24 יום מתאריך משלוחו.
* הציקים יופקדו על־ידנו רק עם משלוח הספר.

בריאות

ריח רע בפה (חלק ב')

בניגוד לרפואה הקונבנציונלית המטפלת בברז הדולף, הרפואה הטבעונית מנסה לתקן דברים ברמת השיבר הראשי. תחזוקת גוף נכונה, לדוגמה, טוענים חסידי השיטה, היא אותו גראם של מניעה השווה לקילו רפואה.

וזה מה שהטבעונות גורסת בקשר לריח רע מהפה, כפי שכתבה ד"ר ר.ד מירושלים:

"מעבר לסיבות מקומיות (שיניים מקולקלות, היגיינת־פה רעועה, פצעים, פטריות, חוסר־רוק וכו'), הגורם המשמעותי ביותר, הוא תפקוד לקוי של הגוף על כלל מערכותיו. וראשונה להן היא המטבוליזם, חילוף החומרים המתרחש בגוף – כל התהליכים הביוכימיים פיזיולוגיים, הקורים מרגע הכנסת מזון, משקה, אוויר, ועד הפרשת תוצריהם מהגוף.

"תוצרים אלה, שהם תוצאת הבערה הפנימית המספקת אנרגיה לגוף, בתוספת סיבי מזון, מיקרואורגניזמים המאכלסים את מערכת העיכול, רקמות הרוסות שהוחלפו, חומרים מזיקים שנאכלו ('מזון אשפה'), עודף אכילת־יתר ושאריות שהמערכת אינה מסוגלת לעכל, חייבים להיות מפונים מהגוף במהירות ויעילות. אחרת, יביאו למעין 'הרעלה עצמית'. והמונח המפחיד הזה אינו מוגזם או בלתי מוכר, לחולי עצירות כרונית.

"דרכי הניקוז העיקריות הן צואה, שתן וזיעה. כל שיבוש בפעולתן ייאלץ את הגוף למצוא דרכים נוספות חליפיות, בחפזונו להיפטר מן הפסולת (כמו פצעונים, נזלת, כיח, קשקשים ועוד). חלל־הריאות, הפה, והאף, המכילים רקמות רכות ורירויות, הן מקום אידאלי לפיעפוע חומרים בלתי רצויים. וכשהם מגיעים ללשון במקום לפי הטבעת, זה פשוט מסריח.

"כמעט כולנו מכירים את תופעת הלשון המחופה – לבנבנה צהבהבה, שאנו נדרשים להציג בפני רופא כפתיח של דיאגנוזה בעקבות תלונה בריאותית. זוהי עדות לשיבוש תפקודי ומלווה הרבה מחלות. אך המצב לא צריך להיות חריף אקוטי, ואפשר לעבור חיים שלמים 'בריאים' עם לשון שאינה ורודה אדמדמה בריאה (ממש), עם טעם לא נעים בפה, ריח רע, ופרטנר בילתי נשיק.

"תופעת ריח פה של הבוקר או של יום כיפור, רק מחזקת את הבנת המתרחש: כאשר אנו עוברים צום (של יממה, או של שעות השינה בלילה), משתנה אופי חילוף החומרים: אם קודם הוא דאג בעיקר לספק אנרגיה ע"י בעירה – כעת, מחוסר מזון, ובמצב מנוחה, הוא מתרכז בעיקר בסילוק חומרי הפסולת (ותופעה המלווה בריח־זיעה חריף יותר, שתן מרוכז, לשון־מחופה). אצל אנשים רבים תהליך זה הוא תופעה של קבע, ומעיד על כך שהגוף במצוקה, ודרכי פינוי הפסולת המקובלות אינן מספיקות לו. הוא נואש, ונאלץ להסיע את הזיפתים הללו לכל פינה פנויה כאורגניזם.

"זה בקיצור הסיפור כולו, הוא גם דומה למה שקורה לריח הגוף בכללו, אך לא באותה עוצמה. גם קל מאוד לפתרו, אך אכן, שום תכשירים ותרסיסים שיהרגו את הסימפטומים לא יסלקו את המקורות.

"מה עושים?

"בד בבד עם הליכה לרופא/ה המתמחים בטיפול בתופעה – ואין בכך שום סתירה – עושים פשוט מאוד, הגיוני מאוד, טבעי מאוד, טבעוני מאוד:

"אוכלים 'נמוך' – סיפור שלא ניתן לפרטו כאן, אך עקרונית: רב סיבים, בלתי מעובד, קל לעיכול, ללא תוספות סינתטיות, לעוס היטב, טבעי ככל האפשר, בזמני 'תיאבון' אמיתי, בארוחות מוגדרות, לא חטיפיות, לא בשעות לילה מאוחרות, ועוד. בספר 'דוה לתמיד' מפורטים כמה כללי תזונה הגיוניים מאוד בהקשר זה. אם מקפידים עליהם (ענין קל מאוד), אפילו ההפרשות המוצקות לא יסריחו.

"אוכלים פחות (מהכמות הכללית הקבועה ה'רגילה'), ואז הגוף יתעסק פחות בהטמעת המזון ויהיה יעיל יותר בפינוי תוצרי־הפסולת.

"פעילות פיסית – שתחזק ממילא את שרירי האגן, הבטן, והשרירים הבלתי רצוניים של מערכת העיכול, וגם תגרום להזעה של ממש. (מעטים "מכירים בחשיבותה של זו כמנקות רעלים – אבל כדאי לזכור את תושבי סקנדינביה, הנאלצים לקיימה באופן מלאכותי בסאונות, בגלל הקור הגדול שאינו מאפשר אותה 'חופשי').

"שיפשוף יומי נמרץ של העור במברשת (סוסים) מכף רגל ועד ראש לפתיחות הנקבוביות, להזעה, לנשימה.

"נשימה מלאה של אוויר נקי, שאינו מורעל מעשן סיגריות ומאדי כימיקלים. נשימה עמוקה, ולא 'שטוחה'.

"ועוד ועוד. כל הנ"ל (צריך להיות) ידוע למי שמקורב לטבעונות, ולדרך ההגיוניות הרואה את הגוף כיחידה אינטגרלית אחת – ואת הסימפטומים השליליים, כאינדיקציה בלבד למחוללי הצרות האמיתיים".

ומה לנו להוסיף עוד מלה.

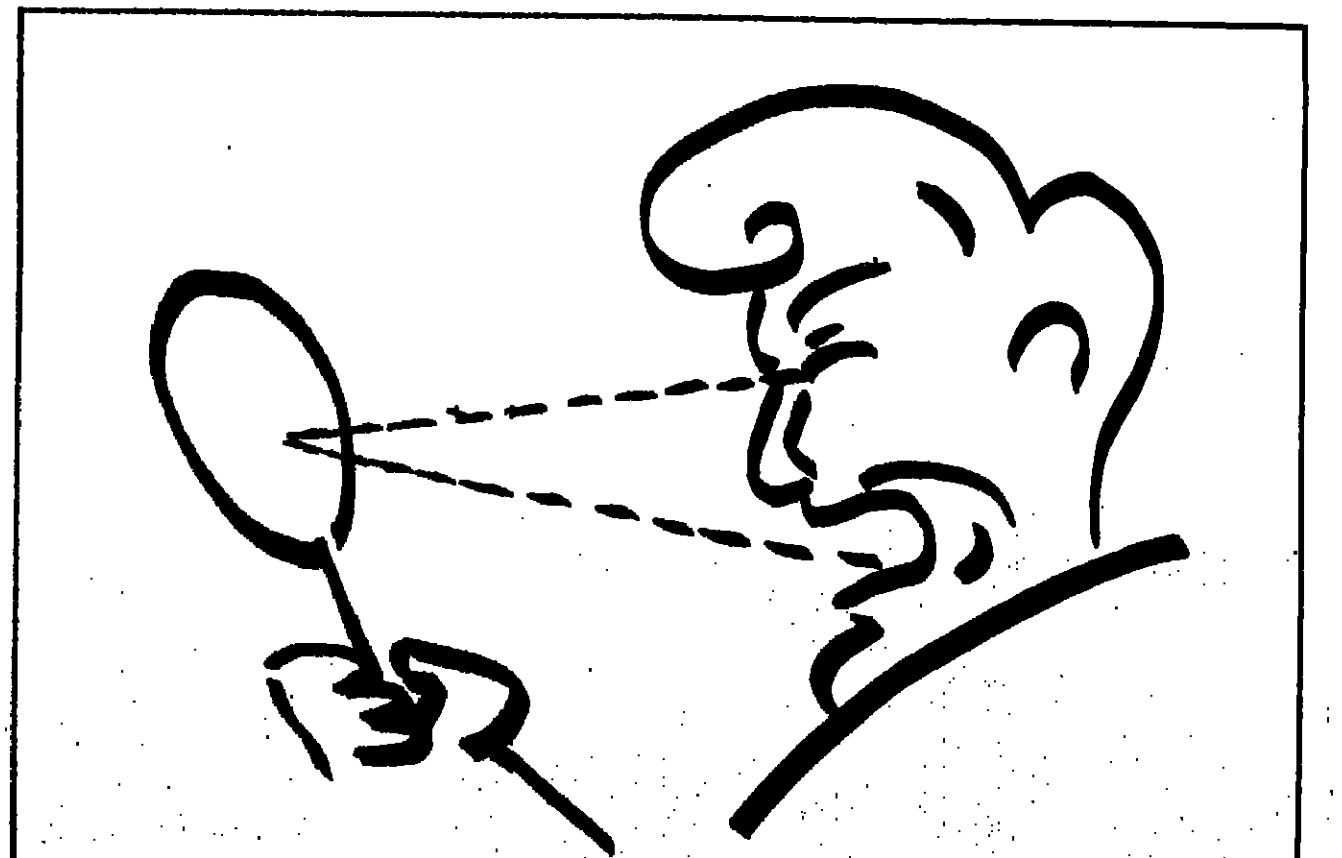
איור: עמיר רום

פטנטים

יונים

כבר כתבנו על המכה השכיחה הזו, יונים. הגורמות נזקים, החומצות שמפרישים בעלי כנף אלה מזיקים מאוד למבנים (לחלקי מתכת), קרציות היונים (כיני יונים) מהווים מפגע בריאותי חמור ומטרד בלתי נסבל לחשופים להם, שלא לדבר על מחלת הריאות המסוכנת שהן עלולות להעביר. תעשיינים, בעלי מחסנים, תולי כביסה וישנני בוקר של שבת, מאוד מודעים לבעיה.

כל הזמן נעשים ניסיונות לפתור את בעיית המזיקים האלה באמצעים שונים. לרשימה הארוכה של פטנטים שכבר הובאה, מצטרפים עוד שניים. אחד קניבלי, אחר צמחוני אקולוגי. ונתחיל בקניבלי, שחוואים משתמשים בו:

הוא רעיל מאוד, פרט מאשר עבור דרורים.. מסיבה עלומה, בקטע של "ירצו - יאכלו", הם לא רוצים... שם התכשיר "נובקרון" (משווק ע"י כ.צ.ט), מוהלים אותו ביחס של כ־1 תכשיר, ל־6־5 יחידות מים. לתמיסה זו מכניסים זרעי חיטה (במכולית) ביחס של כ־5 ק"ג זרעים ל־1 ליטר תמיסה. מספיגים את הזרעים עד להעלמות התמיסה. מפזרים על הגגות, כיסי החלונות ההזה (אך לא על גבי אדני החלונות) ובכל מקום שאין לבני אדם ולילדים מה לחפש שם.

הפטנט עובר יופי גם לאחר 7 חודשים. לא מסרית, ותמותת בעלי הכנף המזיקים הנה: מידית וללא סבל (אם כי פרט זה שולי בעיני הסובלים מהם. "אדרבה", אומרים הקורבנות, "שיסבלו, למה שרק אנחנו..."). רצוי לסלק את הפגרים בכדי למנוע את טריפתם ע"י עופות דורסים וכלבים.

והצמחוני:

פסים דוקרניים דקיקים בעיצוב מיוחד. פרט שכוח ברוחב 6 מ"מ שמתוכו פורצים כמו מוט קרן למעלה ולצדדים זיפי פלדת אל־חלד ששומרים על תכונותיהם לתמיד. הם דקיקים כמו שערות מברשת לניקוי בקבוקי תינוקות. העסק נראה כמו גב של זרבן אלגנטי מעוצב הכולם.

הרכבת הפסים הדוקרניים במקומות הקריטיים יוצרת סביבה עוינת, ומונעת מהיונים והציפורים לנחות על משטחים אלה, ומרחיקה אותם למקומות אחרים, אל מחוץ לטווח הפריט; וכל זאת מבלי לפגוע בהם פיזית. הפסים הדוקרניים בנויים בצורות שונות על מנת שניתן יהיה להרכיבם בכל מקום ובכל פינה זוויות.

קיימים בשני גדלים. האחד נגד יונים, שחפים והציפורים גדולות (גובה מהמשטח 8.7 ס"מ) והשני, לזרזירים, דרורים, וציפורים קטנות בגובה 10 ס"מ. זהו.

הורות

אף סתום לתינוקלה

באחרונה, יצא לשוק תכשיר הרחה לפתיחת אף סתום של תינוקות. חותכים את כוסית הג'לי, מפזרים את התוכן הקמפורי החריף על הכרית או על הציפית של הילד, מחכים חמש דקות שהאדים החריפים מדי יתנדפו, שמים את הדרדס בחזרה במיטה, וההקלה – לדברי היצרנים – מובטחת. אפשר לטפטף לו את זה על הבגד ביום, או על קדמת הפיזמה שלו בלילה, העיקר שיהיה במקום וזמין להרצה.

לשתי חברות שלי מסקנות חד משמעיות על התכשיר, אלא שכל אחת מהן טוענת ההיפך. סביר ששתיהן צודקות. לא כל תכשיר יעיל לכולם.

ולתינוקלה, בכל זאת אף סתום זה סבל איום. הם לא יודעים לתצריך את הדבר הזה לתוך מטפחת, וגם לא יודעים לנשום דרך הפה. הם חיים בתחושת חנק מתמדת, ובאין תכשירים שיפעלו עליהם מיידית, צריך להציל. ההורה (שלא אכל קודם בצלים, שומים וחריפים) מחזיק את פני הילד בין כפות ידיו, ובתנועה שמקבלת מיומנות עם הניסיון, שם את האף של התינוקלה בפה שלו, שאיבה אחת לא חזקה מדי, אבל מהירה ועשויה בזריזות, והאוויר חוזר לקטנטן מאיפה שהוא יודע לקחת אותו.

מה שעוד יש לי להצביע מלמד שזה לא הגיינה, המעביר חיידקים ובעוולר, ההיפך והפיגור, זה שני דברים: שמבכי להציל את התינוק שלי ממצוקה. "מגעיל" לא מופיע אצלי במילון (ושלבתום ברחוב על אימה מכובד עם שיניים צואות ולעשות לו הנשמת פה לפה, שמומלצת כל כך לנישימה בכל תשדיר שרות בנושא – בעיני הרבה יותר הרבה יותר מגעיל מזה).

מסלול טיול

מיבנים תורכיים בבאר־שבע

באר אברהם

אחד ממלונות המסגד

המסגד – מוזיאון באר־שבע היום

הורוסקופ

מאת האסטרולוג אילן פקר

לשבוע המתחיל ב־1.1.88 והמסתיים ב־7.1.88

תחזית שנתית לבני מזל גדי

השנה הקרובה מביאה לכם, בני מזל גדי, חשבון נפש מלווה בתחושה של סיום תקופה בחיים האישיים או המקצועיים. צפוי לכם עומס של אחריות גדולה, דאגות לבני משפחה וקושי למצוא את הנוסחה הנכונה המאפשרת שליטה במצב. העתיד לוטה בערפל ובחוסר וודאות, מצב המגביר את תחושות הדריכה במקום ואי היכולת לפרוץ קדימה בקצב הרצוי. עם זאת, בתחום הרגשי או הפיננסי אתם משיגים את האיזון המתאים וצפויות הצלחות מרשימות.

בתחום הקריירה – צפוייה התעוררות מחודשת ולקיחת יוזמה בעיקר בחודשים פברואר–מארס. מאידך, מאבק קשה בין הקריירה לבין האינטרס המשפחתי מתעורר בחודשים נובמבר ודצמבר. הכישורים היצירתיים באים לידי ביטוי בעיקר בתקופה מארס, אפריל ומאי. אויבים ומתנגדים אורבים לכם לאורך כל התקופה מיוני ועד נובמבר.

בתחום המשפחה – בחודשים ינואר–פברואר מתגבשת הרמוניה אולם הדאגות לבני משפחה מחריפות בתקופת החודשים פברואר ועד אפריל. החל מאמצע חודש יולי ועד נובמבר – ענייני משפחה גוזלים מכם את רוב הזמן והכוחות ומתנגשים עם תחום הקריירה. מהלך זה מגיע לשיאו בחודשיים האחרונים של השנה.

בתחום הכספי – אתם צפויים לשיפור משמעותי במחצית השנה הראשונה אם כי באפריל–מאי ההוצאות גבוהות מן הרגיל ואתם עלולים למצוא את עצמכם בבעייה. ענייני רכוש מקבלים תשומת לב מיוחדת בחודש אוגוסט. תיתכנה גם הקמת שותפויות מוצלחות בחודש זה.

בתחום הבריאות – בחודש ינואר ופברואר האנרגיות עדיין נמוכות ובעיות בריאות צצות מחדש. החל מסוף פברואר ואילך משתפר המצב הפיזי אך בולטת הנטייה לדכאונות או מצבי רוח מדוכדכים עד יוני. מחודש אוגוסט ועד לסוף השנה האנרגיות חלשות והנטייה היא לעלות במשקל ורגישות במערכת העיכול.

בתחום הרומנטי – הרגשות הרומנטיים סוערים בעיקר בחודש מארס וכן בחודשים מאי ויוני. בחודשים יולי–אוגוסט גוברת הנטייה ליצור קשרים חדשים או לשפר קשרים ישנים. בחודש נובמבר צפוי משבר בתחום זה העלול להימשך עד סוף השנה.

תחזית כללית לשנת 1988

למדינת ישראל

★ נדחות הבחירות בישראל עקב מצב חירום או הכרזה על משטר חירום זמני (תוך המשכה של ממשלת אחדות במתכונת הדומה לקיימת).
★ מחריף הקיטוב בין הזרמים הפוליטיים במדינה ומתפתח משבר מנהיגות.
★ המפלגות הדתיות פורשות מן הממשלה ואף מן הקואליציה.
★ שר האוצר מתפטר על רקע מאבקי הכוח במפלגתו או עקב משבר ממשלתי.
★ ממשיכה התסיסה בשטחי יהודה שומרון ועזה ובירושלים והיא גולשת גם לערביי ישראל.
★ מחריפים היחסים בין ישראל לארה"ב על רקע הבעייה הפלשתינאית.
★ המלוכה בירדן עוברת זעזועים ונמצאת על סף הנפילה.
★ מדינות ערב פולשות לירדן או מנסות להתערב במדינה זו.
★ המתח בגבול הצפוני או המזרחי מגיע לסף עימות צבאי גדול לקראת סוף השנה.
★ מחריפים היחסים בין ישראל למצרים עד כדי החזרת שגרירים.
★ המימסד השלטוני עובר זעזוע בתחום חריגה מסמכויות.
★ ישראל מוקעת או מוחרמת על־ידי מדינות העולם בקשר עם עמדותיה הפוליטיות.
★ השר אריק שרון עובר משבר אישי או בריאותי, הסערות סביבו עוברות לגלים גבוהים.
★ הכלכלה במשבר קשה תוך שילוב של עליית מחירים מצד אחד ומיתון עמוק מצד שני.
★ נעשים צעדים ראשונים לקראת שינוי שיטת הבחירות או הכנת חוקה או שינוי משמעותי אחר בשיטת המשטר.

לעולם כולו

★ ארה"ב עוברת זעזוע נוסף בתחום המטבע והבורסה בדומה למשבר באוקטובר 1987. הדולר ממשיך לרדת.
★ העולם עובר בהדרגה לשיטה מוניטרית חדשה, בתחום המטבע הבינלאומי, ושוקע למיתון ממושך.
★ מחריפה מערכת היחסים בין סין לברית־המועצות.
★ גוברת התסיסה במדינות מזרח אירופה (הגרורות של בריה"מ) נגד המשטרים שם.
★ רייגן עובר משבר בריאותי חמור.
★ פורץ גל חדש של אנטישמיות ושנאת ישראל ברחבי העולם.
★ אסונות טבע קשים ברחבי העולם באביב ובחורף (עקב רעידות אדמה, סופות, שטפונות ושינויים אקלימיים חריפים).
★ מלחמת איראן עיראק גולשת למלחמה אזורית.
★ הרוסים מאיימים על ישראל והופכים אותה למדינת עימות.
★ תהליך נפילת משטרים מקבל תאוצה ובתי המלוכה הירדני, הסעודי והמרוקני מועדים לכך כבר בזמן הקרוב.

גדי (23.12–20.1)
היוזמה והשינויים שביצעתם לאחרונה משפרים לכם את מצב הרוח ואת נקודת הזינוק, כלפי ביצוען של תוכניות נוספות בתחום האישי או המקצועי. עם זאת עדיין נמשכת הנטייה לטעויות בשיפוט ומוטב לפנות לייעוץ מקצועי עד כמה שניתן. רעיונות חדשים מלהיבים אתכם למרות שאין בידיכם דרכים לממש אותם בשלב זה. בולט השיפור במצבכם הפיננסי.

דלי (21.1–19.2)
כוכב נוגה במזלכם מעלה את הפופולריות שלכם והופך אתכם למבוקשים בכל ארוע. בתחום הרומנטי אתם צפויים להצלחה ניכרת ולחוויות מרגשות. עם זאת, קשרים חדשים אינם מבטיחים יציבות. בתחום המקצועי, זה הזמן להשלים פיגורים ולנקות את השולחן. היזהרו מרכילות מרושעת המתנהלת מאחורי גבכם או מניסיון להטעות אתכם בדרך כלשהי.

דגים (20.2–20.3)
הדגש בימים אלה הוא על פעילות חברתית וחידוש קשרים חברתיים מן העבר. עם זאת, אתם צפויים לאכזבות מכיוון זה עקב ציפיות מוגזמות. בתחום הכספי אתם צפויים להפתעות חיוביות וכך גם בתחום הצלחות בסכסוכים משפטיים. ההשגים בתחום הקריירה מרשימים מאד אך גם דורשים אחריות גבוהה.

טלה (21.3–20.4)
השינויים או התפניות שביצעתם לאחרונה בתחום המקצועי או הקריירה, עוברים שלב נוסף של גיבוש וכיוון. אתם מגבשים בשלב זה סדר עדיפויות חדש. עם זאת, אתם נוטים לטעויות בשיפוט ואבחנה בתחום זה ומוטב לא לסמוך על הבטחות מצד בעלי סמכות. זה הזמן להוכיח ולהציג את הידע העומד לרשותכם או את הכישורים המיוחדים שלכם. עליכם לקחת בחשבון כי לא תקבלו תגובות מידיות או ישירות.

שור (21.4–20.5)
ביקורים ונסיעות וכן התכתבויות מקדמים לכם את האינטרסים האישיים והמקצועיים. מידע חשוב נמצא בידכם ועשוי לעזור לכם בהתמודדות עם מצבים חדשים בהם אתם נוטים לאי־ודאות או לחשש מן העתיד. שינויים מאחורי הקלעים פועלים לטובתכם ובלבד שתשמרו על סודיות. בתחום הרומנטי הקשרים דורשים בירור מחדש.

תאומים (21.5–22.6)
הטיפול בענייני כספים או רכוש דורש זהירות מיוחדת עקב הנטייה לטעויות בשיפוט בתחום זה. ילדים או בני משפחה עומדים לצידכם ומעמידים לרשותכם עזרה משמעותית. ענייני עבודה עדיין דורשים מכם את מלוא האנרגיה אף כי בשלב זה חופשה קצרה תועיל לכם מאוד. חשבון הנפש האישי טרם חלף ועל כן טרם נפתרו שאלות החשובות להכנון עתידכם.

סרטן (23.6–23.7)
ענייני שותפויות וקשרים אישיים ורומנטיים עומדים בסדר עדיפות. עם זאת, אתם נוטים לטעויות בשיפוט במצבים הקשורים בתחומים אלה ומצפים ליותר מדי. האכזבות כבר עומדות בפתח ומוטב להתייעץ עם הקרובים אליכם או עם מומחים לפני כל פעולה או תגובה משמעותית או קבלת התחייבות. בתחום הרגשי אתם עדיין בעיצומה של הסערה ונדרשים לפעול במלוא משקלו של ההגיון על מנת לשמור על איזון נפשי.

אריה (24.7–23.8)
ענייני בריאות דורשים תשומת לב מיוחדת וכן סבלנות רבה לפתרונן של בעיות ולהגברת המודעות לנושא זה. בני משפחה דורשים מכם את מלוא האנרגיה ועליכם לנקוט בסבלנות ולא לגלוש לתגובות תוקפניות. על אף תסכול מתמשך בתחום הרגשי אתם הופכים למאד פופולריים ונוטים להסחף ברגשותיכם. עם זאת אתם בודקים מחדש את ההצדקה להמשך קיומו של קשר רומנטי אשר אינו מצליח להביא אתכם למימושו המלא.

בתולה (24.8–22.9)
הרגשות הרומנטיים חזקים במיוחד ושוחפים אתכם לתגובות בלתי שקולות. דאגות לצעירים במשפחה הולכות וגוברות. עם זאת, הכישורים היצירתיים מקבלים תנופה חזקה. בתחום הפיננסי השיפור ממשיך אם כי בקצב איטי מבעבר. אף כי בעיות משפחתיות טרם מצאו פתרון, הרי הטיפול בענייני רכוש משפחתי מקבל עדיפות. נסיעות וביקורים מאפשרים לכם לקדם את האינטרסים האישיים או המקצועיים שלכם.

מאזניים (23.9–23.10)
ענייני הבית והמשפחה מקבלים דגש אך מביאים עימם גם שיבושים וחיכוכים מיותרים. הזהרו מלהכנס לסכסוכים משפחתיים אשר אינם שייכים לכם. מומלץ להמנע ממעורבות גדולה מדי בבעיותיהם של קרובים או של חברים לעבודה. צפוי מאבק פנימי בין תכניות אישיות לבין מחוייבות כלפי המשפחה. החוצאות הכספיות גבוהות מהמצופה ומגבירות את המתח. בתחום הרומנטי על אף קשיים זמניים השיפור ממשיך.

עקרב (24.10–22.11)
המתח הנפשי טרם חלף ואתם נתונים עדיין בעיצומה של סערה. עם זאת, אתם חשים כי חזרתם אל עצמכם ובידיכם הכח והיוזמה להתחלה חדשה. הדאגות בתחום הפיננסי ממשיכות להעיק אך גם לכך עומד להמצא פתרון בקרוב. נסיעות וביקורים יאפשרו לכם לשחרר מתח אם כי מוטב לא לצפות לתוצאות מעשיות מכך. הזהרו מתאונות מעשיות מכך. הזהרו מתאונות ומפגיעות ממכשירים חדים או כלים נעים בעלי סיכון גבוה.

קשת (23.11–22.12)
טרם חלפה המועקה הנפשית והעניינים השוטפים עדיין מתנהלים באיטיות. עם זאת, האופטימיות נכנסת אליכם בהדרגה ועדיין במנות קטנות. בתחום הפיננסי הדאגה לכח ואתם נוטים לטעויות חמורות בשיפוט או לאיבוד השליטה במצב. זה הזמן לפנות לייעוץ מקצועי בטרם תעשו צעד משמעותי בתחום זה. הזהרו מלהגדיל את האשראי כאשר קיים ספק לגבי היכולת להחזירו. ענייני בריאות דורשים תשומת לב מוגברת.

לימוד והשכלה תיכונית | לימוד השכלה | קורסים וחוגים לבגרות

אנקורי

איפה כל המורים הטובים?
באנקורי.

והמורים הטובים יודעים ללמד את מה שצריך

אין חוכמות, עכשיו אתה יודע שני דברים:
1. המורים הטובים הם באנקורי.
2. באנקורי מלמדים אותך את מה שצריך.
המורים הטובים מעבירים באנקורי שעורי בוקר וערב לבגרות ולך יש ממי ללמוד.

ראה מה אתה צריך
- קורסי בוקר וערב למבוגרים בכל מקצועות הבגרות למועד קיץ הקרוב.
- קורסים מיוחדים במתמטיקה ע"י המורה יואל גבע.
- קורסים ברמות שונות באנגלית (למתקשים ולמתקדמים)
- קורסים חצי שנתיים למתמטיקה ופיסיקה 5-4 יח' לימוד.
- קורסים מיוחדים לביולוגיה, כימיה, סוציולוגיה ותולדות האמנות.
- קורסי הכנה לבחינות פסיכומטריות ע"י HIGH Q.

25% הנחה לחיילים וחיילים משוחררים

אנקורי בפיקוח משרד החינוך והתרבות

מכאן יוצאים עם בגרות

יעוץ והרשמה: אנקורי-סירקין 3 ת"א 03-285288
אנקורי-טרומפלדור 30 ת"א 03-297380, 03-204990

אל תחמיץ
בחו"ל ובארץ
המורה לשפות בביתך
עד נסיעתך תלמד שפה בביתך במהירות, יעילות ושטף
ב-4 קסטות + ספר לימוד
אנגלית ★ צרפתית ★ גרמנית
ספרדית ★ איטלקית ★ ערבית
יידיש ★ אנגלית מסחרית וכו'
TUTORTAPE, OXFORD, HUGO, B.B.C
חדש: אנגלית בוידאו ברמות שונות
תערוכות ספרים ומו"לים
סוכנות מסדה, אלנבי 76 תל-אביב
פתוח מ-9.00 עד 13.00 ומ-16.00 עד 18.00
טלפון: 659395 ובבית 236662, גם בשבת

תיכון ברק
בפיקוח משרד החינוך
נפתחות כיתות בוקר וערב לנוער ולמבוגרים
אחריות להצלחתך בבחינות
בגרות
בוא להתייעץ עם מנהל בעל-נסיון של 25 שנה.
אוטובוסים: כל קווי דן ואגד העוברים בדרך פתח-תקוה
ת"א, שד' יהודית 30 מול הקריה
כניסה משד' החשמונאים 6) טל: 339017
יעוץ והרשמה כל יום: 10.00—12.00
ובימים ראשון ורביעי: 19.00—17.00

מ.י.ל. ביהס הותיק והגדול להכשרת עובדי משרד וחשבונאות
מיסודו של המכון הישראלי למינהל
אנו נכשיר אותך לעבודה מעניינת ומכניסה
אנו נכשיר אותך תוך מספר שבועות ללא תלות בגילך והשכלתך בכל מקום בארץ למקצועות:
★ מעבדת תמלילים על מחשבי P.C
★ כתבנית עברית-אנגלית
★ מנהלת חשבונות ★ קלדנית
★ מפעילת מסוף מחשבי P.C
הפניה למקומות עבודה לבוגרות
בוא עוד היום לסניפי המכון הישראלי למינהל:
הסניפים פתוחים בין השעות: 9.00-1.00 לפהצ"ש, 16.00-19.30 אחה"צ
מ.י.ל. מכון ישראלי למינהל

מכון ישראלי למינהל | מרכז ישראלי לתקשורת המונים
קורס דו-שנתי לקומוניקציה ברמה אקדמאית לעיתונאות, יחסי ציבור חברות, פרסום וטלוויזיה
לימודי בוקר או ערב בהתאם לבחירת הלומד/ת
תל-אביב בן-יהודה 32 בית אל-על ח. 510
טל: 291858, 295529, 201392
חיפה בלפור 5 פינת נורדאו טל: 04-669041
מכון ישראלי למינהל

מנהל עסקים
קורס ערב לניהול עסק עצמאי
מפתח לפתוח עסק, אך מפחיד, ובצדק.
ישנם כיום הרבה פרטים חשובים, עליהם יכול העסק שלך לקום, או ליפול. לצד ה"מצליחנים" בעסקים, היו הרבה שניסו נכשלו ואפילו הפסידו.
אם פתחת עסק או שאת/ה מתכוון/ת לעשות זאת
הקורס למינהל עסקים עצמאיים של המכון הישראלי למינהל רצוי, כדאי ואפילו חובה! ללומדים יעוץ אישי חינם לפתיחה או ניהול עסק.
משך הקורס כשנה, פעם בשבוע, בשעות הערב.
חינם 24 שעות ביממה — חייגו/י לטל. 03-201392, 04-669041
מכון ישראלי למינהל

למד בגרות בקלות
וחסוך 1,000 $
הרשמה לקורסים מזורזים למועדי יוני 88', ינואר 89'.
לימוד בכתב, לימוד ערב או משולב לפי בחירה.
חינם - 24 שעות ביממה
המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב בשתוף המכונים הבריטיים. 35 שנות נסיון. 95% הצלחה

עיצוב אופנה
הרשמה לקורסי בוקר וערב בת"א ובחיפה.
אם אתה/ה מחפש/ת מקצוע מעניין, יצירתי ומקורי עיצוב אופנה הוא האתגר בשבילך.
חינם - 24 שעות ביממה!
מכון ישראלי למינהל

המכללה למינהל | הגמנסיה העברית "הרצליה" | גאה
לומדים עד להצלחה
הכנה לבחינות פסיכומטריות

גיל סדירת פרחים אמנותית „איקבנה"
מודיע כי
נפתחים קורסים מיוחדים לסדירת פרחים יפני אירופאי
הקורסים נמשכים ארבעה חודשים וכוללים פגישה אחת לשבוע בשעות הבוקר או הערב, כל פגישה בת 3-4 שעות.
כל החומרים הדרושים ניתנים במקום.
פרטים: גיל „איקבנה" סדירת פרחים אמנותית
תל-אביב, רח' אבן גבירול 94, טל. 247488

„באר-שבע בנויה בתבנית אירופית. רחובות יפים לה, ברוחב של 15 ו-20 מטר. משני צידי הרחוב שתולים שדרות אילנות. הצינורות מביאים את המים לכל בית ובית. בנייני הממשלה עולים בטוב טעמם על הבניינים שלה ביפו."
מתוך העיתון „אחדות", 1914

במשך מאות שנים, עד סוף המאה הי"ט, היתה ביר א-סבע, הלא היא באר-שבע, בסך הכל נקודת מיפגש בין אזורי השליטה של שלושת מטות הבדואים בנגב. המקום היה צומת דרכים, עם מי תהום גבוהים למדי, שנשאבו בשלוש בארות באיזור.

לפתע, בשנת 1887, חל שינוי במצב: מלחמה שפרצה בין שבטי העזאזמה לשבטי התראבין נטתה נגד העזאזמה. הצד המפסיד חש אל השלטונות העות'מניים בעזה ובירושלים וקרא לעזרתו, כדי להציל את שטחיו ולמנוע שפיכות דמים.

התורכים לטשו זה מכבר עיניים לאיזור הזה, בגלל קירבתו היחסית לתעלת סואץ, שהפכה אותו לבעל חשיבות אסטרטגית. השולטן עבד אל-חמיד השני בכלל שאף לחזק את השלטון התורכי בשולי האימפריה, אבל עד אז חששו התורכים להיכנס לאיזור הזה, כדי שלא להסתבך עם הבדואים.

לא פלא, איפוא, שהתורכים קפצו על ההזמנה של בני העזאזמה ותוך זמן קצר החליטו להקים בביר א-סבע עיר מודרנית חדשה, שתשמש להם מרכז אדמיניסטרטיבי, ממנו יוכלו להשליט את סמכותם על כל הנגב.

התורכים החליטו גם להפוך את באר-שבע לעיר לדוגמה, ושלא כמו בערים אחרות במזרח התיכון, לתכנן אותה היטב לפני שיוחל בנייתה למעשה.

מלאכת התיכנון הוטלה על ארבעה מהנדסים: שווייצרי, גרמני ושני ערבים. זאת, כדי לשלב את הידע האירופי המודרני, עם המנטליות המקומית.

מאחר שהשטח שבו עמדה לקום העיר לא היה מוגבל, למעשה, ושבנייניה נועד להיעשות על ידי רשות מרכזית וסמכותית, יכלו המתכננים לעשות לפי מיטב השיקולים והצרכים של עיר מודרנית באותה עת. ואכן, הם הוציאו תחת ידיהם מלאכת מחשבת של תיכנון ערים.

רחובות העיר הותוו בצורת שתי-וערב מסודרת להפליא – וכל כך שונה מהרחובות המעוקלים והצרים של ערים עתיקות במזרח התיכון. דבר זה לא היה רק יפה, אלא גם סייע לשלטונות להשגיח היטב על התנועה ברחבי העיר ולהגיע בקלות למקומות שהתערבותם נדרשה. מיבני הציבור היו מרוכזים כולם בחלק הצפון-מערבי, בכניסה מכיוון עזה. אזורי המלאכה רוכזו בצידה השני של העיר, מדרום.

תשומת לב מיוחדת הוקדשה לצורתה החיצונית של העיר: מיבני הציבור ניבנו בקפידה ובפאר יחסי, הרחובות הותוו ברוחב ניכר ובמקומות שונים ניטעו גנים. מסלולנו היום יוליך אותנו אל המיבנים מאותה תקופה, ויאפשר לנו ליהנות מהם.

המסלול

נפתח את ביקורנו בעיר בגשר הרכבת התורכי, שעל נחל באר-שבע (מס' 1 במפה). כדי להגיע הנה ניסע מהעיר מזרחה, בדרך חברון, עד לצומת אילת ונחנה באחד ממגרשי התניה של השוק הבדואי. אחרי כן נלך מכאן ברגל לעבר קבוצת עצי אקליפטוס המצויים ליד הגשר. כאן נעלה על הגשר ונלך לאורכו עד המקום שבו נסחפה אחת מאומנותיו בשיטפון גדול בשנת 1963. אורך הגשר 190 מ' והוא נשען על 20 קשתות.

נחזור לגדת הנחל ונרד לתוכו. הצלמים שבינינו ימצאו כאן הרבה זוויות צילום מעניינות...

הגשר שבו אנחנו מבקרים הוקם בשנת 1916, לצורך מסילת הברזל שהוקמה על-ידי התורכים כדי להעביר אספקה לכוחותיהם שניסו לכבוש את תעלת סואץ מידי הבריטים. הגשר תוכנן על ידי מהנדסים גרמניים, אך הקבלנים והפועלים שבנו אותו היו יהודים. מחלות, שטפונות, מזון גרוע ועוד גרמו קשיים רבים לעובדים, ורק בקושי רב הסתיימה העבודה. הקבלנים עצמם הפסידו את כל מה שהרוויחו בפרוייקט הזה, כי האינפלציה הפכה לאין את הכסף התורכי שקיבלו.

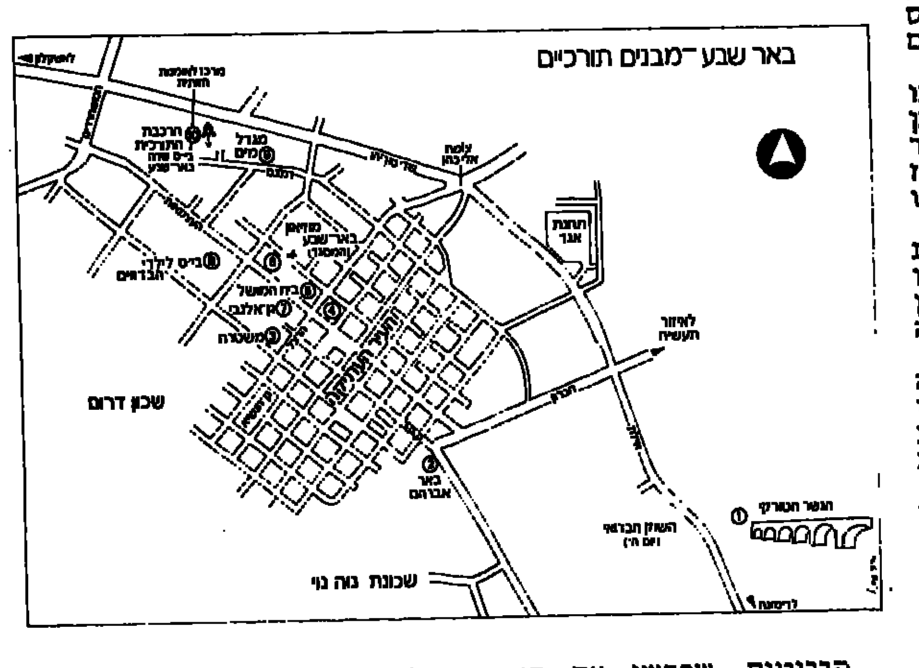

הבריטים, שכבשו את הארץ ב-1917, ביטלו את מסילת הברזל שעברה על הגשר וסללה עליו כביש. מאז השטפון של 1963 הכביש נטוש ואסור לנסוע עליו.

בתום ביקורנו בגשר נפנה אל באר אברהם (2), בצומת הרחובות הראשיים דרך חברון וקק"ל.

לפי מסורת ערבית, זוהי הבאר שלפי המסופר במיקרא חפר אברהם אבינו בבאר-שבע, ואחרי מריבה עם אנשי אבימלך מלך גרר, כרתו שניהם ברית ואברהם מסר לאבימלך שבע כבשים לאות בעלותו על הבאר. „על כן קרא למקום באר-שבע, כי שם נשבעו שניהם" (בראשית כ"א, ל"א).

גם אם אין זה ודאי כל כך שמדובר באותה באר, הרי זו באר קדומה. על אחת האבנים שבדופן שלה התגלתה כתובת בערבית (שאבדה בינתיים), משנת 1112 לספירה. ייתכן גם שהבאר קדומה עוד יותר, וכי הכתובת הוצבה בה בעת שיפוצים.

לפני באר אברהם מצויה באר משוחזרת, המראה כיצד נראתה באר אברהם במאה הקודמת. באותה עת היו שתי הבארות המצויות כאן שייכות לשייח' ממטה העזאזמה. כשהחלו התורכים לבצע את תוכניתם לבנות כאן עיר, הקים השייח' מיבנים על שתי הבארות הללו, התקין עליהם אנטיליות, ששאבו את המים – ומכר את תפוקת הבארות לכל דיכפין. אחרי כן גם בנה השייח' חאן לעוברי אורח. לזכותו של שייח' זה יש לרשום את העובדה, שהיו אלה שלושת מיבני הקבע הראשונים של באר-שבע החדשה...

האנטיליה הוא מעיין שרשרת של דליים, הקשורה לגלגל גדול. חלקה התחתון של השרשרת עובר בתוך מי הבאר, ואז מתמלאים הדליים. הגלגל הגדול, המונע על ידי חמור או גמל, מושך את הדליים המלאים כלפי מעלה, ובהגיעם לראש הגלגל הם מתהפכים ומימיהם נשפכים אל לתוך תעלות או לתוך בית קיבול כלשהו. לאחר מכן הם יורדים שוב לתוך הבאר – וחוזר חלילה.

נמשיך ברחוב קק"ל, ששימש כאיזור העסקים הראשי של העיר. הרחוב נראה לכל אורכו מה„סראיה", הלא היא בית המושל התורכי, המשמש כיום כמשטרת העיר (3). בבית המימשל ישבו אנשי המינהל התורכיים של כל נפת באר-שבע. הוא הוקם בין השנים 1900-1908 והיה הבניין הציבורי הראשון בעיר. בשנים הראשונות אפילו התגורר בו הקאימקאם (המושל) התורכי. כן היה כאן בית-המשפט התורכי ובית-הדין השבטי של הבדואים במחוז.

הבניין בנוי לתפארה. בחזיתו שלוש קשתות, בכניסה אולם קבלה גדול שמשני צידיו משרדים ואותו מערך מצוי גם בקומה השניה. הגג היה מכוסה במקורו ברעפים אדומים, אך הוא נשרף על ידי בדואים בעת המאורעות.

מבית המימשל נעבור אל מה שהיום הוא המזנון החלבי של השק"ם (4), אבל בימיו הראשונים היה לו ייעוד נכבד יותר: זה היה ביתו של עארף אל-עארף, מושל נפת באר-שבע בתקופת השלטון הבריטי, בין השנים 1929-1939 והיה ידוע כאחד מראשי הלאומנים הערביים בארץ. לאחר מלחמת העצמאות שימש הבניין כבית המימשל הצבאי בנגב, וכיום, כאמור, הוא בסך הכל מזנון חלבי.

מכאן נחצה את רחוב הרצל ונעבור אל בית המושל (5), שניבנה בשנת 1906. זהו בית בן קומותיים, עם אכסדרת כניסה בעלת שלוש קשתות בקומה התחתונה וגג רעפים. הקומה הראשונה שימשה כחדר אירוח וקבלת פנים לציבור. בקומה השניה היה מעונו הפרטי של המושל ומשפחתו. הכניסה לקומה זו היתה בגרם מעלות חיצוני. בשנת 1937 הפך הבניין לבית-ספר לבנות. בתחילת 1950 שימש הבניין את עיריית באר-שבע ועתה הוא מהווה חלק ממוזיאון באר-שבע.

נלך ברחוב העצמאות ונגיע למוזיאון באר-שבע (6). עד כיבוש באר-שבע ע"י צה"ל במלחמת העצמאות, היה זה מיסגד, שנחשב לאחד היפים בארץ. הוא הוקם ב 1906 והוא פונה הישר דרומה למכה. משום כך הוא נוטה באלכסון לרחובות שלידו.

בשער המיסגד מצוי פישפש קטן, בו עבר האלמאם. מעל לשער טבלה עגולה, בה מופיע חותם השולטן התורכי. מיבנה המסגד הוא בסיגנון תורכי מובהק: במרכזו כיפה הנשענת על אומנות ובקירותיו חלונות רבים. בקיר הדרומי, הפונה למכה, מצויה גומחת ה„מחראב". כן יש כאן הצריח שממנו היה המואזין קורא לתפילה.

אחרי ביקור קצר במוזיאון אפשר לנוח מעט בגן המיסגד.

מעבר לכביש מצוי כאן גן אלנבי. הגן עוצב בצורה גיאומטרית, כשבמרכזו עמוד שיש המנציח את הניצחון התורכי על האנגלים בקרבות עזה (מארס-אפריל 1917) לאחר נפילת העיר בידי האנגלים, באוקטובר 1917, הם העמידו על העמוד הזה את פיסלו של מצביאם, גנרל אלנבי. שכן באר-שבע היתה העיר הראשונה שנכבשה על ידיהם תחת פיקודו בארץ-ישראל. הפסל נעשה בידי אברהם מלניקוב, יוצר פסל האריה לזכר טרומפלדור בתל-חי. הלוט מעל הפסל הוסר במארס 1923, בטקס שבו השתתף הנציב העליון הבריטי. אבל בספטמבר 1938 ניתצה כנופיה ערבית את הפסל, שנראה לה כסמל השלטון הבריטי.

הבריטים הציבו לאחר מכן במקום שבו ניצב הפסל, גלעד, הנמצא כאן עד היום. על הגלעד כתובת באנגלית ובערבית, בה נאמר רק: „אלנבי, 1917-1918".

מכאן נלך לרחוב העצמאות, אל-בית הספר הממשלתי התורכי לילדי הבדואים (8). התורכים תיכננו את הבניין כבית-ספר חקלאי עם פנימיה למאתיים ילד. בדומה לשאר מיבני הציבור התורכיים בעיר, זהו בניין דו קומתי, בעל גג רעפים, שבחזיתו אכסדרה עם שלוש קשתות, כניסה מרכזית, אולם מרכזי גדול שמשני צידיו, בשתי הקומות, חדרי מגורים וכיתות לימוד.

הבניין הוקם ב-1913. שנה לאחר מכן, עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה, הוא הפך לבית-חולים צבאי.

לאחר הכיבוש הבריטי חזר הבניין לשמש כבית-ספר. בתחילה – כבית-ספר רגיל ולאחר מכן, בשנת 1932, חזר לייעודו המקורי, כבי"ס חקלאי לילדי הבדואים.

לאחר מלחמת העצמאות שימש הבניין כ„בית החייל" והוא נשאר בשימוש צבאי גם לאחר שבית החייל עבר למשכנו החדש.

מכאן נלך לתחנת הרכבת התורכית של באר-שבע (9-10). מסילת הברזל שהגיעה לכאן הונחה בתחילת 1915. חשיבותה של העיר, כתחנה ראשית במסילה התורכית שהסתעפה ממסילת יפו-ירושלים והגיעה עד קסימה בסיני, ניכרת במיבנים והמיתקנים הרבים שנותרו מאז: בית נתיבות, בנייני משרדים ובתי מגורים לעובדים, בית מלאכה לשיפוץ קטרים וקרונות, מינסרת עצים, מגדל מים ועוד.

נגיע לכאן מבית-הספר, דרך רחוב המוכתר, ממנו נפנה לרחוב רמב"ם. כאן, מיד בצד שמאל, ניצב מיבנה עגול וגבוה (9). זהו מגדל המים, שקטרי הקיטור התורכיים נזקקו להם. המסילה עברה ממש ליד המגדל הזה, במקום שבו מצויים כיום בתי מגורים רבים.

נשוב לרחוב רמב"ם ונמשיך עד קצהו המערבי, ממנו נפנה ימינה, לעבר המרכז לאמנות חזותית (10). כאן היה בית הנתיבות של הרכבת התורכית. הוא נחנך בשנת 1915 והיו בו, בין השאר, אולמות המתנה לנוסעים. אחרי הכיבוש הבריטי הוא הפך לבית מינהל הנפה. ב-1948 השתלט עליו הצבא המצרי וקבע בו את מיפקדתו באיזור. הבניין נכבש על-ידי חטיבת הנגב של הפלמח ב-20 באוקטובר 1948, במיבצע „משה". כיום הוא משמש, כאמור, כמרכז לאמנות חזותית וכסדנה ליצירת נייר למיניו. לצורך זה משולב בבניין גן של צמחיה המשמשת לעשיית נייר.

בית הפקידות של תחנת הרכבת משמש כיום למשרדי החברה להגנת הטבע בעיר.

ראינו בסיורנו הרבה מיבנים מתקופת התורכים, אבל בעיר מצויים הרבה אתרים נוספים מאותה תקופה. מידע נוסף אפשר לקבל מבית-ספר שדה בבאר-שבע.

רמי חסנוב

ידיעות אחרונות
החברה להגנת הטבע

מידע כללי
- משך הטיול: כשעתיים.
- גיל המטיילים: משפחות עם ילדים מעל גיל 12.
- עונה מועדפת: סתיו, חורף, אביב (לא בקיץ)
- ציוד: מפת באר-שבע (מפה מאויירת), מים ונעלי הליכה.
- אתרים מומלצים לביקור:
מוזיאון ארכיאולוגי באר-שבע, טל. 057-39105.
מוזיאון לאמנות, גראפית, טל. 057-34338.
השוק הבדואי – ביום חמישי.
- מידע נוסף בי"ס שדה באר-שבע, טל. 057-38527.
- ספרות מומלצת:
באר-שבע – העיר העתיקה, 1900—1948, בהוצאת החברה להגנת הטבע.
לצאת להתאוורר – אליהו שטרן.

מודיעין טבע
מרכז המידע למטייל, של החברה להגנת הטבע, נמצא ברח' השפלה 3, ת"א, טלפון 03-375222, המרכז פועל בימים ג', ה', ו', בשעות 09.00—12.00.

עורכת: דפנה מרוז

הטיול בשבוע הבא:
לאיזור צור נתן
(ליד כפר-סבא)

סיורים בבאר-שבע
בשבת, ה-2 בינואר 1988, נצא לסיורים מסניף החברה להגנת הטבע בבאר-שבע (שדרות טוביהו, פינת המשחררים, נקודה 10 במפה), בין השעות 10.00—13.00.
חניכי חוגי הסיור של באר-שבע ידריכו את המטיילים במיבנים התורכיים של העיר. הסיור מיועד לחברי החברה להגנת הטבע. מי שאינו חבר, יוכל להירשם במקום לחברות משפחתית לשנה, תמורת 38 שקל. ולצאת לטיול. אם יירד גשם, יבוטלו הסיורים.

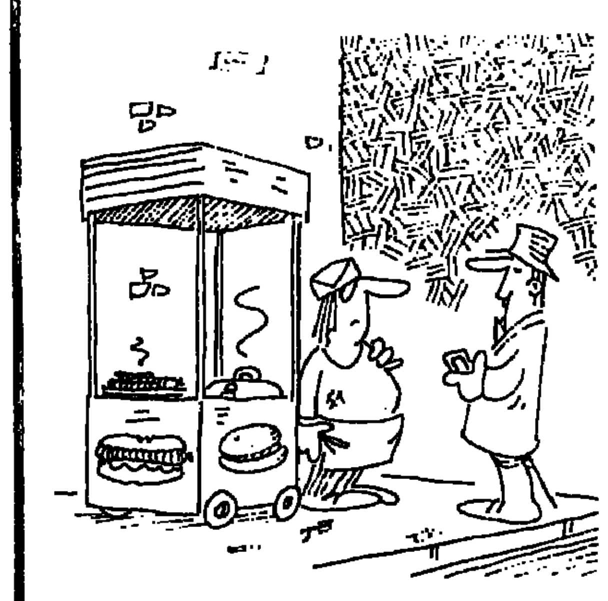

"..את מקבלת כרטיסי אשראי?"

"..תפסיקו אתה תבלבל את הארכיאולוגים של העתיד!"

"..הרופא לא נמצא כאן כרגע. משהו שאני יכולה לעזור?"

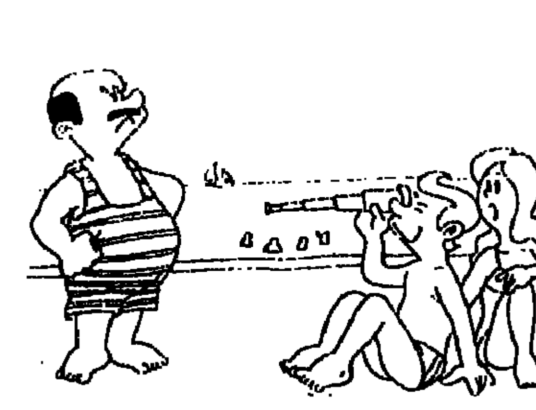

"..את רואה את האיש הנועלי ההוא בסוף החוף?"

"..הבית קטן אומנם, בהתחשב במחיר, אבל תראו איזה נוף!"

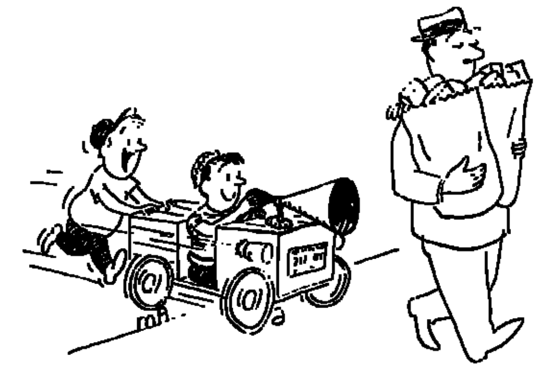

"..עכשיוווו!"

להצליח בבגרות

בחירת בית־ספר היא החלטה חשובה ביותר. לפני שאתה מחליט - שאל את חבריך. למד מנסיונם של אחרים!

נמשכת ההרשמה לכיתות בוקר וערב למועד יוני 1988 לכל מקצועות הבגרות

כולל: מתמטיקה 5 יח' ★ פיזיקה 5 יח' כולל מעבדה ★ כימיה ★ ביולוגיה ★ אומנות ★ בחינות פסיכומטריות.

באולפן לבגרות: 1. 80% מהתלמידים עברו בהצלחה את בחינת הבגרות במתמטיקה במועד יוני 1986. 27% קבלו ציונים 9 ו־10. 2. לימוד עד להצלחה בבחינה או החזר שכר לימוד במקרה של כשלון שני; 3. שעורי עזר לתלמידים מתקשים ללא תשלום נוסף. 4. בסקרי דעת קהל של חברת קלע בשנת 1986 ובשנת 1987 ברציפות, נבחר האולפן לבגרות כביה"ס האקסטרני הטוב ביותר בישראל. 5. לכן, זהו ביה"ס האקסטרני למבוגרים הגדול ביותר בישראל אך בעל הכיתות הקטנות ביותר.

ראיון בלעדי עם מנהל האולפן לבגרות, בי"ס ערב לבגרות הגדול ביותר בישראל, אינג א. לחמן (מחבר הספרים).

25% הנחה לנרשמים השבוע

הפתרון הגואל

מורה מקסים, מקסים, אוירה נהדרת בשעורים וממש כיף ללמוד ביחד. זוהי תגובתה של תלמידה אחת מיני רבות הממליצות בחום על הלימודים באולפן לבגרות המשמש כבי"ס בוקר וערך לאקסטרנים.

שאלנו את מר לחמן: האמנם נמצא הפתרון הגואל לתלמידים המעונינים להשיג תעודת בגרות?

אליהו חבזה: "מ"6 בתיכון ל־10 באולפן לבגרות בפיזיקה 5 יחידות".

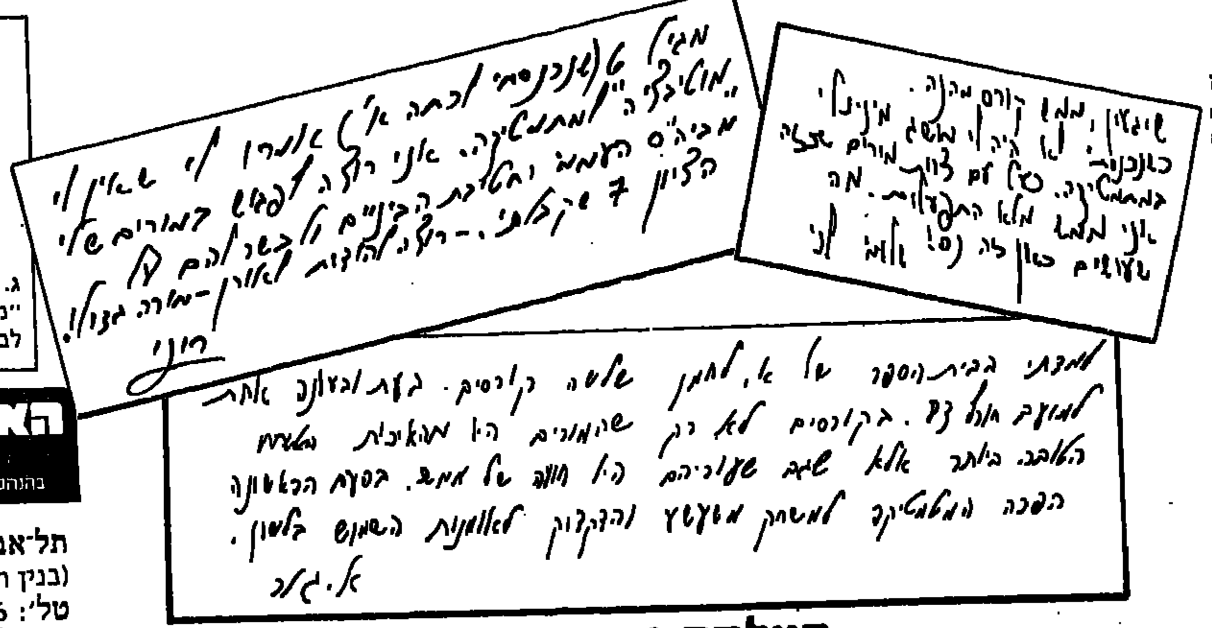

ג. ד.: "מ־3 בתיכון ל־10 באולפן לבגרות במתמטיקה 3 יחידות".

תשרכתו: האולפן לבגרות שנוסד בשנת 1979 הציב לעצמו מטרה לא רק ללמד את כל מקצועות הבגרות, אלא אף להביא את התלמידים לאהוב מקצועות אלה ולהנות מן הלימודים.

הצלחה מדהימה

האם הצלחתם במשימתכם?

תשובה: בסקר שערכנו בקרב בוגרי האולפן לבגרות, שניגשו לבחינות במתמטיקה במועד יוני 1986 התקבלו התוצאות הבאות:

80% עברו את הבחינה בהצלחה (ציון 6 או יותר), 27% קיבלו ציון 9 או 10, ציון ממוצע: 7.4.

שאלה: ומה בדבר המטרה השניה, אהבת המקצוע? תשובה: ראה את תגובות הבוגרים (מקצתן ניתן בעמוד זה).

בפיקוח משרד החינוך והתרבות.

האולפן לבגרות
בהנהלת המהנדס **א. לחמן**

תל־אביב: דרך חיפה 81
(בנין תיכון חדש חדר 7)
טל': 5461106; 03-5460618
ירושלים: רח' המלך ג'ורג' 16
טל': 222375, 02-222340.
חיפה: רח' יל"ג 3,
בית ליגת נשים
טל': 667411, 04-641040.
באר־שבע: רח' העצמאות 40,
טל': 71690, 057-73146.
מיזוג אויר מלא בכיתות.
ראש־העין: טל. 03-9369459.

ארוס... עושה את ההבדל!!!

ויברטורים
- החתול השחור עם שלט רחוק, לחדירה עם ויברציה מסתחררת ומגע רוטט ישירות לדגדגן רק 140.- ש"ח
- כולי ויברטור דמוי כף גברי אנטומי רק 95.- ש"ח
- ויברטור פלסטי ויברציה במהירות משתנה רק 40.- ש"ח

קונדומים
- משומנים 60 יח' רק 35.- ש"ח
- בטחון כפול עם קולטי זרע, 30 יח' רק 30.- ש"ח
- סטימר עם משחה להשהיית השפיכה, 30 יח' רק 30.- ש"ח
- לוטרה (משומנים), 30 יח' רק 25.- ש"ח
- פנטזיה במבחר מגוון כל יח' רק 6.- ש"ח

חוברות נועזות
הגיע משלוח חדש של חוברות לכל הטעמים במחיר בין 40-50 שקל לחוברת

מכבדים כרטיסי אשראי

הרפתקה שהיא חויה

יש לך רצון לצאת מן השיגרה, לתת דרור לדמיון, להשתחרר מדיעות קדומות, להעניק גוון חדש ונועז לקיומך האינטימי שלך. השימוש בתכשירים ועזרי מין במוחות והגיגיים חושף בפניך עולם חדש ומרתק, ומעניק לך מימד מוסף: תחושות נפלאות של סיפוק שלא ידעת עד עתה.

וידאו ארוס
מבצע 1988 עד חיסול המלאי
★ קסטות V.H.S.+BETA שעה וחצי, במחיר ללא תקדים
★ קסטה אחת בסך 20.- ש"ח
★ 6 קסטות במחיר בסך 100.- ש"ח
הגיעו 12 סרטים חדשים באורך של 3 שעות וכן 5 סרטים חדשים בתרגום עברי

מבחר של 500 סרטי סקס
- קסטה 3 שעות רק 60.- ש"ח
- החלפה בודדת רק 6.- ש"ח
- 10 החלפות – 3 שעות רק 40.- ש"ח
- 20 החלפות – 3 שעות רק 60.- ש"ח
- קסטה שעה וחצי + 2 החלפות רק 40.- ש"ח
- החלפה בודדת (שעה וחצי) רק 5.- ש"ח
- מבחר סרטי צ'יצ'ולינה בספריית "ארוס"

החלפות ללא הגבלת זמן

אביזרי עזר לגברים
- בובת אהבה רק 140.- ש"ח
- עם ויברציה רק 160.- ש"ח
- ד"ר ריצ'ארד רינג טבעת מיוחדת לפין, להשהיית השפיכה ולזיקפה מחודשת רק 18.- ש"ח
- מאריך עם ויברציה להארכת הפין עד 5 ס"מ
- שנהום יהודי בעל ויברציה רוטטת רק 99.- ש"ח
- אוניבלשל – מכשיר פנאומטי מתוחכם, הגורם לזיקפה קשוחה ונמרצת לצורך תיפקוד מחודש ומהנה רק 130.- ש"ח
- פרוסזה חלולה למשגל מסעיר, תומך אידיאלי ללוקים בבעיות זיקפה, בעל מבנה מיוחד לפין והנוח קשירה אלסטי רק 124.- ש"ח

תכשירים/תמריצים
- סדרת תכשירים ותמריצים לחיזוק ולהקשחת אבר המין הגברי ■ להשהיית לבנה הגמר ■ תכשיר מיוחד לגירוי האשה

ארוס
תענוג ומעוה..

אורנית

מערכות הישיבה שלנו – חלומיות ולא בשמיים

"מקור העור והסקאי" — נסיון ומוניטין של שנים רבות. 6 קומות ייצור ותצוגה ממיטב מערכות הישיבה הקיימות בישראל. עיצובים קלאסיים ומודרניים, באיכות וטיב ללא פשרה, מבד ומעור. מחירים סבירים בהחלט. צוות מעצבי הפנים שלנו ישמח להיות לכם לעזר בבחירת מערכת הישיבה הבאה שלכם.

מקור העור
סלונים
קטיפות
איכות
צור

מפעל לייצור ויבוא מערכות ישיבה סלוניות

מקור העור והסקאי
מפעל ואולם תצוגה: רח' עמק יזרעאל 24 ת"א טל' 820608, 839436, 03-824044

שעה של פנאי

תשבץ

מאת הלל הרשושנים

מספר 1453

21 פרסים יחולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה. פרס א': "רצח נפוליאון" מאת בן וידר; ועוד 20 פרסי ספרים. המען למשלוח פתרונות: "הלל", תשבץ השבוע מס' 1452, ת.ד. 20227, ת"א (61201).

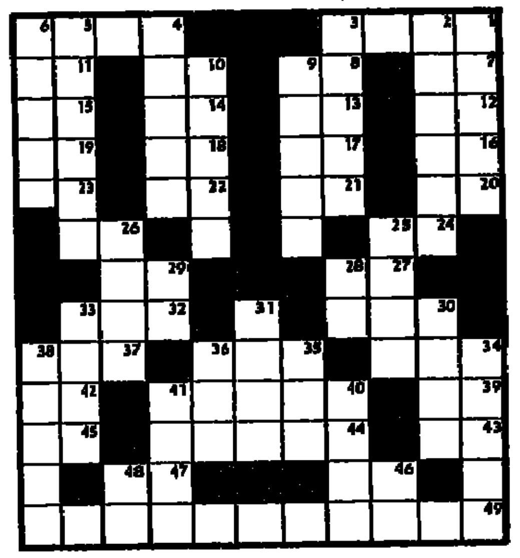

במאוזן – מימין לשמאל: 1) השריר העבה של הזרוע 4) זכרונו רשומים יום־יום 7) שדה מחוץ לישוב 8) כלי עינויים לרגלי אסיר 10) חסר־אמצעים 11) מצוי בפה 12) ביטוי שלילי 13) יום טוב 14) מרגיש 15) חומה נמוכה 16) "תרדיף" (שם נרדף) ל"אדם" 17) מטבע ב"ארץ השמש העולה" 18) שם משפחת מלחינים מפורסמים 19) "תרדיף" ל"מתנה" 20) קינה 21) בהמה גסה טהורה 22) "תרדיף" ל"דפנה" 23) יחידה של הספק חשמלי 24) חסר ערמומיות 26) בן צומחים עצי פרי 27) מורה הוראה 29) בסיס 30) מחתרת יהודית לפני קום מדינתנו 32) הרף־עין 34) כלל הידיעות במקצוע מסויים 35) משתוקק לשתות 37) יעקב אבינו ראה אותו בחלומו 39) חיה טורפת 40) משכן לבעלי־חיים 42) משא כבד 43) שר 44) התרבות הקלאסית בסוף ימי־הביניים – ביטוי לועזי 45) רטוב 46) מין עוף דורס 47) ענף גדול 49) שר הביטחון הראשון במדינת ישראל.

במאונך – מלמעלה למטה: 1) "תרדיף" ל"תלונה" 2) אחד מספרי התנ"ך 3) קרישדם שנעצר באחד העורקים 4) אחד משבטי ישראל 5) חודש עברי 6) "תרדיף" ל"מוכר" 9) מגנון בגופו או בנפשו – ביטוי לועזי 10) נינו של ישי 25) מכשיר של סנדלר 26) נהר בצפון הודו – היוצא מהרי הימליה 28) אליל הבבלים הקדמונים 29) גמל קלידגליים 30) מתנהג באדיבות יתרה – "ג'נטלמן" בלעז – מתחדשי הלשונאי הלל הרשושנים 31) אחד מנביאי ישראל 33) עלה קטנטן 34) בירת מדינה אירופית 35) "תרדיף" ל"בהמה דקה טהורה" 36) מין עץ מחט 38) מחבר מנגינות ונעימות – מתחדשי הנ"ל 40) מין צינור 41) פירוש; ביאור 46) אריג של פשתן 48) במידה מספקת.

הציור השבועי לילד

לאן הכלב נעלם?

רכוב על סוס יצא ניקים בלווית כלבו לדהרה קלה בערבות. הנגב כאשר לפתע גילה כי כלבו האהוב, נעלם. אולי ילדים תעזרו לניסים.

תשבץ תרתי־משמע ©

מאת נריב אבידן

מספר 212

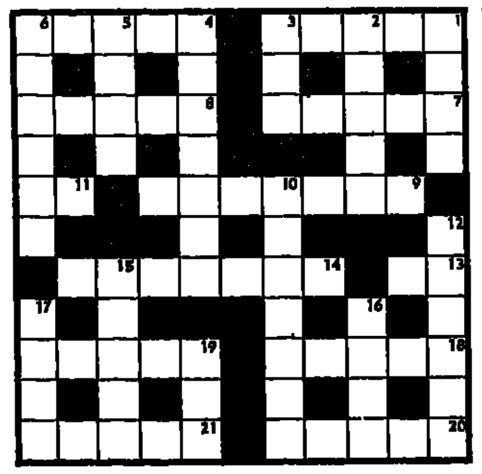

מאוזן:
1. מנהג של כל תיש (5)
4. מי שמעליב עושה צעד ענק (5)
7. רק המלכה יודעת שהיא אפריקאית (מ)(5)
8. שמענו שיש דג כוה (מ) (5)(עפ"י גדעון שרר)
9. מה עשה, אולי, שלמה המלך עם זאב רווח? (4,3) (עפ"י גיל לוינסון)
11. שני טון (2)
13. לא ידוע, מאידך גם לא מוכר (2)
14. אש ממסוק זו רק אשליה (3,4)
18. חלק שיכול להיקרא על שמי (5)
19. הפרח הפך לאבקה (5)
20. מנדנדים למלכה בקשר למספר (5)
21. הברכה בפנים (5) (עפ"י אילן גולדהירש)

מאונך:
1. עפ"י אדם לא מתוחכם, הוא בכין ידוע (4)
2. כיצד להרחיק בלוף חוזר? (מ) (5)
3. רעב כמו משורר (3)
4. זה כנראה מבאר, איך נשמע מי שמתעניין בנשיא (4,3)
5. אם זה ברצונה, יש בזה יתרון (4)
6. בטלוויזיה הוא מגיש בירה קרה (6) (עפ"י ציונה ואלי שדה)
10. מה בקשה האישה מבעלה ברגע אינטימי, שיעשה עם האקדח? (4,3)
12. יותר אדיש מחבר כנסת יש רק ברוסיה (6)
15. ביקור בכנסיה וזריקת אבנים, חד חמו (מ) (5)
16. למשקאות קלים לא קלים (4)
17. למרות שכשלנו היה מזמן, הוא עדיין נרגש (4)
19. נרצח בגלל שטות (3)

בין הפותרים יוגרל סך 25 ש"ח. את הפתרונות יש לשלוח לפי הכתובת: תשבץ תרתי משמע "ידיעות אחרונות" ת.ד. 9177, מיקוד 61091 ת"א.

חשבון קטן

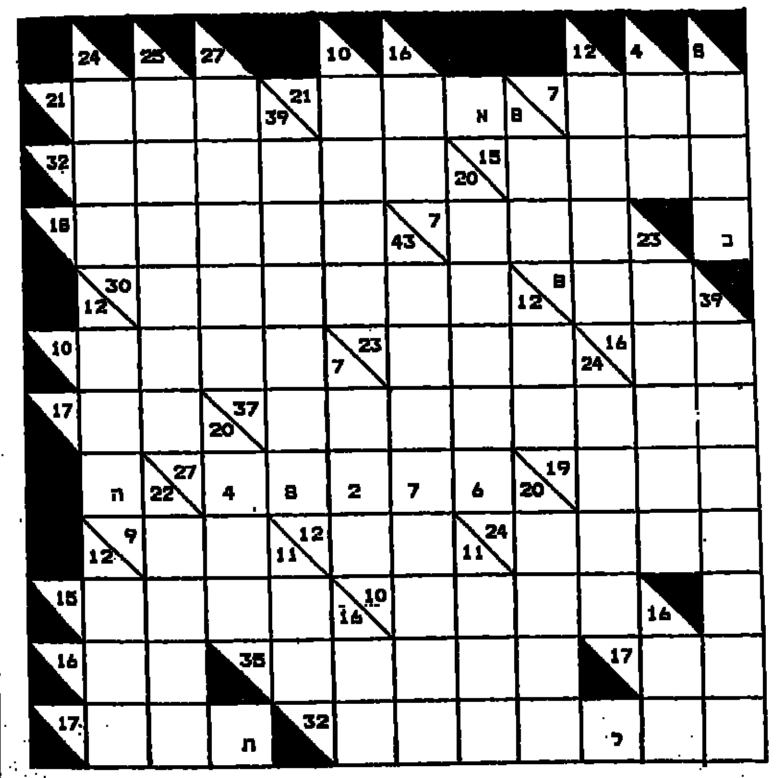

עליך לרשום בכל משבצת ריקה ובכל משבצת שמודפסת בה אות את אחת הספרות שבין 1 עד 9 ועד בכלל, באופן שסכום הספרות יהיה הסכום המודפס בגוף התשבץ. סכום המופיע מעל לאלכסון מתייחס לספרות שיש לרשום מימין לסכום וזה המופיע מתחת לאלכסון מתייחס לספרות שיש לרשום מתחתיו. בכל סדרה המהווה סכום, כל הספרות שונות זו מזו. אחת הסדרות רשומה בגוף התשבץ.

כפתרון עליך לשלוח את סכום 9 הספרות הניצבות מאחורי חניב הא בהא תליא (שבת קלה).

בין הפותרים יוגרל הספר שירי משה ארנס.

הפתרונות והזוכים

פתרון גליון 1245

• חשבון קטן: 10.

פתרון חידת "אותיות ומספרים" מספר 1182

א. שיחזור פעולות החשבון בספרות:

+	8	7	1	3
	5	0	5	4
	3	6	5	9
-	1	3	9	5

ב. הסיפרה "2" אינה משתתפת בחידה זו.

שמות הזוכים בתגרולת 12 פרסי הספרים – "אותיות ומספרים" מס. 1182.

רפעל סידיס, ירושלים; יאיר טלקר, קרית־אתא; זאב ארנון, ת"א; קלוד כהן, ראשל"צ; ענבל טליוסף, באר־שבע; נמרוד פיק, גדרה; יוסף ברק, חיפה; יונה עמיתי, חולון; רמי פרימיפור, ת"א; אילנה ליבנה, רחובות; אלון ששון, חיפה; חנה ומשה צפרירי, כפר־סבא.

פתרון תשבץ השבוע מס' 1446

במאוזן: 1) עברה 5) (א) לם 7) סחלב 10) "דונש בן לברט" 13) איד 14) חלום 15) מרי 17) "מן" 18) מבחן 19) "שור" 20) רן 21) "מכי" 22) ש"ץ 24) "נב" 25) תא 26) סר 28) בז 30) מצר 32) "תפוד"* 34) מחם 36) "שבו" 37) מימן 38) "רחב" 39) דק 41) רן 42) שה 43) ים 45) "שם" 47) פת 48) בן 49) רחב 51) זמיר 54) יבב 55) ארד 56) להשן 57) מוט 58) "זליג סוסקין" 61) מתחם 62) גר 63) מתגם.

במאונך: 2) בדיון** 3) "רודן"*** 4) הן 5) לבלב 6) "מנוח" 7) סב 8) חרמש 9) "לטרון" 11) "שחמט" 12) "למנש" 13) "אברהם שפירא" 16) "ירבעם בן נבט" 21) "מא" 23) צב 25) תרוך 26) "קפוי" 27) "רומן" 29) זמרה 31) צב 32) תם 33) "דך" 35) חח 40) קש 42) "שת" 44) מחרוזת 46) מזלג 47) פרנס 48) בבונג

50) בדלת 52) מחסן 53) ישור 54) "ימית" 59) ים 60) קף.

מתחדשי הלשונאי הלל הרשושנים:

* תפוד – תפוח־אדמה.

** בדיון – צ'יזבט.

*** רודן – דיקטטור.

שמות הזוכים וזוכי צ.ה.ל. בתגרולת 26 פרסי הספרים - תשבץ השבוע מס. 1446

אפרים ארז, ירושלים; רחל יקואל, גבעת־זאב; אליעד דוידי, חולון; סלביה סנדרוי, נתניה; פנחס דדמר, חיפה; נעמי צפריר, קרית־מוצקין; דרור עומר, בת־ים; עפרה מימון, כפר־גלעדי; ברונו ורונית סטינגר, חיפה; אריה אורגד, מוסר "נוה־הדסה"; אבישי אהרוני, ראשל"צ; אביבה גינזברג, ת"א; משפחת בלחמן, ק. גליאות; יצחק קוסלר, בני־ברק; דוד גליקמן, פ"ת; אסף יחיאלי, אשדוד; חסידה שלזינגר, ת"א; חיים סופר, אשקלון; מרים נוביק־בבל, תל־ברוך; ערנה גרוס, נס־ציונה; מנשה ארנון, ראשל"צ; הילה רואימי, צ.ה.ל. ד"ר היינריך אילן, צ.ה.ל. ברוך גרניט, צ.ה.ל. שוש ברונשטיין, קיבוץ יגור צ.ה.ל. צביקה מעין, צ.ה.ל.

"היכן החבר הרביעי?"

(מגליון 1240)

בני אברבנאל, פ"ת; אמסילי ענבל, נשרין מיטל טליוסף, באר־שבע; גל זינר, ת"א; אלעד קיסלר, נוה־יערה; אהוד עוז, נס־ציונה; נוגה לוין, חוף־השרון.

"לאן הכלב נעלם"

(מגליון 1241)

דנה צורינברג, רמת־השרון; ברק לבנון, הרצליה; אבן יפה, ת"א; סיון מיקלי, פ"ת; מיטל סילני, מרשב קרוה; גמרה בקר, פרדס־חנה; גיל אילן, כפר־הנוער.

"איפה המקוה?"

(מגליון 1242)

אסף פינשטיין, פ"ת; עינת יוסף נצרת עילית; ארז רצון, תרדה; ליאור בסטי, נתניה; רונגשטיין שני, אלפי מנשה; טל ויינר, באר־שבע; נועה גרשטין, ראשל"צ.

אותיות ומספרים

מספר 1186

לפניכם חידת "אותיות ומספרים". בפעולות החשבון באותיות המספר העליון הוא סכום שני המספרים האמצעיים והמספר התחתון הוא הפרשם. יש לשחזר את פעולת החשבון, ולמצוא את הסיפרה שאינה משתתפת בהן ★ 12 פרסי ספרים יחולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה ★ המען למשלוח הפתרון: "אותיות ומספרים מס' 1186", ת.ד. 20227, ת"א.

צ	ב	ו	ר
ז	כ	ל	ל
ר	ר	ח	ק
מ	ק	צ	צ

פתרון תשבץ תרתי משמע מס' 210

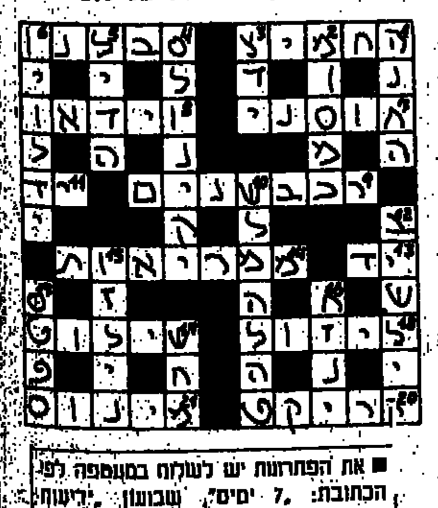

■ את הפתרונות יש לשלוח במעטפה לפי הכתובת: "7 ימים", שבועון "ידיעות אחרונות", "שעה של פנאי", ת.ד. 20227, ת"א, מיקוד: 61201.

■ ישותפו בהגרלה רק אלה שמעטפותיהם יגיעו תוך 10 ימים מיום פרסום החידה.

■ יש לציין את שם החידה ומספר הגליון על המעטפה.

שחמט

מאת אורי צחור

יורש העצר

בטרם החל הדו קרב האחרון על אליפות העולם בשחמט, אמר גארי קספארוב: "אלוף העולם הבא יהיה גאטה קאמסקי". בכך רמז קספארוב, ב"רמז עבה", שאין הוא חושש מאנאטולי קארפוב. בנוסף לכך, יעברו עוד שנים רבות עד שיקום לו יורש: גאטה קאמסקי בן 13 בלבד.

קאמסקי הוא אכן שחמטאי כשרוני וזוכה לטיפוח ב"חממה הסובייטית". בדומה לקספארוב בשעתו, הוא נשלח לאליפות העולם לקדטים, כדי לרכוש נסיון בזירה הבינלאומית.

למי שאינו זוכר: קספארוב, בהיותו בן 13, נשלח לאליפות העולם לקדטים (נוער עד גיל 17). הוא סיים במקום השביעי, לאחר שבסיבוב האחרון נגמר בתיקו משחקו עם מנצח אליפות העולם לקדטים, ניר גרינברג מפתח תקוה כיום, אין ניר מרבה לעסוק בשחמט וחבל.

אגב: פער הגילים בין קספארוב לקאמסקי (11 שנים), קטן מפער 12 השנים, בין קארפוב לקספארוב.

בסיום המדור, נציג תחבולה נחמדה של קאמסקי.

הווידוי של קספארוב

במסיבת עיתונאים לאחר הדו קרב על אליפות העולם בשחמט, אמר גארי קספארוב, שמלבד במשחק ה־24 כדו קרב האחרון, הוא לא התעלה לכושרו הרגיל. קספארוב הסביר זאת בכך, שהשמועות על כוח רצונו העז של קארפוב, פגעו בבטחונו וגרמו לכך, שיעדיף לנהל מאבק צמוד. כן הכחיש כאילו פסקה היריבות בינו לבין אנאטולי קארפוב. "זה שישבנו בתום הדו קרב וניתחנו יחד את המשחק, היה לשם יחסי ציבור בלבד", אמר.

נראה, שהסיבה העיקרית לכך שקספארוב לא התעלה, היתה שלאחר שלושה דו קרבות מתישים, במשך שנתיים, נערך דו קרב נוסף, שהוזכה בו נשאר אלוף עולם למשך שלוש שנים רצופות. האפשרות לאבד את התואר למשך שלוש שנים לפחות, היה בה כדי לפגוע בבטחונו העצמי של המגן על הכתר. סביר גם להניח, שזו לא הסיבה היחידה. לא נותר אלא לחכות לקרבות הבאים של קספארוב.

הצעירים הצטיינו

במקביל לתחרות א', על אליפות תל אביב נערכה גם תחרות ב', בה ניצחו רונן הר צבי בן ה־11 ורביב רוזנשטרייך בן ה־15 – 7.5 (מ 9) כל אחד. נחום גונן, שהוליך כל העת בראש, נוצח בסיבוב האחרון על ידי אברהם פשקס, מבצח תחרות ב' אשתקד. גונן סיים עם 7 נקודות. 52 שחמטאים השתתפו בתחרות שנוהלה על ידי ערן סטפק בן ה־15. באליפות הפתוחה של תל אביב לנשים (שש מתחרות) ניצחה עדה זקריה. עם סיום התחרות נערכה תחרות בזק בהשתתפות 26 שחמטאים. בגמר ניצח רב האמן יהודה גרינפלד (8.5 מ 11) שהקדים את רמי סופר ואורי ז'ק 7.5 כל אחד.

טקס הסיום נערך במעמד אישי ציבור. ראוי לציין את תרומתו הגדולה של נשיא האיגוד הישראלי לשחמט, ח"כ אליהו שפייזר, להצלחת התחרות ולכך שיוענקו פרסים נאים למצטיינים.

לאחר 186 מסעים

במשחק שנערך ב־1987 בברית המועצות, ניצח השחמטאי המזרח גרמני פטראן, את יריבו לאחר 186 מסעים. משחק זה התקרב באורכו למשחק התחרותי הארוך ביותר בעולם: סטפקמיאן, שנערך לפני שבע שנים בארץ. סיפור המקרה הזה מובא כאן, כיוון שהלבן נכנע במצב, המזכיר קומפוזיציה שחמטאית. מחבר הבעיות הנודע, א.גרין, מברית המועצות חיבר על סמך סיום המשחק, קומפוזיציה. סיום המשחק מובא להלן. ניתוח הסיום מתבסס על המצב שנוצר, בו אין מלך, צריח ורץ יכולים לזכות נגד מלך וצריח בלבד, דבר האפשרי רק בעמדות יוצאות דופן הקרויות עמדת פרלידור.

לבן: צ'לב
שחור: פטראן

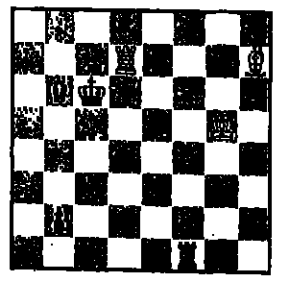

במצב הנתון לעיל, הופסק המשחק, שנמשך 14 שעות, כאשר תור הלבן לשחק. צ'לב הודיע על כניעתו כיוון שלאחר 187. צרג, (יחידי!) בא 187...צז1+ 188. מז6, (188. מח6, צח1+ והצריח מכה את הרץ והלבן אבוד. או 188. מז4, רג7+ ולמשל: 189. מה3, כ1=מה; 190. צג3+ מר5! 191. ר:ב1, צז3+ 192. מר2, רא5; 193. רד3, מר4! וזוכה) 188...כ1=מה; 189. צג3+ מב7; 190. ר:ב1, רד4+ ו 191...ר:ד3;

מאוצר התחבולות

מציגים אנו שתי תחבולות נאות ממשחקים שנערכו ב 1987 בברית המועצות. אחת מהן של גאטא קאמסקי בן ה־13. הפתרונות מובאים בסוף המדור במהופך.

לבן: קאמסקי
שחור: האבסקי

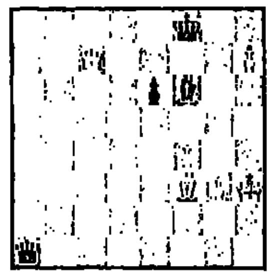

תור הלבן

לבן: לנקי
שחור: קוצבין

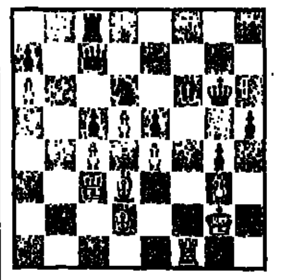

תור הלבן

פתרונות

[illegible]

ברידג'

מאת רחל שמיר

איך להצליח בלי להתאמץ

הייתי קיביצר וזאת ראיתי במו עיני המערך:

	צפון ♠ 8 5 3 ♡ Q J 4 2 ♢ 8 6 5 4 3 ♣ 5	
מערב ♠ A Q 10 ♡ 8 7 6 5 ♢ K 10 9 7 ♣ Q 3		**מזרח** ♠ 6 4 2 ♡ A ♢ Q J ♣ A J 10 8 6 4 2
	דרום ♠ K J 9 7 ♡ K 10 9 3 ♢ A 2 ♣ K 9 7	

חילק דרום – דרום־צפון פגיעים

ההכרזות:

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 קלאב	פאס	פאס	פאס

מערב הוביל בהארט בו זכה מזרח באלוף. מזרח החזיר את השמינית קלאב, הכרוז כיסה בתשיעית קלאב ומערב זכה במלכה קלאב. מערב המשיך בהארט, אשר נתפך על ידי מזרח, ווה המשיך בשלו ושיחק את העשירית קלאב. הכרוז חשב וחשב והחליט לא לכסות במלך. זה איפשר למזרח למשוך את האלוף קלאב וללכוד את המלך של הכרוז. בהזדמנות זו ניפנף מערב בעשירית ספייד.

כשמזרח שיחק ספייד, זכה מערב במלכה ספייד והמשיך בהארט. מזרח חתך והחליט לשחק את המלכה דיאמונד. כאן זכה סוף סוף הכרוז בלקיחה ראשונה ואחרונה, באלוף דיאמונד. הכרוז שיחק הארט אשר נחתך על ידי מזרח. מזרח שיחק את הנסיך דיאמונד אשר אותו לקח מערב במלך. על העשירית דיאמונד של מערב, זרק מזרח ספייד. על האלוף ספייד של מערב זרק מזרח את הספייד האחרון שלו ותבע את יתר הלקיחות בשליטים שנותרו בידו.

כך זכו מזרח־מערב ב־600 נקודות ללא כל מאמץ.

להלכה יכלו מזרח־מערב לבצע חמישה קלאב, מה שהיה מזכה אותם ב־400 נקודות בלבד ולמעשה ליד כל השולחנות הגיעו לחוזים חלקיים בלבד, שני־הארט צפון־דרום או שלושה־קלאב מזרח־מערב.

"לא לפתוח עם 14 נקודות?" שאל דרום הנבוך את שותפו.

"איני מאשים אותך, זה פשוט מזל ביש", הרגיעו שותפו הצפוני.

על בולים ובולאים

מאת שלמה שמגר

המלחמה ברעב

דואר האומות המאוחדות הגה תוכנית צנועה יחסית לשנת 1988: ב־29 בינואר תופיע סידרה למלחמה ברעב בעולם; ב־18 במארס – סידרה להצלת היערות; ב־29 באפריל סידרה לכבוד "יום ההתנדבות" ושלושה בולים תרשים מן המנין: ב־10 ביוני סידרה לעידוד הספורט; ב־16 בספטמבר – המשך סידרת דגלי האומות החברות; ב־9 בדצמבר סידרת זיכרון עם ציונה לםלאת 40 שנה למגילת זכויות־האדם.

רביעיית חתולים

תוכנית ההנפקות של ארצות־הברית ל־1988 מביאה לנו רביעיה של חתולים וכן בולים כודים לכבוד מאתיים שנה למדינות הבאות: ג'ורג'יה, קונקטיקאט, מאסאצ'וסטס, מרילנד, דרום־קרולינה, ניו־המפשיר, וירג'יניה וניו־יורק. מבין הספורטאים הגדולים יכובדו קנוט רוקני ופרנסיס אוימט וכמובן קיונקס גם בולים לכבוד אולימפיאדות הקיץ והחורף. ארבעה בולים יופיעו לכבוד חוקרי הקוטב הדרומי אלסוורת, פלמר, וילקס וברד. מבין הספורים, שיכובדו בקונגרס וגן חמישה בולים, יהיו הרוב קלאסיים. בנפאלו ביל המהולל יצורף לסידרת האמריקאים בעלי־שם.

שלבים ואורכידאות

בולי הגוהמלה של איי בהאמס יופיעו בציורה של ארבעה על פי ציורים מקוריים של אלטון רולנר לאו המתארים שהלבים, מאיים בעלי האקלים הטרופי מצוי שפע של אורכידאות ססגוניות מהן כאלה שאינן גדלות באזורים אחרים בעולם.

60 למלך בומיפול

המלך בומיפול חגג את יום־הולדתו השישים – אירוע שצויין על־ידי תאילנד בבול שהוטבע על זהב במחיר 100 באט כל אחד במהדורה בת מאתיים אלף עותקים בלבד.

קרב בורודינו

לפני 175 שנה התחולל ברוסיה קרב בורודינו, שתרם רבות לגירושו של נפוליון הפולש. הדואר הסובייטי הזכיר את המערכה בציונה המראה בין היתר את קשת הנבחון שהוקמה במוסקבה. בן מופיע בבריה־המועצות בולים למלאת מאה שנה להולדת העסקן פ. פוסטישב ול"יום מוסקבה" המראה את אנדרטת מייסד העיר יורי דולגורוקי.

טיפוח אוסטריה

אוסטריה תנפיק ב־1988 בין היתר בולים לזכר המוסיקאי ארנסט מאר והסופר והמחזאי אדן פון־הורוואת. כן יצויינו 40 שנה לטיפוח אוסטריה. לרייך השלישי על־ידי בול המראה שורה של קברי חללים לעומת גדר של מתנחריטה ומתוך את תאריך ה"אנשלוס" 11 במארס 1938 ואת המלים "פיני אוסטריה". עוד יונפקו באוסטריה בולים לזכר הצייר מרגץ מן צילוב, לכבוד פרנסיס מטורסטיג, היכל הקונגרסים של וינה ועוד נושאים שונים.

מטבעות ומדליות

מאת חיים לנגלבן

שנת השלום

בוועידה השנתית הבינלאומית של האגודה הנומיסמטית שהתקיימה בארצות הברית, הודיע נשיא המיטבעה המלכותית הקנדית, על מהדורה ה־11 של תכנית מטבע הזכרון הקנדי מזהב. המטבע בערך של 100 דולרים קנדיים, נועד לציין את שנת השלום הבינלאומית.

שנת השלום הבינלאומית נועדה להבליט את הנושאים הבינלאומיים הרחבים, שיש לקדמם ככל שהעולם ממשיך והופך להיות קהילייה בינלאומית, בעלת מערכות יחסים קרובות והדוקות יותר ויותר בין העמים השונים. שר חוץ הקנדי אף אמר כי הוא "שואב עונג רב מכך שהמיטבעה הקנדית המלכותית החליטה לציין את שנת השלום הבינלומית על־ידי הוצאת מטבע זהב חדש בן 100 דולרים".

המטבע שעוצב על־ידי האמן מטורונטו, המפורסם בעולם כולו, דורה, דה פדרי־האנט, מראה ענף של עלי אורן משולב בענף עלי זית, סמלי קנדה והשלום. המילים "PEACE-PAIX" יוצרות מעגל, והן מופיעות מעל העיצוב.

על הצד הקדמי מופיע דיוקן מלכת בריטניה אליזבט השניה, מעשה ידי ארנולד מאשין.

המטבע העשוי מזהב 22 קאראט, מכיל מחצית אונקיית טרוי של זהב טהור. קוטרו 27 מ"מ, עוביו 2.15 מ"מ ומשקלו 16.97 גרם.

כמות המטבעה הוגבלה למאה אלף מטבעות בעולם כולו, ומחיר המכירה של המטבע נקבע ל־245 דולרים של ארה"ב.

כל מטבעות הזהב הקודמים הם בעריכים של 100 דולרים קנדיים. תחילת ההנפקה החלה בשנת 1976 בנושא המשחקים האולימפיים במונטריאול; בשנת 1977 הוקדש המטבע במלאת 25 שנים לשלטון המלכה אליזבט ב־1978. הנושא היה אחדות; ב־1979 שנת הילד; 1980 – מסירת האיים הארקטיים; בשנת 1981 הונפק המטבע לציון אימוץ "או קנדה" כהימנון הלאומי בנושא החוקה הקנדית הופיע המטבע בשנת 1982; 400 שנה לניופאונדלנד הופיע בשנת 1983; 450 שנה לגילוי ג'אק קרטייה בקנדה – בשנת 1984; מאה שנים לפארקים הלאומיים בקנדה – הופיע ב־1985; ובאחד לעיל המטבע לציון שנת השלום הבינלאומית הונפק בשנת 1986.

לדור לימודים

נעים לדעת להפליא, מוכל ללמוד, לשמוע, לדבר, לקרוא ולכתוב אנגלית נכונה בשיטות הוראה אינדיבידואלית המותאמות במיוחד לך!

קורסי ערב ובוקר או שעורים פרטיים, טיפול אישי, משקה חם, לימוד בקבוצה קטנה.

- 12 רמות לימוד (לכל גיל ורמה).
- אנגלית לבגרות • הכנה ל־TOEFEL.
- קורסים למתחילים — A.B.C (מיועד למחוסרי כל ידע קודם באנגלית. השיטה האמריקאית מבטיחה לך התגברות מחסום השפה והפחד "לפתוח את הפה").
- קורסים לעובדי מוסדות ומפעלים (שכה"ל – הוצאה מוכרת ע"י שלטונות המס).

חינם — 24 שעות ביממה:
חייג/י ברגע זה לטל. 02-221933 ,03-295529, 03-726132 ,04-669041, ותקבל/י לביתך פרוספקט והזמנה למבחן התאמה – חינם.

שיעורי עזר לתלמידים בשעות אחר־הצהריים.

מנהלי סניפנו, יועצינו ומורינו מזמינים אותך על מנת לבחון חינם בכתב או בעל פה את רמתך באנגלית. כמו כן תוכל להשתתף בשיעור לדוגמא. כל הפונה לאחד מסניפנו בכל שעות היום או הערב יקבל ייעוץ והדרכה לבחירת המסלול האישי הטוב ביותר לשיפור רמתו באנגלית.

פי 5 יותר אנגלית מכל שיטה אחרת

המכונים האמריקאים לשפות

מנהלות משרד

נפתחים גם קורסים למזכירות בכירות

מתקבלות מועמדות רציניות בעלות 12 שנות לימוד, לאחר ראיון אישי.

מטרת הקורס הכשרת מזכירות בכירות לניהול משרדים ולשכות

הלימודים בשעות הערב, 2-3 פעמים בשבוע, כולל הכנה לבחינות סוג 2 של משרד העבוד

תוכנית תלימודים כוללת הכנה לבחינות סוג 2 • הנהלת חשבונות סוג 1 • אנגלית • עיבוד תמלילים והכרת המיחשב • ראיון והערכת עובדים • ניהול צוות עובדים • טיפול החן • התנהגות ונימוסים

מכון ישראלי למינהל

תמלילנות וקלדנות

הרשמה לקורסי בוקר וערב.

מורי מדעות ה"דרושים" מוצפים מודעות בהן מחפשים מעבדות תמלילים, קלדניות ומפעילות מסוף. אם את מחפשת עבודה שאין בה אבטלה, מקצוע בו תמצאי בקלות עבודה מספקת, מכובדת ומכניסה.

אנו נעשיר אותך תוך מספר שבועות ע"ג מחשב משוכלל P.C-I.B.M ללא תלות בגילת ובחשכלתך, בכל מקום בארץ ובשעות הנוחות לך כ"• מעבדת תמלילים • קלדנית מפעילת מסוף (קורס המקנה לך 2 מקצועות במקביל מעבדת תמלילים וקלדנית).

גם את יכולה להרוויח 1500 ש"ח בחודש, כתמלילנית או קלדנית

הכוונה תעסוקתית לבוגרות, למשרדים, מוסדות ומפעלים ברחבי הארץ.

חינם - 24 שעות ביממה: חייגי ברגע זה לטל. 03-201392, 03-726132, 04-664505, 057-73714, 02-221933, גם בלילות ובשבתות מסורי פרטיך ותקבלי לבתך חוברת הסבר - חינם

לכבי מ.י.ל. ת.ד. 28125 (למסי 500) ת"א, מיקוד 61281, נא לשלוח אלי חינם עלון הסבר.
שם וכתובת ________ טל. ________

סטודיוו פתוחים בין השעות 19.30-9.00 רצוף	תל־אביב בן־יהודה 32 בנין אל־על 201392 .טל	חיפה באליק 17 פינת הרצל 664505 .טל	באר־שבע העצמאות 49 פסגי מל קניון 73714 .טל	ירושלים יפו 36 מול בית יואל 221933 .טל
אשדוד בנין פאן לון 5 מרכז א' 535624 .טל	בת־ים רוטשילד 18 פינת בלפור 584161 .טל	חולון סוקולוב 48 בנין הסופר 880889 .טל	אשקלון הרצל 36 בית גור 28488 .טל	רמלה הרצל84 בנטני מעל ב. לאומי 242386 .טל
רמת־גן ביאליק 47 מול אורדע 726132 .טל	הרצליה סוקולוב 35 פ.בן־גוריון 87682 .טל	נתניה הרצל 24 כיכר ציון 22404 .טל	פתח־תקוה איכילוב 13 913665 .טל	ראשל"צ רוטשילד 35 פסגי חיים 958801 .טל

מ.י.ל. מכון ישראלי למינהל

עיצוב פנים

נפתחים קורסי בוקר וערב בת"א, חיפה, ירושלים באר־שבע

כולל תכנון ועיצוב ריהוט

חינם - 24 שעות ביממה חייג/י עכשיו לטל. 04-669041 ,03-291858, 057-73714 ,02-221933

גם בלילות ובשבתות, מסור/י פרטיך ותקבל/י לביתך פרוספקט, כמו כן תוזמן/י לראיון ומבחן התאמה - חינם.

מתקבלים/ות בעלי/ות כישרון ונתונים לאחר מבחן התאמה.

הקורס לעיצוב פנים מיועד לבעלי גישה אסתטית ויצירתית המתכוונים להפוך להיות מעצבי פנים מקצועיים, לבעלי חנויות שחשוב להם למשוך קהל לחנויותיהם. לבעלי אולמות תצוגה ולכל אדם הרוצה לדעת כיצד לתכנן להנות מהמרחב שלו ברווחה ובנוחות מירבית.

תכנית הלימודים
שירטוט ארכיטקטוני, שירטוט לעיצוב פנים, גאומטריה תאורית, תיכנון ארכיטקטוני, חומרים ותהליכים, פרטי בנין, נגרות וריהוט, עקרונות סטטיים וחוזק, צבע, תאורה, רישום טקסטיל וריפוד ועוד...

הינך מוזמן/ת לשיחת יעוץ ומבחן התאמה חינם ללא כל התחייבות מצידך.

מכון להכשרה מקצועית

טכנאי שירות וידאו - טלוויזיה

- מסלול שנתי למחוסרי ידע באלקטרוניקה
- מסלול חצי־שנתי לאלקטרונאים.
- לחיילים משוחררים תנאים מיוחדים.
- רוב הקורס בעבודה מעשית - הכוונה לעבודה למסיימים.

כולל קורס לאנטנות צלחת לוויינים!

לקליטת שידורי לוויינים וטלוויזיה בכבלים
ללא תלות בגיל, השכלה או ידע באלקטרוניקה

שירות מיוחד למשרתים במילואים

חינם 24 שעות ביממה: חייגו ברגע זה לטל. 03-660893, 04-664505, 057-73714, גם בלילות ובשבתות. מסור/י פרטיך, ותקבל/י לביתך פרוספקט והזמנה למבחן התאמה - חינם.

מכון להכשרה מקצועית

הנהלת חשבונות

חסרים יותר מ־500 מנהלי חשבונות מדופלמים

קורס כתבנות או אנגלית, חינם לכל נרשם

הרשמה לקורסים סוג 3;2+1

- הכנה לבחינות סיום ממשלתיות • קבוצות לימוד קטנות
- מרצים מנוסים • לימוד אינטנסיבי
- תירגול בעבודה מעשית • השתלמות במיכון י.ב.מ

איך אפשר להיות מנהל חשבונות תוך מספר שבועות

הנהלת חשבונות ממוחשבת

מ.י.ל. מכון ישראלי למינהל

יעוץ מס

המקצוע המבוקש היום

הרשמה לקורסי בוקר וערב
לקראת יתעודת הסמכה מטעם נציבות מס הכנסה • קורסים נוספים למחוסרי ידע • קורסים מוריים לסגולי תעשייה.

דרישות ליועצי מס בארץ
ההתפתחויות העצומות של הכלכלה והמסחר, ותקנות המס החדשים גורמים לדרישות הולכות וגדלות ליועצי מס בכל עבודה ...

יועצי המס זוכים למעמד ולשכר מכובד

אפשרויות תעסוקה מגוונות

מטרת הקורס

חינם 24 שעות ביממה חייגי ברגע זה לטלפון 02-221933, 057-73714, 03-295529, 03-291858, 04-665501. גם בלילות ובשבתות מסור/י פרטיך ותקבל/י לביתך פרוספקט.

לכבי המכון הישראלי למינהל ת.ד 28124 ת"א מיקוד 61281
שם וכתובת ________ טל ________

מכון ישראלי למינהל

גרפיקה

הרשמה לקורסי בוקר וערב בת"א

למד/י גרפיקה וציור בביתר בומור המפוי

לקבלת פרוספקט חינם ומבחן התאמת כשרון גרפיקה ללא כל התחייבות מצידך: טלפן/י 24 שעות ביממה 03-868410

לכבי המכונים האמריקאים ת.ד. 28124 ת"א מיקוד 61281 (למסי 77)
שם וכתובת ________
טל ________

300 מצטערים

גנוסר, איש השב"כ לשעבר

המכונים האמריקאים להשכלה

תפוח ועץ

334 לילדים ולהורים

ממדף הספרים

משהו חשמלי

צורות וגדלים. ספרי הראשון בחיבור. ספרי הראשון בכפל. סידרת קסטרון - הספר האלקטרוני. הוצאת כרטא.

לפנינו שלוש חוברות (מתוך סידרה המונה תריסר), המיועדות להקנות מושגים בסיסיים בקריאה ובחשבון. לחוברות מצורף „מטה קסם אלקטרוני" המדווח לילד אם תשובותיו „נכונות" או „לא נכונות".

דוגמה לבעיה: בציור המתאר בית־חרושת לסוכריות (!) מתבקש הילד לאתר את כל העיגולים בציור. עליו להצמיד את „מטה הקסם" אל העיגולים וכשהוא עושה זאת נכון, נדלקת הנורה הירוקה במטה ונשמע הצליל שמשמעותו „נכון". אם הוא טועה, נדלקת הנורה האדומה, ונשמע הצליל שמשמעותו „טעות".

בעיה מורכבת יותר: יש לנייד את „מטה הקסם" במסלול שיעבור רק בין הריבועים שבתמונה. גם כאן מתקבלים האותות „נכון" ו„לא נכון", אבל בסוף המסלול מצפה „צ'ופר" נוסף: צהלת ניצחון אלקטרונית בלוויית חגיגה של אורות מנצנצים.

- בספרים הבאים נדרש המשחק (הקורא? התלמיד?) לנוע במסלולים עליהם מודפסים תרגילי חיבור וכפל נכונים. פנייה למסלול מוטעה – תפיק את הצליל „טעות". סיום נכון של המסלול יפיק שוב את „צהלת הניצחון".

יש להקפיד על הצמדה מלאה של „מטה הקסם" לדף. הצמדה חלקית עלולה לשבש את התגובות. ירידה לשולי המסלול, אפילו ירידה חלקית, מפיקה את הצליל „טעות". עובדה זו עלולה להפריע לילדים קטנים ליהנות מן השימוש בחוברת וב„מטה הקסם". אם „ירדתם מהמסלול", יש להרים את ה„מטה" מהדף ולהצמידו כראוי בתוך תחומי המסלול.

הדפוס נאה, צבעוני, מדוייק ומושך. אין מה לדבר, הקונץ הזה פשוט עובד. החסרון האחד של הסידרה הוא מחירה: 35 ש"ח ל„מטה הקסם", ו־12 ש"ח לכל חוברת בת 32 עמודים (כולל מע"מ).

יבשם עוזר

דעה נוספת:

מכשיר הקסטרון עצמו שווה כקליפת השום אם אינו צמוד למערכת של ספרונים. תריסר במספר, שהוציאה עד כה הוצאת „כרטא". כל ספרון כזה עבר תהליך הדפסה מיוחד, המאפשר לו להגיב בצורה הרמונית וקולנית על מהלך הקסטרון בין דפיו.

במפגש ראשון התקבל המכשיר בתרועות התלהבות. הרעשים והזמזומים שימחו את הילדים, שהתאמנו בינתיים באחזקת עט, כי המקלון הזה מפונק והוא מגיב רק כאשר מחזיקים אותו בזווית נכונה.

בישול בציק־צ'ק

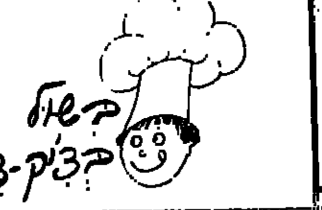

איטְרִיּוֹלוֹלִים

אֲנִי מְאֹד מִתְפַּלֵּאת שֶׁלֹּא קִבַּלְתִּי מִכֶּם כַּמָּה מִכְתְּבֵי נְזִיפָה עַל כִּי עָבְרוּ כְּבָר לְמַעְלָה מֵחָדְשַׁיִם מֵאָז פִּרְסַמְתִּי אֵיזֶה מַתְכּוֹן שֶׁל אִטְרִיּוֹת ~~אבו־זה־היה־קורו־אצלי־בבית, שלא~~ הָיִיתִי מַגִּישָׁה אֵיזֶה שֶׁהוּא מַאֲכָל שֶׁל אִטְרִיּוֹת לְמַעְלָה מֵחָדְשַׁיִם, אֲנִי בְּטוּחָה שֶׁשְּׁנֵי הַבָּנִים שֶׁלִּי הָיוּ פּוֹתְחִים בִּשְׁבִיתוֹת, בְּצוֹמוֹת וַאֲפִלּוּ בְּהַפְגָּנוֹת.

אֲבָל יָפִי הַמַּתְכּוֹן עַצְמוֹ, אֲנִי מֻכְרַחַת לְהוֹדוֹת שֶׁהוּא מַתְכּוֹן גָּנוּב. יָשַׁבְתִּי בְּאֵיזוֹ מִסְעָדָה בְּתֵל־אָבִיב, רָאִיתִי בַּתַּפְרִיט שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אִטְרִיּוֹת בְּשׁוּם, חֶמְאָה וּפֶטְרוֹזִילְיָה, וְכַמּוּבָן הִזְמַנְתִּי מִיָּד. אָכַלְתִּי וְהִזְמַנְתִּי שׁוּב, וְאַחַר־כָּךְ בְּשֶׁקֶט בְּשֶׁקֶט הִתְגַּנַּבְתִּי לִי לַמִּטְבָּח וְרָאִיתִי אֵיךְ עוֹשִׂים.

מְבַשְּׁלִים בְּמֵי מֶלַח חֲצִי חֲבִילַת אִטְרִיּוֹת שֶׁנִּרְאוֹת כְּמוֹ שַׁבְּלוּלִים. בְּמַחֲבַת עֲמֻקָּה מְמַסִּים חֲצִי חֲבִילַת חֶמְאָה, וּמְטַגְּנִים שְׁתֵּי שִׁנֵּי שׁוּם כְּתוּשׁוֹת. עַכְשָׁו מְכַבִּים אֶת הָאֵשׁ וּמִיָּד מוֹסִיפִים לַמַּחֲבַת חֲצִי כּוֹס (כֵּן, זֶה הָמוֹן, אֲבָל זֶה טוֹב) פֶּטְרוֹזִילְיָה קְצוּצָה מְאֹד. בּוֹחֲשִׁים. מִיָּד מוֹצִיאִים אֶת הָאִטְרִיּוֹת מִתּוֹךְ הַמַּיִם (לֹא שׁוֹטְפִים בְּמַיִם קָרִים) וּמוֹסִיפִים אוֹתָן לְתוֹךְ הַמַּחֲבַת עִם הַחֶמְאָה, הַשּׁוּם וְהַפֶּטְרוֹזִילְיָה. מוֹסִיפִים מֶלַח, בּוֹחֲשִׁים קַלּוֹת וּמַגִּישִׁים לַשֻּׁלְחָן. טוֹב שֶׁהַמַּתְכּוֹן כְּבָר נִגְמַר, כִּי אֲנִי לֹא יְכוֹלָה לְהִתְאַפֵּק יוֹתֵר וַאֲנִי הוֹלֶכֶת לְהָכִין לְעַצְמִי מָנָה.

דניאלה שמי

יין המשמר

עָשִׁיר עוֹלָם מְשֻׁבָּע בְּמַחֲזוֹת וּבְכָחוֹת, גְּלוּיִים וְנִסְתָּרִים, וְיוֹנָה מִמֶּנּוּ שׁוּרִים, בְּנֵי הָאָדָם בִּסְמָלוֹת וּבְכָחוֹת בָּאֵלָה.

משה ליב לילינבלום

שמח ומבדח

★

אִישׁ אֶחָד שֶׁבָּא לָעִיר הַגְּדוֹלָה פָּגַשׁ אֶת בֶּן עִירוֹ בַּשּׁוּק.
"מָה נִשְׁמָע, מָה חָדָשׁ בָּעֲיָרָה?"
"אֵין כָּל חָדָשׁ, הַכֹּל כְּפִי שֶׁהָיָה.
אֶלָּא שֶׁלִּפְנֵי כַּמָּה יָמִים נָפַל הַכֶּלֶב שֶׁל דּוֹדְךָ בַּלַּיְלָה."
"הַכֶּלֶב שֶׁל הַלֵּילוֹת? לָמָּה יָלַל?"
"מִשּׁוּם שֶׁנִּשְׁבַּר בְּחוּרִי כְּשֶׁנִּשְׂרַף הַבַּיִת."
"אוֹי וַאֲבוֹי, הַבַּיִת שֶׁל דּוֹדִי נִשְׂרַף? אֵיךְ נִשְׂרַף?"
"כְּשֶׁבָּאוּ הַשּׁוֹטְרִים לִתְפֹּס אֶת דּוֹדְךָ, לֹא קָמוּ, וְהִצִּיתָה שְׂרֵפָה."
"מָה אַתָּה אוֹמֵר! שׁוֹטְרִים תָּפְסוּ אֶת דּוֹדִי? לָמָּה?"
"הַסְּבוּר שֶׁגָּנַב בְּהַרְבֵּה כְּסָפִים."
"מָה? דּוֹדִי? שׁוֹב מַעֲלַי עַל חֵילוֹ הוּא גָּנַב?"
"זֶה מָה שֶׁאָמַרְתִּי, אֵין כָּל חָדָשׁ, הַכֹּל כְּפִי שֶׁהָיָה."

מדף הצעצועים

לא בא בחשבון!

...ועדיין לא נפתרה בעית המתימטיקה, גם אחרי ששבתי וקראתי על הנסים והנפלאות המזומנים לדור העתיד המשתמש במחשב ורכשתי תוכנה במחיר 40 ש"ח (!) – „הקורסים הממוחשבים, לימוד ותרגול ממוחשב של חומר לימודי מקיף" – לתלמידי ז'–ח'.

הכנסנו את הדיסקט למחשב הפרטי והתחלנו ל...התאכזב. ראשית הרגיז אותנו המספר המצומצם של תרגילים ובעיות – פחות מארבעים לכל כיתה וזאת כשהתומר מתיימר לכסות את המגוון הגדול והמקיף של הנושאים החשבוניים הנלמדים בכיתות ז' וח', חלקם מסובכים למדי. בעשרה עמודים של ספר חשבון הנלמד בכיתות אלה, היה מספר גדול יותר של תרגילים ובעיות ומחירו של ספר החשבון פחות ממחצית מחיר התוכנה.

כאשר הילד שוגה בפתרון, אין בתוכנה כל התייחסות או הסבר מדוע שגה וכיצד יוכל להגיע לפתרון הנכון. הגרוע מכל – „הקורסים הממוחשבים" הפנטסטיים האלה זקוקים באופן דחוף למורה שיודע מתמטיקה, כי התרגילים והדוגמאות מלאים וגדושים בשגיאות! בין 80 התרגילים והדוגמאות מצאנו אנחנו הקטנים, לא פחות מ־14 שגיאות, טעויות בחישוב ותוצאות שגויות. ואולי זה דוקא טוב, שהרי יהיה לתלמיד את מי להאשים כשלא יצליח במבחן...

בסיכום – מי שרוצה בטובת ילדיו, ירחק מן התוכנה הזאת, המשווקת על ידי חברת „א.ד.מ. מחשבים 1986 בע"מ".

אחר־כך התחלנו להתרגז, כי הקסטרון שלנו זייף הרבה פעמים ויותר מדי – צפצף במקום לזמזם ולהיפך. לא יפה! הספרונים לעומת זאת – המודים אחד אחד. בחנויות צעצועים וספרים מציעים לקנות את הקסטרון תמורת 35 ש"ח, כל ספרון לחוד – 12 ש"ח.

שושנה חן

יין המשמר

אֵין הָרוּחַ נִכְבֶּשֶׁת בְּנֶשֶׁק אֶלָּא רַק בְּאַהֲבָה וּבִנְדִיבוּת.

ברוך שפינוזה

כרטיס כניסה

פיספוס אדיר

אלף יפו פיפו – גם טיול.. גם תיאטרון..גם יפו • קבוצת תיאטרון „יפו־טרון" • חני אירועים • כתיבה ובימוי: פבלו אריאל • שחקנים: יוסי בן־שושן, פטריסיה מרקין, גיל ורנר, מירב סלומון, מיכל גולדברג, עומרי בר־לב • תלבושות: גלילה ונגרוב • עוזרת במאי: יונית מצא • ניהול הפקה ותפאורה: גלעד אשל • מוסיקה: מיכל גולדברג • שעה וחצי.

מה הכי קרוב ללבה של קבוצת תיאטרון יפואית? יפו כמובן. ובכן, התיאטרון הזה החליט לעשות זאת ובצורה אחרת – יצא מאולם התיאטרון, מסתובב בעיר ומנסה „להאהיב" אותה על הצופים גם בעזרת הרגלים.

החבורה לוקחת אותנו לסיבוב מודרך בסימטאות של אחת הערים הקדומות בעולם. עיר קסומה, שתי דקות מלב תל־אביב. עיר שאפשר בה „לשטוף את העיניים" ולחוש את ליטוף כנפי ההיסטוריה בת אלפי השנים.

ההצגה מתמקדת בארבעה סיפורים מפורסמים בתולדות העיר: הסיפור התנ"כי של יונה הנביא, סיפור אנדרומדה מן המיתולוגיה היוונית, סיפור ניקנור היהודי־המצרי ששלח שערי זהב וכסף לירושלים, וסיפור ראשיתה של תל־אביב בשכונה היפואית נוה־צדק.

הרעיון הוא גדול, בעיקר ביום חורף שטוף שמש. מה הזה לנו שם? ציוץ צפורים, המיית גלים, הליקופטר אחד, הלמות פטישים (סימן טוב שממשיכים לבנות), בכי ילדים, גערת מורות בתלמידים, הכל מהחיים. הולכים בעקבות המספרים־השחקנים ומנסים שלא לאבד מלה, אבל מהר מאוד מתברר שבעצם אין מה לשמוע. ארבעה הסיפורים המרכיבים את ההצגה סובלים מאנמיה חמורה, מחוסר טיפול נאות ומפיספוס אדיר של מסירת מידע על האתרים שעוברים דרכם. השחקנים אינם מיומנים די צרכם בעבודה עם ילדים: המוסיקה חסרת השראה וחוורת על עצמה: האמצעים הוויזואליים דלים, מרושלים וחובבניים.

בזירת ההתרחשות – סמטאות יפו שאין כמותן בלילה וביום – לא קרה כמעט שום דבר.

שרה ארני